

издавач / publisher
НАРОДНИ МУЗЕЈ НИШ / THE NATIONAL MUSEUM NIS

главни и одговорни уредник / editor-in-chief
Славиша Поповић / Slavisa Popovic

уводни текст / introductory text
Гордана Јеремић / Gordana Jeremic

аутори каталожних јединица / authors of catalogue entries
Слободан Дрча / Slobodan Drca
Гордана Јеремић / Gordana Jeremic
Весна Црноглавац / Vesna Crnoglavac

аутори изложбе / authors of exhibition
Слободан Дрча / Slobodan Drca
Весна Црноглавац / Vesna Crnoglavac
Тони Чершков / Toni Cerskov
Гордана Јеремић / Gordana Jeremic

координатор изложбе / coordinator of exhibition
Весна Црноглавац / Vesna Crnoglavac

рецензенти / reviewers
Милоје Васић / Miloje Vasic
Софија Петковић / Sofija Petkovic

лектура / proof reading
Милена Ристић / Milena Ristic

превод уводног текста / translation of introductory text
Ивана Караџић / Ivana Karadzic

превод каталожних јединица / translation of catalogue units
Весна Црноглавац / Vesna Crnoglavac

дизајн изложбе / design of exhibition
Дамир Влајнић / Damir Vlajnic

фотографије предмета, графички дизајн и припрема за штампу
photos of artifacts, graphic design and prepress
Жељко Цајић / Zeljko Cajic

конзервација експоната / conservation of artifacts
Миле Симић / Mile Simic
Драгана Ишљамовић / Dragana Isljamovic
Александра Цајић / Aleksandra Cajic
Валентина Миловановић / Valentina Milovanovic
Сузана Живковић / Suzana Zivkovic

ШТАМПА / PRINTED BY
Графика Галеб Ниш / Grafika Galeb Nis

ТИРАЖ / CIRCULATION
1000 примерака / 1000 pcs

*Җагодин мала
қасноантичка некропола*

Late Antique necropolis Jagodin mala

Naissus у доба қасне антике [★]
Naissus in the Late Antiquity

* Текст је настао као резултат истраживања у оквиру пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: *Романизација, урбанизација и трансформација урбаних центара цивилног, војног и резиденцијалног карактера у римским провинцијама на тлу Србије* (бр. 177007) и Министарства културе и информисања: *„Јагодин мала – некропола касноантичког Науса. Припрема грађе за научну публикацију“* (бр. 451-04-2288/2011-02 од 26.03.2012. године).

The text is result of the research within the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia Project: *Romanization, urbanization and transformation of urban centers with civil, military and residential character in the Roman provinces in the territory of Serbia (No. 177007) and the Ministry of Culture and Information Project, “Jagodin mala – Late Antiquity Nais necropolis. Preparation of material for scholarly publication”* (no. 451-04-2288/2011-02 dated 26.03.2012).

Антички Наис (Naissus, Νάϊσος, Ναῖσσός, Naessus, urbs Naisitana, Navissus, Navissum, Ναῖσσοῦπολις), данашњи град Ниш, развијао се у плодној долини реке Нишаве.¹ Долина са благим побрђима и планинским масивима у залеђу, била је атрактивна за насељавање од раних почетака цивилизације, до данашњих дана. У време римског освајања територију античког Наиса настањивало је становништво о чијој етничкој структури постоје веома оскудни подаци. Римски историчар Птолемеј помиње Наис као место у Дарданији ([*Nai*]ssus *Darda[niae]*), а малобројни археолошки налази и ономастичка сведочанства указују на присуство припадника трачког, илирског, келтског и дачког порекла.² Наис је био значајан стратешки пункт на размеђи више путева: до њега су допирали и од њега водили важни трговачки и војнички путеви за Виминацијум (*Viminacium*, д. Костолац), Рацијарију (*Ratiaria*, д. Арчар), Сердику (*Serdica*, д. Софија), Константинопољ (*Constantinopolis*, д. Истанбул), Тесалонику (*Thessaloniki*, д. Солун) и Лисус (*Lissus*, д. Љеш).

Археолошка слика раноримског града веома је сиромашна. Првобитно насеље налазило се на десној обали Нишаве, испод данашње Тврђаве. Недостају подаци о изгледу утврђења насталог у првим годинама римског освајања ових области. Насеље домородаца добило је муниципални, тј. статус римског насеља, вероватно у првој половини II до 60-их година II века, у време Хадријана (117-138) или Антонина Пија (138-161).³

Град је нарочити процват доживео у време касне антике, крајем III и почетком IV

The antique Nais (Naissus, Νάϊσος, Ναῖσσός, Naessus, urbs Naisitana, Navissus, Navissum, Ναῖσσοῦπολις), present city of Nis, was developing in a fertile valley of the Nisava River.¹ The valley, with gentle hillsides and mountain ranges in the background, had been attractive for settling ever since the early beginnings of civilization to the present day. At times of the Roman conquests, the territory of antique Nais was inhabited by population on whose ethnic composition there are very scarce information available. The Roman historian Ptolemy mentions Nais as a place in Dardania ([*Nai*]ssus *Darda[niae]*), while few archaeological finds and onomastic testimonials indicate presence of Thracian, Illyrian, Celtic and Dacian population members.² Nais was the important strategic point on the crossroads: to and from it led significant trade and military roads to Viminacium (*Viminacium*, p. (present) Kostolac) Raciarija (*Ratiaria*, p. Archar), Serdika (*Serdica*, p. Sofia), Constantinople (*Constantinopolis*, p. Istanbul), Thessalonica (*Thessaloniki*, p. Thessaloniki) and Lisus (*Lissus*, p. Ljes).

Archaeological picture of the early Roman town is very poor. The original settlement was located on the right bank of the Nisava River, below today's Fortress. There are no data available regarding the appearance of fortification that had been built in the early years of Roman conquests of these regions. The settlement of the natives received municipal, ie. the status of a Roman settlement, probably in the first half of II century – until the 60's of II century, at the time of Hadrian (117-138) or Antoninus Pius (138-161).³

The city had especially flourished during the Late Antiquity period, in the end of III and

1 Petrović 1979: 37; Лома 1994: 7-26.

2 *CIL* VI, 32937; Mirković 1977: 837-840; Petrović 1979: 37; Перић 2001: 11-18.

3 Петровић 1976: 49.

1 Petrović 1979: 37; Лома 1994: 7-26.

2 *CIL* VI, 32937; Mirković 1977: 837-840; Petrović 1979: 37; Перић 2001: 11-18.

3 Петровић 1976: 49.

века, све до хунског пустошења 40-их година V века. У граду су рођени цареви Константин I (306-337) (сл.1) и Констанције III (411-421),⁴ а повремено дуже или краће се задржавали владари IV века, између 316. и 394. године: Лициније, Константин I, Константин II, Констанс, Констанције II, Јулијан Отпадник, Валенс, Валентинијан I и Теодосије I.⁵ Историјски извори бележе да је Константин I град свог рођења величанствено украсио.⁶

У то време у граду је била активна државна радионица (*officina*) за израду предмета од племенитих метала, која је окупљала најбоље мајсторе из различитих делова царства,⁷ а у једном од касноантичких списа (*Notitia dignitatum*) у Наису се помиње фабрика за производњу оружја за римску војску,⁸ захваљујући постојању рудника бакра у непосредном окружењу града (*Aeraria*).⁹

Економски и политички успон од периода тетрархије и током владавине Константина I и његових наследника, био је видљив у многим сферама свакодневног живота у Наису. Из периода касне антике познат је и испитан највећи број грађевина на територији града (сл. 2): делови градског бедема, форум са цивилном базиликом, главне градске улице,¹⁰ а делимично је истражена и репрезентативна грађевина са октогоном на Градском пољу, која је могла да представља царску палату.¹¹ Ван бедема (*extra muros*) откривене су градске терме и низ радњи (*tabernae*),¹² као и делови луксузне касноантичке виле, украшене богатим мозаичким подовима.¹³

beginning of IV century, until the ravages of Huns in the 40's of V century. In the city, the emperors Constantine I (306-337) (Fig.1) and Constantius II (411-421),⁴ had been born and occasionally, longer or shorter, the IV century rulers stayed there, between 316 and 394: Licinius, Constantine I, Constantine II, Constans, Constantius II, Julian the Apostate, Valens, Valentinian I and Theodosius I.⁵ Historical sources recorded that Constantine magnificently decorated the city of his birth.⁶

At that time, the state workshop for manufacturing precious metals (*officina*) was active, which brought together the best artisans from different parts of the empire,⁷ and in one of the Late Antiquity writings (*Notitia dignitatum*) it was mentioned a factory for manufacturing weapons for the Roman army⁸ in Nais, thanks to the existence of copper mines in the immediate vicinity of the city (*Aeraria*).⁹

Economical and political rise from the Tetrarchy period and during the reign of Constantine I and his successors was visible in many aspects of everyday life in Nais. From the Late Antiquity period, the biggest number of the city buildings has been known and explored (Fig. 2): parts of the city ramparts, the forum with civil basilica, the main streets,¹⁰ and partially it has been also explored the edifice with octagon in Gradsko polje (the City field), which could represent the imperial palace.¹¹ Outside the city walls (*extra muros*) the city thermas and series of shops (*tabernae*)¹² have been discovered, as well as parts of luxurious Late Antiquity villa decorated with rich mosaic floors.¹³

4 Јовановић 2006: 249-277, 389-391.

5 Петровић 1976: 35-41; Vasić 2008: 9-23.

6 „Constantinus.... natus in oppide Naiso atque eductus, quod oppidum postea magnifice ornavit“ (Orig. Const. 2, 2); Петровић 1976: 37.

7 Дрча 1983: 10; Popović 1997: 134-138; Eadem 2006, 113-126.

8 *Not. dig. or.* X, 37.

9 Dušanić 1977: 74 note 134.

10 Petrović 1993: 63-69.

11 Јеремић 2007: 87-97.

12 Терме су истраживане 1994-1996. године. Таберне су регистроване приликом изградње савремене аутобуске станице на локалитету Гласија, в: Zotović 1975: 73-77.

13 Локалитет Коњичко гробље. В: Гушић 1977: 91-96.

4 Јовановић 2006: 249-277, 389-391.

5 Петровић 1976: 35-41; Vasić 2008: 9-23.

6 „Constantinus.... natus in oppide Naiso atque eductus, quod oppidum postea magnifice ornavit“ (Orig. Const. 2, 2); Петровић 1976: 37.

7 Дрча 1983: 10; Popović 1997: 134-138; Eadem 2006, 113-126.

8 *Not. dig. or.* X, 37.

9 Dušanić 1977: 74 note 134.

10 Petrović 1993: 63-69.

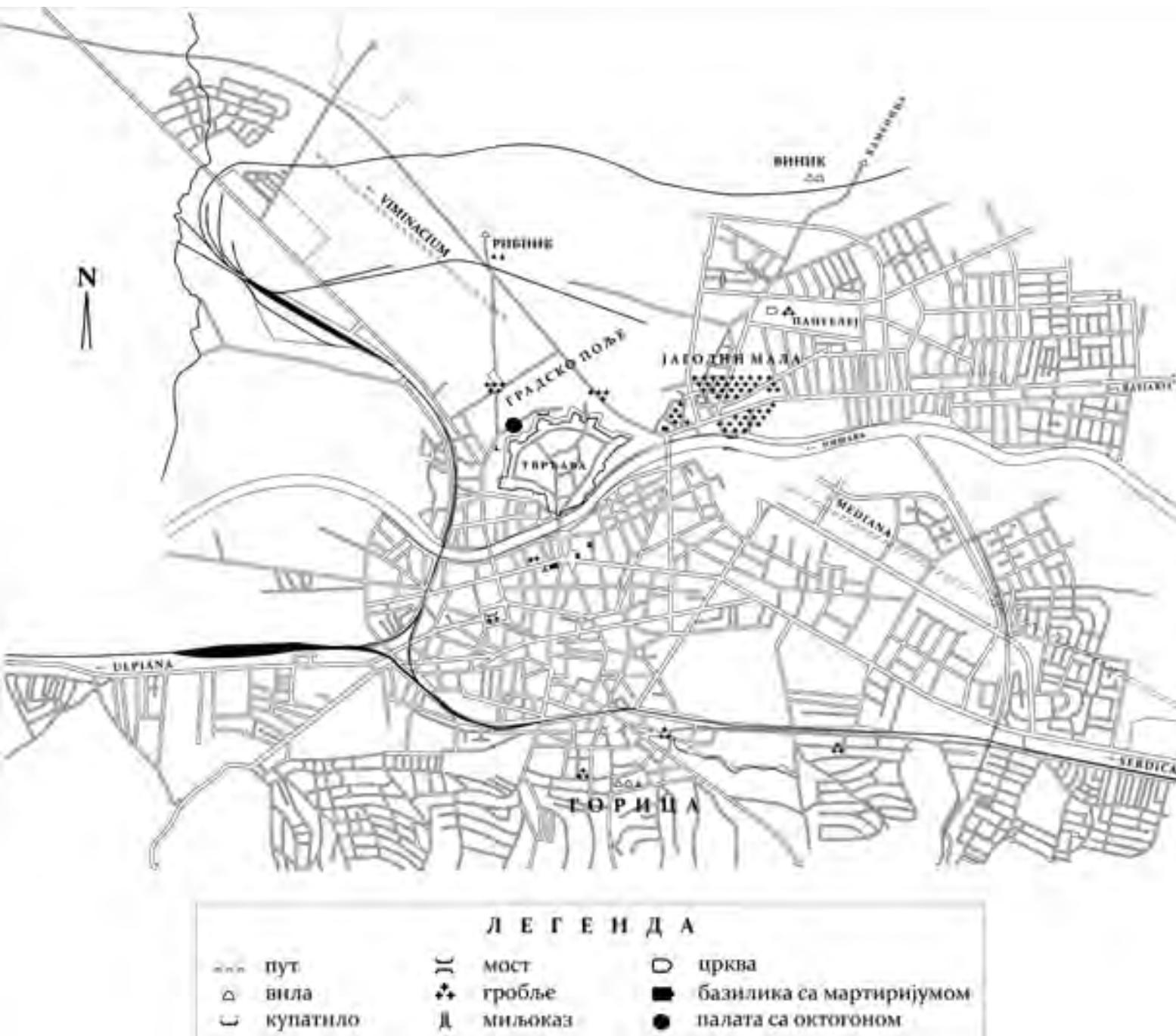
11 Јеремић 2007: 87-97.

12 Thermas were explored in 1994-1996. Tabernae were registered during construction of present bus station on Glasije locality, cf. Zotović 1975: 73-77.

13 Konjicko groblje locality. Cf. Гушић 1977: 91-96.

Сл. 1. Бронзани портрет Константина Великог, пронађен у Нишу 1900.
Fig. 1. Bronze portrait of Constantine the Great discovered in Nis in 1900.

Сл. 2. Топографска карта античког Науса - (према Петровић 1976)

Fig. 2. Topographic map of antique Nais -(after Петровић 1976)

Қасноантичка некропола у Јагодин мали
Late Antiquity Necropolis in Jagodin Mala

Сл. 3. Ситуациони план некрополе
Fig. 3. Situational plan of necropolis

У време касне антике становници Наиса сахрањивали су своје покојнике на градским некрополама, на десној обали реке, дуж пута за Рацијарију (некропола у Јагодин мали) и за Виминацијум (Градско поље), које су у једном тренутку постале јединствен део за сахрањивање. Мање некрополе и појединачни гробови забележени су на левој обали Нишаве, приликом градње хотела „Амбасадор“, у улицама Генерала Милојка Лешјанина у центру града и Игманској улици, на падини Апеловца,¹⁴ а код железничке станице Ћеле кула истражена је мања некропола из IV века са зиданим гробним конструкцијама, у којима су могуће сахрањивани становници Медијане.¹⁵

Некропола у Јагодин мали представља једну од боље истражених касноантичких некропола на територији Србије и пружа увид у облике сахрањивања становништва Наиса, у остатке гробне архитектуре и налазе личне опреме и гробних прилога, из времена када је град био на врхунцу своје економске и друштвене моћи, у периоду раног хришћанства, када су старе паганске традиције биле још увек живе и јаке, а симбиоза свих тих елемената се показује у пуном сјају на овом налазишту.

During the Late Antiquity, the citizens of Nais buried their dead in the city necropolises, on the right river bank, along the road to Ratiaria (a necropolis in Jagodin mala) and Viminacium (Gradsko polje), which at one point became a unique part for burials. The smaller necropolises and individual tombs were recorded on the left bank of the river Nisava, during the hotel “Ambassador” construction, in General Milojko Lesjanin street in the city center, and in Igmanska street on a slope of Apelovac,¹⁴ while near the railway station Cele kula (the Skull Tower) a smaller IV century necropolis was researched with brick tomb constructions, where possibly the residents of Mediana¹⁵ had been buried.

In the accompanying text and the catalog of findings, we will consider one type of data that have been offered to us by the necropolis. The necropolis in Jagodin mala is one of the better researched Late Antiquity nekropolises in Serbian territory and provides insight into the types of burial of Nais inhabitants, into the remains of grave architecture as well as in finds of personal equipment and grave goods, in the Early Christian period, when the old pagan traditions were still alive and strong, and symbiosis of all those elements has been shown in its full glory at this site.

Историјат истраживања, датовање и распрострањеност некрополе *History of Research, Dating and Distribution of the Necropolis*

Највећа некропола Наиса у периоду касне антике формирана је на лесном платоу на десној обали Нишаве, источно од утврђења, дуж пута који је водио за Рацијарију. Налази се на месту данашње градске четврти Јагодин мала (ГО Пантелеј), по којој је постала позната у стручној литератури. Овај простор је интензивно коришћен за сахрањивање од IV до краја VI или почетка VII века.¹⁶

The biggest necropolis of Nais in the Late Antiquity period, was formed on the loess plateau on the right bank of the river Nisava, east of the fortification, along the road that led to Ratiaria. It is located on the site of today's city district of Jagodin mala (City municipality of Pantelej), after which it became known in literature. This area had been intensively used for burials from IV to the end of VI or beginning of VII century.¹⁶

¹⁴ Ајдић 1974: 33-45.

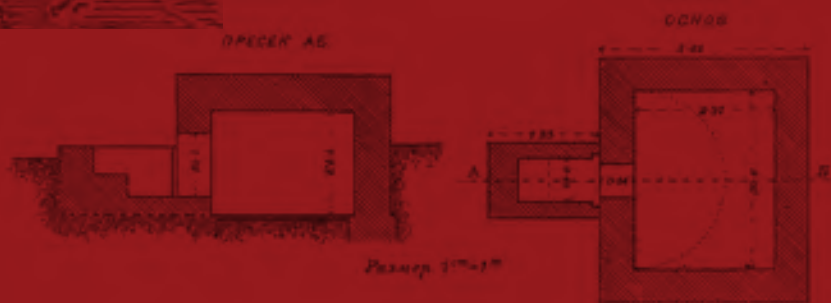
¹⁵ Јасановић 1981: 97-98.

¹⁶ Зотовић и Петровић 1968: 2; Роровић 1975: 494; Црноглавац 2005: кат. 156, 157.

¹⁴ Ајдић 1974: 33-45.

¹⁵ Јасановић 1981: 97-98.

¹⁶ Зотовић и Петровић 1968: 2; Роровић 1975: 494; Црноглавац 2005: кат. 156, 157.

Сл. 4. Гробница са фрескама откривена 1886. (према Валтровић 1888: 118)
Fig. 4. Tomb with frescoes discovered in 1886. (after Валтровић 1888:118)

Некропола у Јагодин мали (сл. 3) систематски се, са прекидима, истражује већ осам деценија.¹⁷ О њеном постојању знало се још од друге половине XIX века, када је случајно 1886. године откривена полуобличасто засведена гробница, коју су описали и технички документовали Михаило Валтровић и Феликс Каниц (сл. 4).¹⁸ Гробница, оријентисана запад-исток, са зиданим приступним делом на источној страни и засвођеним улазом затвореним каменом плочом, имала је у унутрашњости омаљтерисане зидове скромно фреско осликане са представом крста типа *crux gemata*.

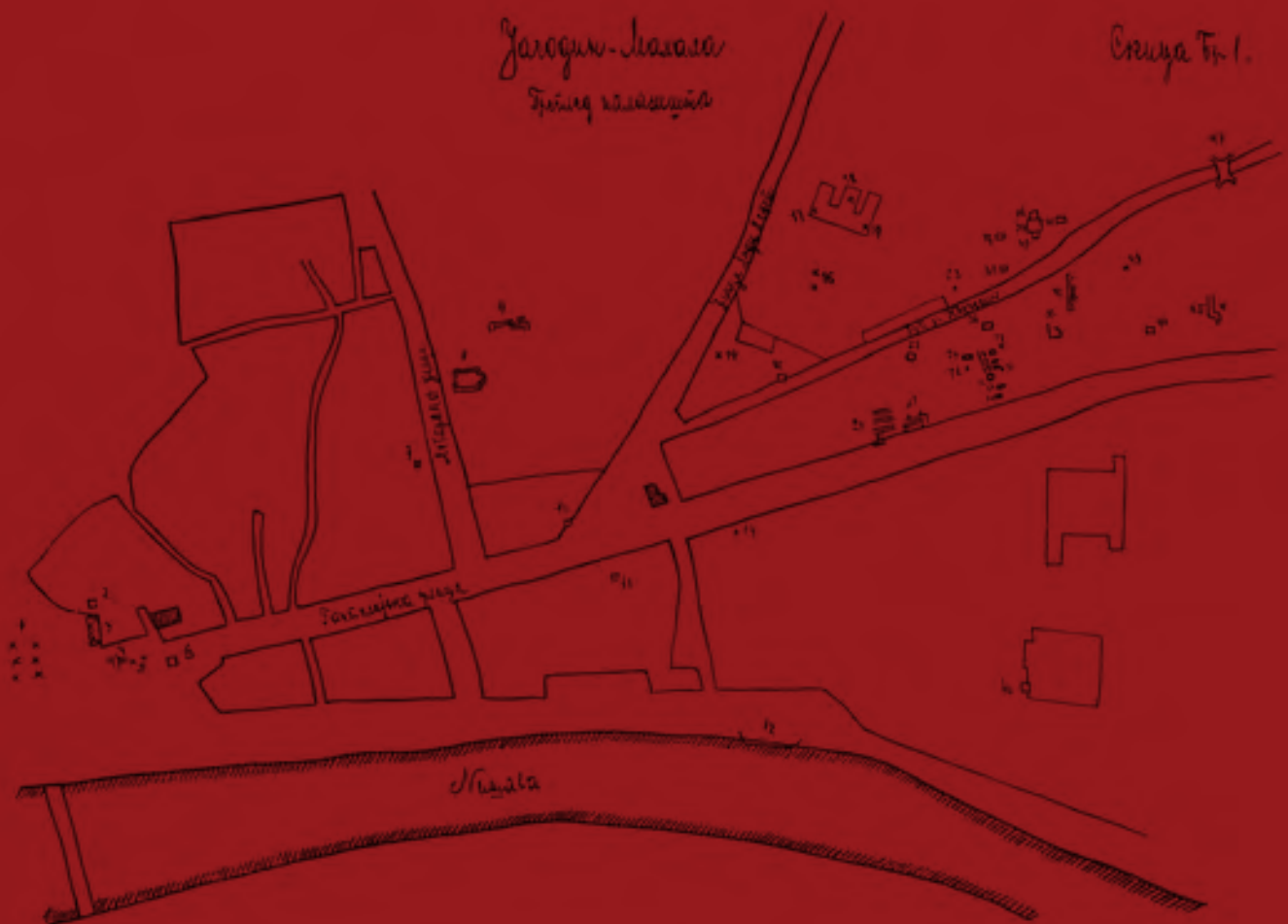
¹⁷ Јеремић 2013 а: у припреми.

¹⁸ Валтровић 1888: 118-120; Kanitz 1909: 165-166.

The necropolis in Jagodin mala (Fig. 3) has been systematically researched, with occasional breaks, for eight decades already.¹⁷ Its existence has been known ever since second half of XIX century, when accidentally in 1886 a barrel vaulted tomb was discovered which was described and technically documented by Mihailo Valtrovic and Feliks Kanic (Fig. 4).¹⁸ The tomb, west-east oriented, with its brick built access part on the eastern side and vaulted entrance that was closed by a stone slab, had the interior plastered walls modestly painted with frescoes depicting a figure of a cross type *crux gemata*.

¹⁷ Јеремић 2013 а: in preparation.

¹⁸ Валтровић 1888: 118-120; Kanitz 1909: 165-166.

Сл. 5. Ситуациони план некрополе након истраживања 1932-1933. (према Оршић Славетић 1934: сл. 1)
 Fig. 5. Situational plan of necropolis after excavation in 1932-1933. (after Оршић Славетић 1934: fig. 1)

Истраживања некрополе, у мањем обиму спроводио је уочи Првог светског рата археолог-аматер, управник Казненог завода у Нишу, Јаков А. Ненадовић, који је нашао гробнице са богатим прилозима.¹⁹ Прва археолошка истраживања, најпре као „мања покусна испитивања“,²⁰ а затим у већем обиму, вршио је 1932-1933. године Адам Оршић Славетић, чиновник Банске управе и сарадник Музеја. Овим истраживањима откривено је пет црквених грађевина, седамнаест полуобличасто засведених гробница и велики број гробова слободно укупаних покојника (сл. 5). Захваљујући налазима новца, ови гробови

The research of necropolis, on a smaller scale, was carried out on the eve of the World War I, by an amateur archaeologist, director of the Penal Institution in Nis, Jakov A. Nenadovic, who discovered the crypts with rich grave goods.¹⁹ The first archaeological researches, first as „small experimental tests“,²⁰ and then on a larger scale, were conducted from 1932 to 1933 by Adam Orsic Slavetic, a clerk at the City Administration and an associate of the Museum. During those researches, five church buildings, seventeen barrel vaulted tombs and large number of graves of the freely buried deceased persons have been discovered (Fig. 5). Thanking to the finds of

¹⁹ Оршић Славетић 1934: 304.

²⁰ Исто: 303-310.

¹⁹ Оршић Славетић 1934: 304.

²⁰ Ibid: 303-310.

и гробнице су датовани од III до VI века, прецизније од Проба (276-282) до Јустина II (565-578). Сви откривени гробови били су приближно оријентисани запад-исток, осим једног гроба, код ког је глава покојника била на истоку и у коме је нађен новац цара Тиберија (14-37).

Сл. 6. Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010.
Fig. 6. *Vojvode Misica Boulevard*, excavation in 2010.

До почетка Другог светског рата, сарадници Музеја у Нишу вршили су истраживања на некрополи у Јагодин мали сваке године током летњих месеци, како је забележено у Летопису Нишког музеја.²¹ Након рата обновљена су најпре ископавања базилике са мартријумом 1952-1953. године, док је простор некрополе испитиван у осам кампања између 1956. и 1967. године, системом ровова, а мања истраживања заштитног карактера спроведена су и 1975. године.²² Најновија открића на простору некрополе повезана су са случајним налазом

²¹ Летопис Народног музеја у Нишу I, 1.
²² Јеремић 2013 а: у припреми.

coins, these graves and crypts were dated from III to VI century, more precisely, in the period from Probus (276-282) to Justin II (565-578). All the discovered tombs were oriented approximately west-east, except one tumb with the head of the deceased person on the west side, where the head was in the east, and coins of the Emperor Tiberius (14-37) were found in the tomb.

Сл. 7. „Бенетон”, истраживања 2012.
Fig. 7. „Benetton”, excavation in 2012.

Until the beginning of the World War II, associates of the Museum in Nis conducted researches on the necropolis in Jagodin Mala every year in summer, as it was recorded by the Nis Museum Chronicles.²¹ After the War, researches of the basilica with martyrrium 1952-1953 were renewed first, while the necropolis area was examined during eight campaigns between 1956 and 1967 using the system of trenches, and smaller scale researches of preservation character were also conducted in 1975.²² The latest discoveries in the necropolis area are related to the accidental discovery of a tomb with fresco-paintings in 55

²¹ Летопис Народног музеја у Нишу I, 1.
²² Јеремић 2013 а: in preparation.

гробнице са фреско-сликарством у улици Ратка Павловића 55 током грађевинских радова 2006. године,²³ а обимнија систематско-заштитна истраживања спроведена су 2010. године на траси новопроектваног Булеvara Војводе Мишића (сл. 6) и у западном делу комплекса фабрике „Бенетон“ 2012. године (сл. 7).

Током ових, готово осмодеценијских истраживања, откривено је преко три стотине гробова слободно укупаних покојника и око 65 зиданих гробница.²⁴ Реч је само о малом испитаном делу некрополе, с обзиром на то да су ископавања вршена на неколико ограничених пунктова на слободним површинама у Јагодин мали. Савремено насеље је прекрило бројне остатке црквене и гробне архитектуре из касноантичког, односно ранохришћанског периода, а изградња инфраструктуре уништила је део гробних конструкција.

Током дугог периода сахрањивања на некрополи, она се ширила и померала у правцу исток-запад, у дужини од 800 m и ширини до око 350 m, са средишњим делом који се налазио између Чегарске и Књажевачке улице (некадашња улица Ратка Павловића), на простору и у близини фабрике „Бенетон“ (некадашњи „Нитекс“), где су констатовани густе и правилне редове гробова и гробница.²⁵ Источна граница некрополе је била на око 100 m источно од фабрике „Бенетон“, док се на западу простирала према Градском пољу и Техничким факултетима. На југу је ширење некрополе било ограничено десном обалом Нишаве, незнатно измењеног тока у односу на данашње корито, док се северна граница налазила на око 200 m јужно од цркве светог Пантелејмона.

Ratka Pavlovica street, during construction works in 2006,²³ and larger systematic-preservation researches were conducted in 2010 on the route of newly designed Vojvode Misica Boulevard (Fig. 6) and in 2012 in the western part of the „Benetton“ factory complex (Fig. 7).

During those, almost eight decades lasting researches, more than three hundred graves of the freely buried deceased persons and about 65 brick built tombs²⁴ have been discovered. That represents only a small part of the necropolis that has been researched, considering that excavations were conducted only in a few limited points on free surfaces in Jagodin mala. The modern settlement has covered numerous remains of church and burial architecture from the late antiquity and early Christian period, and by building the infrastructure, part of the tomb constructions have been destroyed.

During the long period of burials on the necropolis, it was expanding and moving towards the east-west direction, from 800 m in length and to about 350 m in width, with its central part that was located between Cegarska and Knjazevacka street (former Ratko Pavlovic street), in the area of and close to the Benetton factory (former Nitex factory), where dense and regular rows of graves and tombs²⁵ have been noted. The necropolis eastern boundary was about 100 m east of the „Benetton“ factory, while on the westside it was spreading towards Gradsko polje and Technical Faculties. Southwards, expansion of the necropolis was limited by the river Nisava right bank, with a slightly modified river flow compared to the current river bed, while the northern boundary was located about 200 m south of the church of St. Panteleimon.

23 Чершков и Алексић 2008: 102-104.

24 Јеремић 2013: 129.

25 Зотовић 1974: 46.

23 Чершков and Алексић 2008: 102-104.

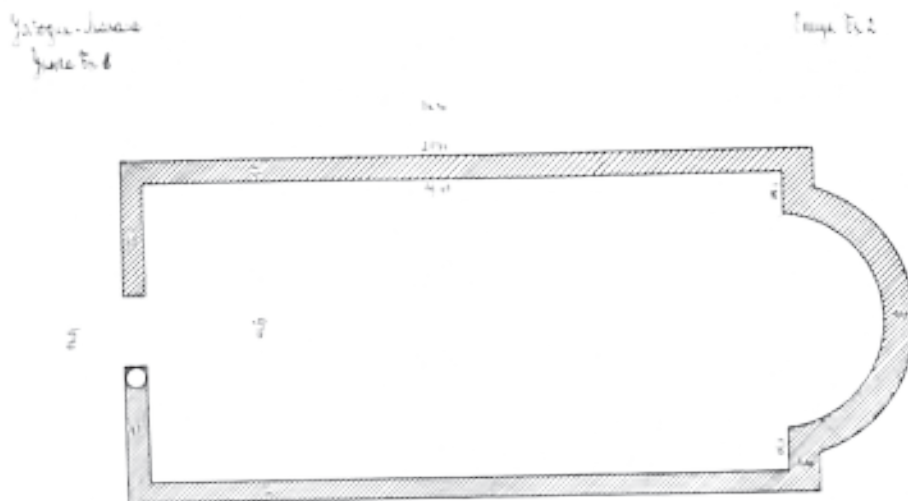
24 Јеремић 2013: 129.

25 Зотовић 1974: 46.

Цркве на територији некрополе *Churches at the necropolis territory*

Досадашњим открићима највећи број ранохришћанских цркава на територији Наиса регистрован је управо на простору Јагодин мале: првим истраживањима 1932-1933. године откривено је пет ранохришћанских цркава-базилика, разрушених до темеља,²⁶ а новијим истраживањима 60-их година XX највероватније и још једна.

By present findings, most of the Early Christian churches in the Nais territory have been registered exactly in the area of Jagodin mala: in the first researches 1932 – 1933 five Early Christian churches-basilicas were discovered, destroyed to the ground,²⁶ and in recent researches in the 60's of XX century, possibly, the remains of another one.

Сл. 8. Црква бр. 8 (према Оршић Славетић 1934: сл. 2)
Fig. 8. Church no. 8 (after Оршић Славетић 1934: fig. 2)

Током 1933. године у целости је откривена једнобродна црква источно од Чегарске улице, у средишњем делу касноантичке некрополе (црква бр. 8, сл. 8). Црква је површине око 253 m², димензија 24,3 x 10,4 m, има полукружну апсиду на источној и улаз на западој страни, украшену са два мермерна стуба, од којих је једна база нађена у првобитном положају. Унутрашњост је била патосана каменим плочама. Покретни налази, који би одредили ближе време коришћења ове цркве, на жалост, нису пронађени.

During the course of 1933, a complete one-nave church was discovered eastward from Cegarska street, in the central part of the Late Antiquity necropolis (church no. 8, Fig. 8). The church surface is about 253 m², measuring 24,3 x 10,4 m, it has a semicircular apse on the east and entrance on the west side, decorated with two marble columns, from which one base was found in the original position. The interior was floored by stone slabs. Movable findings that could closer determine the time when the church was in use, unfortunately, were not found.

²⁶ Оршић Славетић 1934: сл. 1. На приложеној скици нумерисане су као бројеви 8, 20, 42 и 45.

²⁶ Оршић Славетић 1934: fig. 1. At the enclosed drawing numerated with numbers 8, 20, 42 and 45.

У средишњем делу некрополе откривени су остаци две црквене грађевине на малим међусобним одстојањима. У једном случају регистрован је западни зид на који се са унутрашње стране наслањала полукружна апсида (црква бр. 42), док је од друге истражен источни крај са полукружном апсидом (црква бр. 45). Црква са апсидом на западном крају (црква бр. 42) налазила се на простору између улица Живорада Костића-Моравца и Књажевачке и на основу откривене дужине западног зида од 22 m може се закључити да је у питању велика грађевина, могуће већа од познате базилике са мартријумом код Моста младости (в. ниже). У шуту грађевине нађени су остаци штучо декорације, а према налазу новца Константина I, датована је у IV век и вероватно представља најстарију црквену грађевину на простору некрополе.²⁷ Налаз новца цара Валенса, иначе веома честог, показује да је време коришћења цркве бр. 45 млађе од друге трећине IV века.²⁸

Приближно уз трасу Књажевачке улице, са њене северне стране, преко пута фабрике „Бенетон“ позиционирана је четврта црквена грађевина – тробродна базилика, откривеног средишњег дела (црква бр. 20). Са спољне стране јужног зида, регистрована је озидана гробница на 0,65 m испод нивоа пода цркве (сл. 9). Гробница, правоугаоне основе, димензија 2,4 x 2,15 m, била је предвиђена за два покојника, за које су посебно озидана полукружна узглавља на западној страни.

Најзначајнија црквена грађевина на простору Јагодин мале је тробродна базилика са криптом, источно од Моста младости (сл. 10). Током 1932-1933. А. Оршић Славетић је открио „мазулеум, израђен особито лепо од жуто печених цигаља”.²⁹ Истражен је био, заправо, западни део крипте,³⁰ ширине 9,30m,

In the central part of the necropolis, remains of two church buildings have been discovered, at small mutual distances. In one instance, the west wall was registered, onto which a semicircular apse was leaning from the inner side (church no. 42), while in the second one, the eastern end with a semicircular apse was explored (church no. 45). The church with an apse in the west end (church no. 42) was located in the area between the streets of Zivorada Kostica-Moravca and Knjazevaccka and according to the western wall detected length of 22 m, it can be concluded that it was a large building, possibly larger from the already known Basilica with martyrrium near by the Most mladosti bridge (see below). In the building rubble, remains of stucco decorations were found, and according to the discovered coins of Constantine I, it was dated back to IV century and probably is the oldest church building in the area of the necropolis.²⁷ The Emperor Valens' coins, otherwise often discovered, demonstrate that the time of the church no. 45 use is before the second third of IV century.²⁸

Near the route of Knjazevaccka street, on its northern side and opposite the »Benetton« factory, the fourth church building has been positioned – a three naved basilica with an open central part (church no. 20). On the outside of the south wall, a brick built tomb has been registered 0,65 m below the floor of the church (Fig. 9). The tomb with 2,4 x 2,15 m rectangular base was designed for two deceased persons for whom the semicircular head pads were specially built on the west side.

The most significant church building in Jagodin Mala is a three naved basilica with a crypt east from the Most mladosti bridge (Fig. 10). During 1932-1933 A. Orsic Slavetic discovered „a mausoleum, especially nicely built of the yellow bricks”.²⁹ It was researched western part of the crypt, ³⁰ 9,30 m wide, east-west oriented, with

27 Оршић Славетић 1934: 304.

28 Исто.

29 Оршић Славетић 1934: 304, скица бр. 5.

30 У новијој литератури користи се израз „мартријум“. В. на пример Милошевић 2004: 121-140, са старијом литературом.

27 Оршић Славетић 1934: 304.

28 Ibid.

29 Оршић Славетић 1934: 304, sketch no. 5.

30 In the recent literature, the term “martirium” is used. Cf. for

Сл. 9. Гробница унутар цркве бр. 20

Fig. 9. Tomb in the church no. 20

оријентације исток-запад, са сводом над средишњим делом, који је затечен порушен. У шуту, приликом ископавања, пронађен је бронзани новац цара Константина I. Године 1947. над откопаном криптом подигнут је заштитни кров,³¹ а наставак истраживања уследио је 1952-1953. године под руководством Ђорђа Мано-Зисија, када је откривен већи део базилике, која је са криптом чинила јединствену целину.³² Због потребе конзервације базилике и крипте, 1962. и 1967. године су спроведена археолошка истраживања под руководством Љубице Зотовић. Циљ истраживања је био да се утврди хронолошки след у градњи крипте, базилике, грађевине испод крипте, као и гробова откривених у базилици.³³ Базилика код Моста младости представља тробродну грађевину са полукружном апсидом на источном и нартексом на западном крају.³⁴ Спољне димензије грађевине су 23,2 x 17m.

a vault above its central part, which was found destroyed. In a rubble, during the excavation, the bronze coins of the Emperor Constantine I were found. In 1947, above the excavated crypt a protection roof³¹ was built and the researches continued in 1952-1953 under the leadership of Djordje Mano-Zisi, when the major part of the basilica was discovered, which together with the crypt made a complete whole.³² Because of the basilica and the crypt needs for conservation, in 1962 and in 1967 the archaeological researches were carried out that were governed by Ljubica Zotovic. The aim of the researches was to establish a chronological order in building the crypt, basilica, facility under the crypt, as well as the graves that were discovered in the basilica.³³ Basilica near the Most mladosti bridge is a three naved building with semicircular apse on the east and narthex on the west end.³⁴ External dimensions of the building are 23,2 x 17 m. Interior and exterior

31 Zotović 1962: 232.

32 Мано-Зиси и Јовановић 1952: 367.

33 Zotović 1962: 232.

34 Спремо-Петровић 1971: 28-29, Т. X.

example, Milosevic 2004: 121-140, with older literature.

31 Zotović 1962: 232.

32 Мано-Зиси and Јовановић 1952: 367.

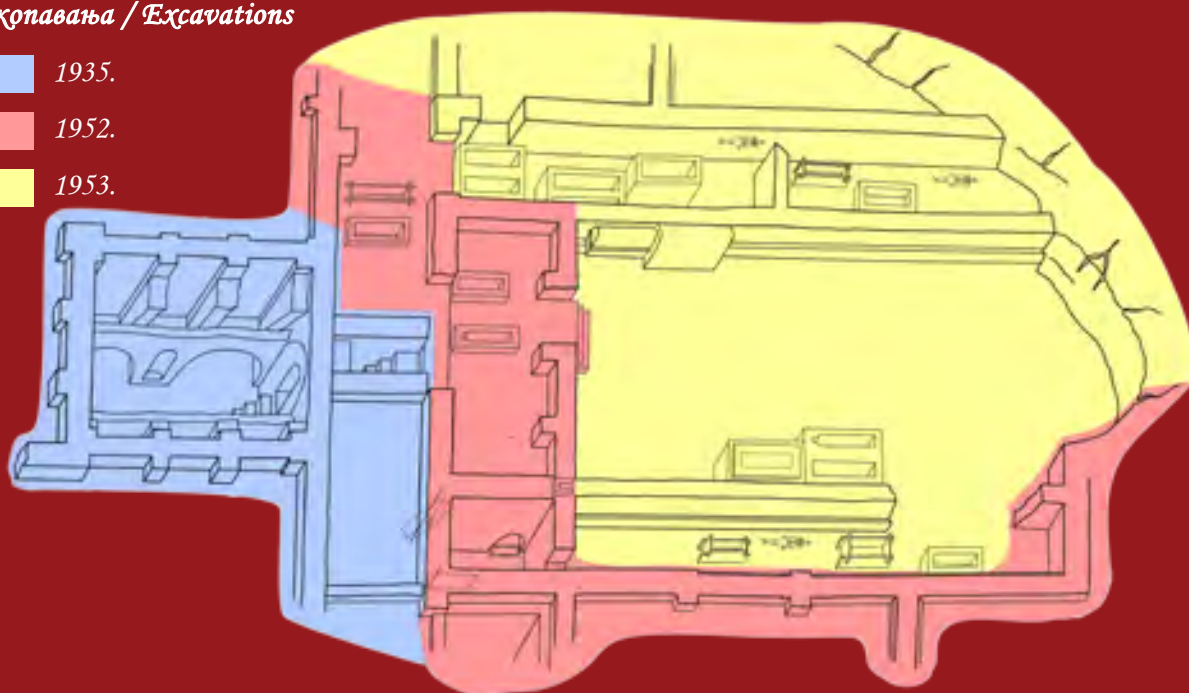
33 Zotović 1962: 232.

34 Спремо-Петровић 1971: 28-29, Т. X.

1:50

Ископавања / Excavations

- 1935.
- 1952.
- 1953.

Сл. 10. Базилика са мучишницом, план (арх. В. Томашевић)
 Fig. 10. Basilica with martyrium, plan (arch. V. Tomasevic)

Унутрашња и спољна лица зидова била су рашчлањена слепим аркадама у облику пиластара повезаних луцима. У унутрашњости су регистроване мермерне зидне оплате, коцкице од остатака мозаичког пода, као и остаци пода од камених плоча. У шуту су нађени фрагменти фреско-декорације, где се уочавају само једноставне траке различитих боја и ширина (кат. 174, 175). Централни брод, шири од бочних, био је одвојен зиданим ступцима. Испод нивоа пода у унутрашњости базилике откривено је, током ископавања 1952. године, пет гробова за појединачне сахране, грађених од камених плоча и једна комора са три аркосолије у којима су сахрањена три покојника.³⁵ У једном од гробова регистровано

faces of the walls were divided by blind arcades in the form of pilasters connected with vaults. Inside have been registered marble wall platings, blocks of the mosaic floor remains, as well as remains of the stone slabs floor. In the rubble were found fragments of fresco decorations, where only simple stripes of different colors and width are visible (Cat. 174, 175). The central nave, wider than the lateral ones, was separated by brick built columns. Below the floor level inside the basilica, during the excavations in 1952, five graves for individual burials built of the stone slabs were discovered, as well as one chamber with three arcosolia where three deceased persons were buried.³⁵ In one of the graves a semicircular head pad has been registered, like in the church no. 20; in two graves, remains of a deceased were discovered with preserved

³⁵ Мано - Зиси и Јовановић 1952: 367.

³⁵ Мано-Зиси and Јовановић 1952: 367.

је полукружно узглавље, као у цркви бр. 20; у два гроба нађени су остаци покојника са сачуваном косом и остацима свилене тунике са везеним рубовима. У аркосолијама, опеком су била озидана три гроба (два дечја и један одрасле особе), у облику саркофага са двосливним покривачем. У једном је нађен оловни саркофаг са скелетним остацима детета у свиленој туници. Код скелета одрасле особе у зиданом гробу, очували су се остаци тоге, ципела, као и фрагменти свитака у пределу руке.

Функцију нартекса вршио је простор између базилике и крипте, ширине 3,40 m, са озиданим степеништем. Седам степеника је водило до улаза у крипту, а одатле се преко још три степеника силазило до гробних комора. Спољашњи и унутрашњи зидови крипте били су разуђени нишама и пиластрима. На западном зиду налазила се плитка ниша, а на јужној и северној страни по два аркосолија. Унутрашње димензије крипте су 7,5 x 6 m. Над основом је саграђен полуобличасти свод, а изнад њега се вероватно налазио надземни део грађевине. Археолошким истраживањима утврђено је да је крипта подигнута над остацима једне старије грађевине исте оријентације, као и да је истовремено подигнута са базиликом, а да су гробови унутар базилике из три фазе - старији, истовремени и млађи са периодом градње и трајања базилике и крипте.³⁶ Базилика са криптом је оквирно датована у V век, на основу свог склопа и гробова који су откривени у објекту и ван њега.³⁷

hair and a silk tunic with embroidered edges. In the arcosolia three graves were brick built (two children graves and one of an adult person), in a form of sarcophagus with two-channeled cover. In one a leaden sarcophagus was discovered with skeleton remains of a child in a silk tunic. On the adult person's skeleton in the brick built grave, the remains of toga, shoes and fragments of scrolls in the hand area have been preserved.

The function of narthex was performed by an area between the basilica and crypt, 3.40 m wide, with a brick built staircase. Seven steps led to the entrance of the crypt and down the three steps more one could come down to the burial chambers. External and internal walls of the crypt were separated by niches and pilasters. On the western wall there was a shallow niche, and on the northern and southern side there were two arcosolia each. Internal dimensions of the crypt are 7.5 x 6 m. Above the base, a barrel vault was built and above it there was probably the above-ground part of the building. Archaeological researches discovered that the crypt was built over the remains of an earlier building with the same orientation, as well as that it was built at the same time together with basilica, and that the graves inside the basilica originate from three phases - older, contemporary and younger in relation to the period of construction and duration of the basilica and crypt.³⁶

The basilica with crypt has been generally dated to V century on the basis of its structure and graves that have been discovered in the building and outside it.³⁷

³⁶ Zotović 1962: 233; Зотовић и Петровић 1968; Петровић 1976: 86.

³⁷ Зотовић и Петровић 1968.

³⁶ Zotović 1962: 233; Зотовић and Петровић 1968; Петровић 1976: 86.

³⁷ Зотовић and Петровић 1968.

Облици гробова и начини сахрањивања *Types of graves and burial manners*

На некрополи у Јагодин мали јављају се разноврсни облици гробова, који указују на различите начине сахрањивања покојника, сходно могућностима, веровањима или завештањима породица и лица која су вршила сахрану. Гробни типови су различити.³⁸ Изузимајући налаз пет гробова спаљених покојника с краја II века,³⁹ на основу конструкције гробова скелетно сахрањених покојника издвојено је седам основних типова гробова, са варијантама.

Гробови слободно укупаних покојника

Гробови слободно укупаних покојника (сл. 11) су оријентисани у правцу запад-исток. Покојници, опружени на леђама, са рукама поред тела или прекрштеним на карлици, полагани су директно у гробну раку или у дрвени сандук, на шта указују остаци распаднутог дрвета и клинови. Примећено је да су гробови на дубинама до 1 m од нивоа терена без прилога, док они дубље укупани садрже инвентар, који се састоји од златног, сребрног или бронзаног накита (наруквице, наушнице, прстење), бронзаних појасних копчи и других личних предмета. Веома често се уз покојника полаже прилог у облику стакленог балсамаријума.

Сл. 11. Гроб 4, „Бенетон”, истраживања 2012.
Fig. 11. Grave 4, „Benetton”, excavation in 2012.

On the necropolis in Jagodin mala various types of graves appear, demonstrating different ways of burying the dead, according to the possibilities, beliefs or legacies of families and persons who performed the funeral. The grave types are different.³⁸ With the exception of findings of five graves of cremated deceased persons from the end of II century,³⁹ according to the grave constructions of the skeleton- buried deceased persons, seven basic types of graves have been differentiated, with variants.

Graves of the freely buried deceased persons

Graves of freely buried deceased persons (Fig. 11) are oriented in the west-east direction. The deceased, stretched on their back with arms beside their bodies or crossed over the pelvis, were laid down directly into a burial pit or in a wooden coffin, which is indicated by remains of decomposed wood and wedges. It has been observed that graves at up to 1 m depth were without any grave goods, while those dug deeper contained the inventory consisting of gold, silver or bronze jewelry (bracelets, earrings, rings), bronze belt buckles and other personal items. Very often, grave goods in a form of glass balsamarium were deposited with the deceased.

38 Зотовић и Петровић 1968: *passim*; Zotović 1961: 171-175, T. XXXVIII-XL.

39 Зотовић и Петровић 1968: 11. У каснијем раду Љ. Зотовић помиње само три гроба на простору некрополе, уп. Зотовић 1974: 46, напомена 3.

38 Зотовић and Петровић 1968: *passim*; Zotović 1961: 171-175, T. XXXVIII-XL.

39 Зотовић and Петровић 1968: 11. In his later paper Lj. Zotovic mentions only three graves in the necropolis area, cf. Зотовић 1974: 46, remark 3.

Сл. 12. Најит из гроба 66, „Бенетон“, истраживања 2012.
Fig. 12. Jewelry from grave no. 66, „Benetton“, excavation in 2012.

Међу најзначајније спадају налази гробова женских особа, откривених на простору фабрике „Бенетон“, у којима је, захваљујући чињеници да нису били пљачкани, пронађен богат гробни инвентар. Грбови припадају периоду IV века. У једном случају, покојница, сахрањена у непосредној близини полуобличасто засведене гробнице, положена је у плитку гробну раку са богатим

Among the most significant ones are the graves of female persons that were discovered in the area of “Benetton“ factory in which, thanks to the fact they had not been plundered, the rich grave inventory was found. The graves belong to IV century period. In one case, a deceased woman was buried nearby the barrel vaulted crypt, laid into a shallow burial pit with rich jewelry that included golden and silver ring, two massive silver

Сл. 13. Налаз из гроба 19, „Бенетон“, истраживања 2012.

Fig. 13. Finds from grave 19, „Benetton“, excavation in 2012.

накитом, који је укључивао златни и сребрни прстен, две масивне сребрне нарукнице, огрлицу од златних и стаклених перли и пар златних наушница (сл. 12, кат. 1, 18, 42, 53). У другом случају, покојница такође сахрањена у близини полуоблично засведене гробнице, положена је у плитку раку са паром златних наушница и огрлицом од златних перли (кат. 43, 51), као и два сребрна прстена. Непосредно између две зидане гробнице сахрањена је особа мушког пола у плиткој раки, са инвентаром, нађеним у пределу леве и десне стране главе (сл. 13). Десно уз покојникову главу положен је стаклени балсамаријум (кат. 148), док је са леве стране био брижљиво постављен кожни каиш са једанаест бронзаних појасних делова, заједно са бронзаним новцем кованим између 364-378. године, који упућује на приближно време сахране овог покојника крајем IV века (кат. 75, 186). Бронзани накит је чест део инвентара гробова слободно упоканих покојника, било деце или одраслих особа, у непосредним близинама или између зиданих гробова, како су то показала истраживања у кругу фабрике „Бенетон“ (кат. 30, 31, 33).

Гробови слободно упоканих покојника, са раком оивиченом каменом

Најређи облик гроба је рака оивичена каменом. Гробови су оријентисани запад-исток, а конструкцију чини обична гробна рака у коју су покојници директно положени без ковчега. Горња ивица раке оивичена је камењем. Покојници су у опруженом положају, на леђима, са рукама увек испруженим поред тела. Код оваквих сахрана нема гробних прилога, али на основу дубине уповавања се може претпоставити да је у питању најмлађи хоризонт сахране на некрополи. Овај облик гробне конструкције није регистрован новијим истраживањима 2010 и 2012. године у југоисточном делу простора некрополе.

bracelets, a necklace of gold and glass beads, a pair of golden earrings (Fig. 12, Cat. 1, 18, 42, 53). In another case, a deceased woman was also buried nearby the barrel vaulted crypt, laid into a shallow burial pit with a pair of golden earrings and a necklace of gold beads (Cat. 43, 51) and two silver rings. Directly between the two brick built tombs, a male person was buried in a shallow burial pit, with the grave inventory discovered in the area of the left and right side of his head (Fig. 13). Right from the deceased person's head, a glass balsamarium was laid (Cat. 148), while on the left there was carefully placed leather belt with eleven bronze belt parts, together with bronze coins minted between 364-378, which indicates the approximate time of the deceased person's funeral in the end of IV century (Cat. 75, 186). Bronze jewelry is often a part of the inventory of the freely buried deceased persons' graves, either children's or adults', in the immediate vicinity or among the brick built tombs, as shown by researches in the »Benetton« factory area (Cat. 30, 31, 33).

Graves of the freely buried deceased persons, with the stone edged burial pit

The least common type of grave is the burial pit edged with stones. The graves are oriented west-east and their construction consists of a common burial pit into which a deceased was laid down directly, without any coffin. The upper edge of the pit was lined with stones. The deceased persons were in a stretched position, on their back, with their arms always stretched beside their bodies. In this type of burials there were no grave goods, but according to the burial depth it can be assumed that this is the youngest burial horizon in the necropolis. This type of grave structure has not been registered by the latest researches in 2010 and 2012, in the southeastern part of the necropolis.

Гробови са конструкцијом од опека или тегула, поређаних у облику ковчега

Код овог типа гробова постоје варијанте у начинима формирања ковчега и у материјалима коришћеним за конструкцију и покривање гроба. Гробови су оријентисани запад-исток, најчешће са одступањем до 30°. Покојници су сахрањивани на леђима, са рукама поред тела или прекрштеним на карлици. Од прилога се код ногу покојника најчешће јављају стаклени балсамаријуми, ређе керамички крчази, маслинастозелено глеђосани, наруквице од бронзане жице, бронзане апликације, касноримски новац и друго.⁴⁰

Код једне варијанте покривач је од два хоризонтално сложена низа опека, са једним или два слоја. Дно гроба чини земља. Покојник је положен на земљу, вероватно у дрвеном ковчегу или на дрвеној подлози (остаци клинова), засут слојем земље дебљине 0,1-0,15 m, преко којег је постављен покривач од опека. За другу варијанту карактеристичан је покривач од лучних тегула у два хоризонтална низа, који обликом подсећа на полуобличасти свод. Покојник је вероватно положен у дрвеном ковчегу или на дрвеној подлози (остаци клинова), а дно гроба је обично поплочано опекама.

Код треће варијанте (сл. 14) покривач је од опека сложених у облику двосливног крова, са имбрексима на саставу. Западни и источни крај гроба затворени су по једном вертикално укопаном опеком. Покојник је понекад положен у дрвени ковчег или на дрвену подлогу, а дно гроба је углавном поплочано опекама. Четврту варијанту представљају конструкције од вертикално укопаних опека које имитирају облик сандука, са попловањем и покривачем од опека, у два низа. После полагања покојника у гроб, унутрашњост ковчега је могуће засипана земљом.

Graves with brick or tegula construction, arranged in the shape of a coffin

In this type of graves there are variants in the way of forming a coffin and in materials that were used for the grave construction and covering. The graves are oriented west-east, with deviations mostly up to 30°. The deceased persons were buried on their back, with their arms next to their bodies or crossed over the pelvis. Regarding the grave goods, most often at the deceased person's feet appeared glass balsamaria, rarely ceramic jugs olive-green glazed, bracelets made of bronze wire, bronze appliques, Late Roman coins, and other.⁴⁰

In one variant, covering is made of two horizontally stacked set of bricks, with one or two layers. Bottom of the grave was made of earth. A deceased was laid on the ground, probably in a wooden coffin or on a wooden bier (remains of wedges), covered with a layer of earth 0,1-0,15 m thick, over which the brick covering was placed.

The second variant is characterised by covering made of vaulted tegulas in two horizontal rows that by form resemble a barrel vault. The deceased was probably laid in a wooden coffin or on a wooden bier (remains of wedges), and the bottom of the grave was usually paved with bricks.

In the third variant (Fig. 14), covering consists of bricks arranged in the shape of double-pitch roof with imbrexes on the joint. Western and the eastern ends of the grave were closed each by one vertically dug in brick. The deceased was sometimes placed in a wooden coffin or on a wooden bier and the bottom of the grave is mainly paved with bricks.

The fourth variant is represented by vertically dug bricks such imitating a coffin form, with paving and covering made of brick, in two rows. After laying down the deceased person into the grave, the coffin interior was possibly covered by earth.

⁴⁰ Зотовић и Петровић 1968: 7.

⁴⁰ Зотовић and Петровић 1968: 7.

Сл. 14. Гроб са конструкцијом од опека
Fig. 14. Grave with brick construction

Сл. 15. Гроб 20, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010.
Fig. 15. Grave 20, Vojvode Misica Boulevard, excavation in 2010.

Зидани гробови у облику саркофага

Највећи број зиданих гробова припада овом типу, грађеном од опека и малтера, ређе са ломљеним каменом. Са унутрашње и спољашње стране гроб је омалтерисан хидростатичким малтером. Гробови у облику саркофага се јављају у две варијанте, зависно од величине гроба и начина покривања. Прва варијанта се знатно чешће јавља од друге. Гробови су оријентисани запад-исток, са минималним одступањем и најчешће се јављају у правилним редовима и низовима. Покојник је положен на леђа, са рукама испруженим поред тела. У гробовима овог типа јавља се разноврстан и релативно богат инвентар.

Прву варијанту овог типа чине гробови мањих димензија, предвиђених за сахрану једног, у неким случајевима и два, покојника (сл. 15). Покривач гроба је од квадратних опека већих формата (56 x 55 x 6-7 cm), сложених у облику двосливног крова (сл. 16).

Brick built graves in the shape of sarcophagus

Majority of the brick built graves belongs to this type that is made of brick and mortar, rarely with crushed stone. Interior and exterior of the tomb is plastered with hydrostatic mortar. Graves in the shape of a sarcophagus appear in two variants, depending on the grave size and the way of covering. The first variant is much more common than others. The graves are oriented west-east, with minimal deviation and they most often appear in regular lines and rows. The deceased was laid on his/her back, with his/her hands stretched beside the body. In the graves of this type there is diverse and relatively rich inventory.

The first variant of this type comprise graves with smaller dimensions, designed for burying one, in some cases two, deceased person(s) (Fig. 15). The grave covering is made of larger format square bricks (56 x 55 x 6-7 cm), arranged in a form of a double-pitch roof (Fig. 16). Along

Сл. 16. Гроб 31, „Бенетон“, истраживања 2012.
Fig. 16. Grave 31, „Benetton“, excavation in 2012.

Сл. 17. Гроб 38, „Бенетон“, истраживања 2012.
Fig. 17. Grave 38, „Benetton“, excavation in 2012.

На дужим странама налази се жлеб, добијен испуштањем горњег реда опека или њиховим сечењем, који је служио као лежиште за опеке кровног покривача. У њима је забележен релативно бројан гробни инвентар. Од прилога се најчешће јављају стаклени балсамаријуми положени код главе покојника, ређе се налазе керамички крчази и бронзане пиксиде,⁴¹ док је накит код покојника углавном од бронзе (кат. 22, 50), ређе од злата и стакла (кат. 45, 46, 47).⁴²

Другу варијанту чине гробови већих димензија, за сахрану два до три, а понекад и четири покојника, у дужем временском периоду, због чега је покривач, од камених плоча или опеке, морао бити подесан за уклањање приликом сваке нове сахране (сл. 17). Дубина уклањања ових гробова је највећа. Од инвентара у гробовима се јавља сребрни, бронзани и гвоздени накит, гвоздена фибула (сл. 18, кат. 14, 23, 27, 58, 74) и стаклени балсамаријуми.

the longer sides there is a groove that was made by releasing the upper brick row or by cutting the bricks, which served as a bed for bricks of the roof covering. Relatively numerous grave inventory has been recorded in them. The most often grave goods found were glass balsamaria placed next to the deceased person's head, rarely ceramic jugs and bronze pyxides,⁴¹ while the deceased person's jewelry is usually made of bronze (Cat. 22, 50), rarely of gold and glass (Cat. 45, 46, 47).⁴²

The second variant comprise graves of larger dimensions, for burying two, three, sometimes even four deceased persons, within a longer time period, due to which the coverage made of bricks or stone slabs had to be suitable for removal on the occasion of every new funeral (Fig. 17). Digging depth of those graves was the deepest. Regarding the inventory, in the graves were found silver, bronze and iron jewelry, iron fibula (Fig. 18, Cat. 14, 23, 27, 58, 74) and glass balsamaria.

⁴¹ Зотовић и Петровић 1968: 9.

⁴² Зотовић и Петровић 1968: 9.

⁴¹ Зотовић and Петровић 1968: 9.

⁴² Зотовић and Петровић 1968: 9.

Сл. 18. Налаз из гроба 38, „Бенетон“, истраживања 2012.
Fig. 18. Finds from grave 38, „Benetton“, excavation in 2012.

Полуоблично засведене гробнице

Крајем III и почетком IV века уобичајени тип на некрополама постају полуоблично засведене гробнице, правоугаоне основе.⁴³ То су углавном подземне грађевине са кровом у облику свода, предвиђене за једну или више сахрана. Најчешће се састоје од само једне просторије, са прилазним делом у облику озиданог степеништа. Овакве споменике себи су могли да приуште само чланови имућнијих породица, који граде маузолеје у оквиру градских некропола или пак на својим имањима.⁴⁴ На подручју Јагодин мале откривено је више десетина полуоблично засведених гробница, датованих у шири временски оквир IV-VI века.⁴⁵

43 Nikolajević 1980: 309.

44 Nikolajević 1984: 526.

45 Зотовић и Петровић 1968; Šljivar 1975: 112.

Barrel vaulted tombs

At the end of III and beginning of IV century, a common type in the necropolises became vaulted tombs with rectangular base.⁴³ Those are mostly underground constructions with a roof in the shape of the vault, designed for one or more funerals. Most often they consist of only one room, with an access part in a form of the brick built staircase. Those monuments were able to afford only members of the wealthy families who built mausoleums within the city necropolises or on their own estates.⁴⁴ In the area of Jagodin mala, several dozens of vaulted tombs have been discovered, dated within a wider time frame of IV-VI century.⁴⁵

43 Nikolajević 1980: 309.

44 Nikolajević 1984: 526.

45 Зотовић and Петровић 1968; Šljivar 1975: 112.

Полуобличасто засведене гробнице се јављају као једнопросторне, двопросторне или тропросторне грађевине. Зидови ових гробница су грађени од ломљеног камена и опека, везаних кречним малтером. Свод је од подужно постављених опека са малтерним спојницама. Зидови у унутрашњости су премазани слојем кречног малтера, а свод је малтерисан и са спољне и са унутрашње стране. Гробнице су углавном са подом од набијене земље. Неке од њих су украшене фрескама. Улаз у гробницу је на источној страни, најчешће са зиданим прилазним делом са једним или два степеника, а сам улаз је био затворен каменом или мермерном плочом, уметнутом у жлеб или малтером налепљеном на спољне ивице довратника. Гробнице су оријетисане запад-исток, сем у случају једне, већих димензија, која је била југ-север.

Код једнопросторних полуобличастих гробница, јављају се разлике у величини коморе. Постоје гробнице мањих димензија (сл. 19), приближно 2,0 x 1,0 x 1,0-1,4 m, најчешће без прилазног озиданог степеништа. Унутрашњост је понекад патосана опекама.

Сл. 19. Гробница II,
Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010.
Fig. 19. Tomb II,
Vojvode Misica Boulevard, ex-cavation in 2010.

The barrel - vaulted tombs appear as a single - room, two - room or three - room constructions. The walls of those tombs are built of broken stone and bricks joined by lime mortar. The vault is of the longitudinally placed bricks with mortar joints. The interior walls are coated with a layer of lime plaster and the vault is plastered both from the outside and the inside. The tombs are mainly with beaten earth floors. Some of them are decorated with frescoes. The tomb entrance is on the east side, most often with brick built access part with one or two steps, and the entrance was closed by stone or marble slab inserted into the groove or stuck with plaster to the outer edges of the door frame. The tombs are east-west oriented, except one with larger dimensions that was south- north oriented.

The one-room barrel vaulted tombs have chambers of different sizes. There are tombs with smaller dimensions (Fig. 19), approximately 2,0 x 1,0 x 1,0-1,4 m, most often without the access brick built staircase. The interior is sometimes floored with bricks. During the researches, in those tombs niches, bones of smaller animals were discovered. The grave inventory is very modest and consists

Сл. 20. Гробница 3, „Бенетон“, истраживања 2012.
Fig. 20. Tomb 3, „Benetton“, ex-cavation in 2012.

Сл. 21. Гробница 34, „Бенетон“, истраживања 2012.

Fig. 21. Tomb 34, „Benetton“, excavation in 2012.

Сл. 23. Двојна гробница, истраживања 1961.

Fig. 23. Double tomb, excavation in 1961.

Приликом истраживања, у нишама ових гробница налажене су кости мањих животиња. Гробни инвентар је веома скроман, а чине га налази стаклених балсамаријума или коничних чаша, крстообразне бронзане фибуле, коштани чешљеви, керамички крчази,⁴⁶ и они указују на другу половину IV и прву половину V века.

У већем броју се на некрополи у Јагодин мали срећу засведене гробнице већих димензија (сл. 20), са коморама правоугаоне или квадратне основе, најчешће димензија 2,0-4,0 x 2,0 x 1,5-1,85 m, са различито обликованом нишом на западном зиду (лучна, квадратна, петоугаона и друго). Улаз је био затваран вертикално ужлебљеном каменом

of glass is balsamaria or conical glass, cruciform bronze fibula, bone combs and ceramic jugs,⁴⁶ all of them indicating to the second half of IV and first half of V century.

In Jagodin mala necropolis, in bigger number can be found vaulted tombs with larger dimensions (Fig. 20), with chambers of rectangular or square base, usually measuring 2.0-4.0 x 2.0 x 1.5 to 1.85 m, with variously shaped niches in the west wall (arched, square, pentagonal, etc.). The entrance was closed by vertically grooved stone slab, and the access part was brick built and covered with horizontally placed stone slabs. Some of the tombs did not have the access part and eastern part of the chamber was used as

⁴⁶ Зотовић и Петровић 1968: 13.

⁴⁶ Зотовић and Петровић 1968: 13.

плочом, а прилазни део озидан и покривен хоризонтално положеним каменим плочама. Поједине гробнице нису имале прилазни део, већ је као отвор коришћен источни део коморе, који је директно хоризонтално покриван каменом плочом. У два случаја је регистровано да су камене плоче подизане помоћу две кружне гвозене алке (сл. 21). Унутар гробнице откривене у кругу фабрике „Бенетон“, која је била неотварана у тренутку истраживања, нађен је богат гробни инвентар који се састојао

the opening, which was directly horizontally covered with a stone slab. In two cases it has been registered that the stone slabs were erected by two circular iron rings (Fig. 21). Inside the tomb that was discovered in the »Benetton« factory area, unopened at the moment of research, rich grave inventory was found consisting of a pair of gold earrings with pendants and necklaces of gold and glass beads (Fig. 22, Cat. 40, 54). In some cases those tombs were decorated with frescoes (see below). The material found in them is as one in

Сл. 22. Накит из гробнице 34, „Бенетон“, истраживања 2012.
Fig. 22. Jewelry from tomb 34, „Benetton“, excavation in 2012.

од пара златних наушница са привесцима и и огрлица од златних и стаклених перли (сл. 22, кат. 40, 54). Ове гробнице су у појединим случајевима биле украшене фрескама (в. ниже). У њима је налажен материјал као и код мањих полуобличастих гробница – претежно бронзани накит (тордиране и нарукнице отворених крајева, стилизованих у облику

the smaller barrel vaulted tombs - mostly bronze jewelry (toroidal bracelets and bracelets with open ends, stylized in the shape of snake head, rings) and a bronze Roman coins,⁴⁷ as well as glass balsamaria and ceramic jugs in the western parts of the tomb (Cat. 133, 160).

⁴⁷ Зотовић and Петровић 1968: 14.

змијских глава, прстење) и бронзани римски новац,⁴⁷ као и стаклени балсамаријуми и керамички крчази у западним деловима гробнице (кат. 133, 160).

Посебну варијанту полуоблично засведених гробница чине двојне гробнице (сл. 23). Досадашњим истраживањима регистрована је само једна таква, између улица Богдана Поповића и Косовке девојке.⁴⁸ Реч је о две паралелне гробне коморе које имају заједнички преградни зид, на којем се на висини 0,50 m од нивоа пода налази заједничка квадратна ниша. Улази у гробнице су одвојени на источној страни, са зиданим прилазним делом и каменом плочом на улазу. Дужина гробница је 2,07 m, а ширине су 1,27 m (северна) и 1,34 m (јужна). У унутрашњости северне гробнице регистрован је део поднице од опека.

Гробнице са једном или две калоте

Овај тип гробница (сл. 24) је доста редак, досадашњим истраживањима и случајним налазима регистровано је и делимично или у потпуности истражено шест гробница овог типа.⁴⁹ Јављају се као једнопросторне (са једном калотом) или двопросторне грађевине (са две калоте). Основа гробнице је квадратна, односно правоугаона, над којом је подигнута једна, односно две калоте, ослоњене на бочне нише или пандантифе. На бочним странама се налазе нише за сахрањивање покојника (аркосолије), полуоблично засведене. Зидови гробница су грађени од ломљеног камена и опеке у либазним слојевима, везаних малтером, а лукови и калоте опекама. Опекомсу зидани и преградни зидови аркосолија. Улаз у гробницу је на источној или јужној страни, са зиданим степеништем, који је понекад полуоблично засведен, а сам отвор улаза је

Special variant of the barrel vaulted tombs make double tombs (Fig. 23). By researches conducted so far, only one like that has been registered between the streets of Bogdana Popovica and Kosovke devojke.⁴⁸ Those are two parallel burial chambers that have one mutual partition wall, on which there is mutual square niche at 0,50 m above the floor level height. The tomb entrances are separated on the east side, with brick built access part and stone slab at the entrance. The tombs length is 2,07 m and their width is 1,27 m (northern tomb) and 1,34 m (southern tomb). In the interior of the northern tomb, a part of brick flooring has been registered.

Tombs with one or two callotes

This tomb type (Fig. 24) is rather rare; by researches conducted so far and by accidental finds it has been registered and partly or completely researched six tombs of this type.⁴⁹ They appear as one-room (with one callote) or two-room constructions (with two callotes). The tomb basis is square or rectangular, over which one or two calottes are built, leaning on the side niches or pendentives. On the tomb sides there are niches for burying the deceased (arcosolia), barrel vaulted. The tombs walls are built of broken stone and bricks in bearing layers joined with mortar and vaults and calottes were brick built. The brick built were also partition walls of arcosolium. The tomb entrance is on the eastern or southern side, with brick built staircase which sometimes is barrel vaulted and the entrance opening was closed with a monolithic stone slab that was placed in the groove. In case of one tomb, architectural decoration was registered in the form of marble capital with relief volutes and leaves. Deceased persons were laid in wooden or lead coffins, or were laid in cloth down on wooden or stone banks, in the level of the top of the niche

⁴⁷ Зотовић и Петровић 1968: 14.

⁴⁸ Гробнице II/O-81 и II/O-82 из 1961. године.

⁴⁹ Јеремић 2013 а: у штампи.

⁴⁸ Tombs II/O-81 and II/O-82 from 1961.

⁴⁹ Јеремић 2013 а: in press.

Сл. 24. Гробница 70, „Бенетон“, истраживања 2012.
Fig. 24. Tomb 70, „Benetton“, excavation in 2012.

Сл. 25. Камени саркофаг из Јагодин Мале
Fig. 25. Stone sarcophagus from Jagodin Mala

био затворен монолитном каменом плочом, која је стављана у жлеб. У случају једне гробнице регистрована је архитектонска декорација у виду мермерног капитета са рељефно изведеним волутама и лишћем. Покојници су полагани у дрвене или оловне сандуке, или су сахрањивани у тканинама на дрвеним или каменим банковима, у нивоу врха оgrade нише. Над појединим гробницама овог типа подигнуте су надземне конструкције, које упућују да су поједине гробнице овог типа свакако били маузолеји са криптом.

Сахране у каменим или оловним саркофазима

На простору некрополе у Јагодин мали регистроване су сахране покојника у једном каменом (сл. 25) и три оловна саркофага, од којих су потоња два малих димензија. Камени саркофаг има монолитни поклопац у облику двосливног крова са акротеријама и представља случајни налаз из источног дела некрополе. Један од оловних саркофага (кат. 105) нађен је приликом археолошких истраживања

fence. Over certain tombs of this type, the above ground structures were built, indicating that some tombs of this type were certainly mausoleums with crypts.

Burials in stone or lead sarcophagi

In the necropolis area in Jagodin mala, burying of the deceased in one stone (Fig. 25) and three lead sarcophagi have been registered, from which two ones were with small dimensions. The stone sarcophagus has a monolithic lid in the form of a double-pitch roof with acroteria and represents an accidental finding from the eastern part of the necropolis. One of the lead coffins (Cat. 105) was discovered during archaeological researches of the basilica with the crypt in 1962, in the southern part of nartex, with a child skeleton with partially preserved silk tunic.⁵⁰ It is a sarcophagus with Christian symbolism, plastically performed on the lid and with shorter coffin sides. On the lid there is a cross representation which upper arm ends with a smaller zone with three busts in relief, wearing

⁵⁰ Дрча 1993: 343, no. 155; Дрча 2004: 184, cat. 128.

базилике са криптом 1962. године, у јужном делу нартекса, и у њему је нађен дечји скелет са делимично очуваном свиленом туником.⁵⁰ Реч је о саркофагу са хришћанском симболиком, пластично изведеном на поклопцу и краћим бочним странама сандука. На поклопцу је приказан крст, чији се горњи крак завршава мањим пољем са три бисте у рељефу, које носе царске дијадеме, сличне онима на новцу цара Константина I и на бронзаном царевом портрету из Наиса. Неоспорно је да се ради о представама чланова царског дома,⁵¹ а саркофаг је вероватно израђен у локалној радионици. Ликови на саркофагу могу припадати наследницима Константина I - Константину II, Констанцију II и Констансу,⁵² чију паралелу налазимо на портретима на крстообразној фибули нађеној на сектору фабрике „Нитекс“ у Јагодин мали (кат. 70), мада постоје аутори који сматрају да су на портретима представљени чланови породице цара Валентинијана I - Грацијан II, Валентинијан II и Теодосије I.⁵³

Гробнице са фрескама

Посебно место међу гробницама у Јагодин мали заузимају оне украшене фреско декорацијом. До сада су нам познате четири такве гробнице, али је само једна од њих конзервирана и приступачна јавности.

Прва гробница са фрескама, откривена на подручју античког Наиса 1886. године (сл. 26), није нам остала сачувана до данашњих дана. И о њеном положају не знамо много, осим да је откопана „на пољу источно од града, при вежбању војника у грађењу разних пољских утврђења”.⁵⁴ Гробница је полуобличасто засведена, са улазом на источној страни,

the royal diadems, similar to those on the coins of Emperor Constantine I and on the emperor's bronze head from Nais. It is undeniable that those are representations of the members of the Imperial House,⁵¹ and the sarcophagus was probably made in a local workshop. Images on the sarcophagus could belong to the heirs of Constantine I - to Constantine II, Constantius II and Constans,⁵² whose parallel is found in portraits on the cruciform fibula, in the “Nitex” factory sector in Jagodin mala (Cat. 70), although there are some authors who believe that the portraits represent family members of the Emperor Valentinian I - Gratian II, Valentinian II and Theodosius I.⁵³

Tombs with frescoes

Special place among the tombs in Jagodin occupy those decorated with fresco decoration. So far, four of those tombs have been known, but only one of them is conserved and accessible to the public.

The first tomb with frescoes, discovered in the ancient Nais area in 1886 (Fig. 26), was not preserved to the present day. Also, we do not know much about its position, except that it was excavated »in the field east of the city, during the soldiers exercise in building various field fortifications”.⁵⁴ The tomb is barrel vaulted, with entrance on the east side, external dimensions of 4,0 x 3,4 x 1,73 m. The tomb was floored with brick or stone. The access part to the tomb was brick built; the entrance was closed with a stone slab, grooved with the outside of the door frame. The tomb interior was plastered and modestly decorated with frescoes: with a red-brown color on the plaster base lines were drawn on the tomb sides and along the ceiling vault, and on the west wall with the same color was drawn a cross type *crux gemata*.

50 Дрча 1993: 343, бр. 155; Дрча 2004: 184, кат. 128.

51 Nikolajević 1989: 526.

52 Јовановић 19766: 46.

53 Nikolajević 1989: 2447, note 10; Petković 2010: 262, kat. 1433.

54 Валтровић 1888: 118.

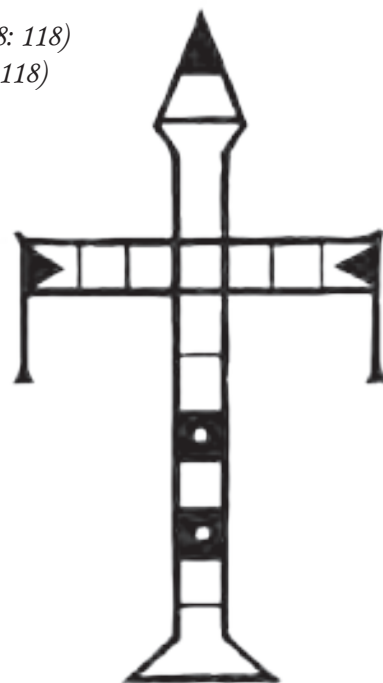
51 Nikolajević 1989: 526.

52 Јовановић 19766: 46.

53 Nikolajević 1989: 2447, note 10; Petkovic 2010, 262, cat. 1433.

54 Валтровић 1888: 118.

Сл. 26. *Детаљ фреске из гробнице откривене 1886. (према Валтровић 1888: 118)*
 Fig. 26. *Detail of fresco from tomb discovered in 1886. (after Валтровић 1888: 118)*

спољних димензија 4,0 x 3,4 x 1,73 m. Под гробнице је био патосан опеком или каменом. Прилазни део у гробницу је био озидан, сам улаз је био затворен каменом плочом, ужлебљеном уз спољну страну довратника. Унутрашњост гробнице је била малтерисана и скромно фреско декорисана: црвеномрком бојом на малтерној основи извучене су линије на бочним странама и дуж сводног лука, а на западном зиду истом бојом је нацртан крст типа *crux gemata*.

Друга гробница са фреско декорацијом у Јагодин мали откривена је приликом археолошких истраживања 1933. године (сл. 27).⁵⁵ На основу налаза новца, гробница је датована у време Јустинијана I, између 532-537. године.⁵⁶ Гробница се налазила југоисточно од базилике са криптом, у близини Моста младости и у послератно време је, приликом изградње пута, уништена. Њена унутрашњост је била малтерисана и фреско декорисана црвеном бојом. Фреске су биле подељене у две зоне: доњу, правоугаону и горњу, која прати линију свода. У доњој зони су се налазили вегетабилни мотиви, полуобличасто засведени улаз и ромб, који симболизују овоземаљски живот који буја (дрвеће, грожђе – *arbores vitae*), али се и гаси (винова лоза је такође симбол загробног живота).⁵⁷ Улаз у други свет омогућен је помоћу цртежа врата. У горњој зони представљено је шест сводова - симболичних приказа неба, са уцртаним крстовима, христограммима, звездама и планетама.

Another tomb with fresco decoration in Jagodin mala was discovered during the archaeological researches in 1933 (Fig. 27).⁵⁵ According to the findings of coins, the tomb was dated to the time of Justinian I, in 532-537.⁵⁶ The tomb was located southeast from the basilica with the crypt, near the Most mladosti bridge, and in the post-war time, during a road construction, it was destroyed. Its interior was plastered and fresco decorated with red color. The frescoes were divided into two zones: the lower, rectangular, and upper that follows the line of the ceiling. In the lower zone there were vegetative motives, barrel vaulted entrance and a rhombus, symbolizing the earthly life that flourishes (trees, grapes - *arbores vitae*), but it also fades away (grapevine is also a symbol of life after death).⁵⁷ Entrance into another world is enabled by drawing of the door. In the upper zone, six vaults were represented - symbolic representations of heavens, with drawn crosses, christograms, stars and planets.

55 Оршић Славетић 1934: 306.

56 Црноглавац 2005: 92, кат. 95. Нешто нижу хронологију дао је Оршић Славетић, датујући новац у време Анастасија I (491-518). Уп. Оршић Славетић 1934: 304.

57 Стойчева 1998: 7-9; Јеремић 2013 б: 125.

55 Оршић Славетић 1934: 306.

56 Црноглавац 2005: 92, cat. 95. Slightly lower chronology was given by Orsic Slavetic, dating the coins to the time of Anastasius I (491-518). Cf. Оршић Славетић 1934: 304.

57 Стойчева 1998: 7-9; Јеремић 2013 б: 125.

Сл. 27. Гробница код Моста
Младости откривена 1933.
(према Оршић Славетић, 1934:
сл. 6)

*Fig. 27. Tomb near Most mladosti
bridge discovered in 1933 (after
Oršić Slavetić, 1934: fig. 6)*

Сл. 28 а. Копије фресака са представама Св. Петра и Св. Павла
 Fig. 28 a. Copy of frescoes with representations of St. Peter and St. Paul

Сл. 28 б. Гробница са фигуралним представама (реконструкција)
 Fig. 28 б. Tomb with figural representations (reconstruction)

Сл. 29 а. Копије фресака из гробнице, приказ рајског врта и ограде са хермама
 Fig. 29 a. Copy of frescoes from tomb, depiction of garden of Eden and fence with herms

Сл. 29 б. Копије фресака из гробнице, приказ рајског врта и оgrade са хермама
 Fig. 29 б. Copy of frescoes from tomb, depiction of garden of Eden and fence with herms

Једна од гробница, данас уништена, налазила се у кругу некадашње фабрике предива „Омладинка“, источно од Кнезселске улице, у фабричкој котларници. Реч је о полуобличасто засведеној гробници, правоугаоне основе, чија је унутрашњост декорисана фрескама са вегетабилним мотивима изведеним црвеном, зеленом и браон бојом.⁵⁸

Најзначајнија фреско-осликана гробница са фигуралним представама регистрована је случајно 1953. године у улици Косовке девојке 6, у дворишту Дома средњошколске омладине (сл. 28, 29),⁵⁹ када је истражена и конзервирана.⁶⁰ У питању је полуобличасто засведена гробница правоугаоне основе (2,63 x 2,33 x 1,78 m), зидана од опека и малтера,⁶¹ са улазом на источној страни. На западном зиду, наспрам улаза, налазила се квадратна ниша. У унутрашњости гробнице озидана су три преградна зида, која су оивичавала гробна места, за три или више покојника.⁶² Приликом археолошких истраживања у унутрашњости гробнице нису пронађени остаци покојника.

Преко танког слоја фреско малтера, веште сликарске руке извеле су декорацију по свим зидовима у унутрашњости, своду и преградним зидовима саркофага. На источном зиду, улаз је оивичен тамном бордуром, изнад које је Христов монограм са алфом и омегом у венцу од палминог лишћа, са две лепезасто раширене палмине гране. Са обе стране улазних врата приказане су две мушке фигуре, обучене у тоге са огртачима, од којих је фигура јужно од врата, брадата и густе косе, у руци држала отворену књигу. Северно од улаза, мушка фигура шиљате браде десном, нешто наглашенијом руком, благосиља са два прста, док у левој руци држи савијени свитак - Свето писмо. Обе фигуре су цртане црвеном и сивом

One tomb, nowadays destroyed, was located in the former yarn factory site of „Omladinka“, east from Knezselska street, in the factory boiler-room. It was a barrel vaulted tomb with rectangular base which interior was decorated with frescoes with vegetative motives painted in red, green and brown color.⁵⁸

The most significant fresco painted tomb with figural representations was quite accidentally registered in 1953 at 6 Kosovke devojke street, in the courtyard of Dom srednjoskolske omladine (the High school students' home) (Fig. 28, 29),⁵⁹ when it was also researched and conserved.⁶⁰ It is a barrel vaulted tomb with rectangular base (2,63 x 2,33 x 1,78 m), built of bricks and mortar,⁶¹ with its entrance on the east side. On the western wall opposite the entrance, there was a square niche. In the tomb interior, three partition walls were built which lined the burial places for three or more deceased.⁶² During the archaeological researches, no remains of the deceased were found inside the tomb.

Over a thin layer of fresco plaster, the skillful painter's hands painted decorations on all the interior walls, ceiling and partition walls of the sarcophagus. On the eastern wall, the entrance is rimmed with a dark bordure, above which is the monogram of Christ with Alpha and Omega in a palm leaves wreath, with two fan-like spread palm branches. On each side of the entrance door, there are two male figures dressed in togas with cloaks, from which the figure south from the door is bearded and with thick hair, holding in his hand an open book. North from the entrance, the male figure with a pointed chin, with his right slightly accentuated hand, is blessing with two fingers, while in his left hand he is holding a scroll - the Holy Scripture. Both figures are drawn in red and gray colors with addition of ash green and brown. Beside the figures, there is vegetation and trees. It

58 Петровић 1976: 79.

59 Мирковић 1956 б: 53-54.

60 Ненадовић и Панић-Суреп 1956: 142-146; Петровић 1959: 167-172.

61 Ненадовић и Панић-Суреп 1956: 142.

62 Мирковић 1956б: 55; Mirković 1956: 85; Мирковић 1967: 219-221.

58 Петровић 1976: 79.

59 Мирковић 1956б: 53-54.

60 Ненадовић and Панић-Суреп 1956: 142-146; Петровић 1959: 167-172.

61 Ненадовић and Панић-Суреп 1956: 142.

62 Мирковић 1956б: 55; Mirković 1956: 85; Мирковић 1967: 219-221.

Сл. 30. Гробница са Христовим монограмом
откривена 2006.
Fig. 30. Tomb with Christogram discovered in 2006.

бојом са додатком пепељастозелене и смеђе боје. Поред фигура представљено је растиње и дрвеће. Претпоставља се да су приказани апостоли Петар (јужно од врата) и Павле (северно од врата).⁶³

Представа на западном зиду умоногоме је слична оној на страни улаза. У горњој зони, ближе врху свода, налази се христограм са апокалиптичним симболима, у венцу од палминих грана и нимбу који га окружује. Лево и десно од христограма су две мушке брадате фигуре, обучене као и особе на источном зиду. Фигура јужно од монограма држи руке у ставу молитве, док друга особа десном руком благосиља са два прста, а у левој вероватно држи савијен свитак. Ограда испред врта са растињем насликана је испод фигура, и од њих је одвојена тамном бордуром. На основу ових елемената, могуће је да су овде приказани апостоли, мученици, свеци, или су мање вероватно, особе које су власници гробнице и сахрањени у њој.⁶⁴

На северном и јужном зиду налазе се представе рајског врта са оградом са хермама (*transena memoriae*),⁶⁵ иза које је растиње, палмине гране, лозе са грождем и птице које стоје или једу плодове. Иста представа лозе и птица јавља се на спољним преградним зидовима.

Међу најновија открића убраја се налаз фреско-осликане гробнице у улици Ратка Павловића 55 (сл. 30), случајно откривене током земљаних радова 2006. године.⁶⁶ Реч је о полуобличасто засведеној гробници, која је након археолошких истраживања конзервирана и доступна јавности. Западни крај гробнице је у тренутку открића био доста оштећен радом механизације. Гробница је квадратне основе, унутрашњих димензија 2,3 x 2,3 x 2,05 m, са улазом на источној страни, док се на западу налазила мања ниша. Сви зидови гробнице и

is assumed that representations of apostles Peter (south from the door) and Paul (north from the door) ⁶³ are painted.

Representation on the western wall is very much similar to the one on the entrance side. In the upper zone, closer to the ceiling top, there is presentation of Christogram with apocalyptic symbols in a palm branches wreath and nimbus that surrounds it. On each of the Christogram sides there is one bearded male figure, dressed like the figures on the east wall. A figure south from the monogram is holding his hands in prayer position, while another person with his right hand is blessing with two fingers and probably holding a scroll in his left hand. Fence in the front of garden with vegetation is painted below the figures and separated from them by a dark bordure. On the basis of those elements, it is possible that persons painted there are apostles, martyrs, saints, less probably persons who are the tomb owners or who are buried in it.⁶⁴

On the north and south walls there are representations of the Garden of Eden with fence with herms (*transena memoriae*),⁶⁵ behind which is the vegetation, palm branches, grapevines with grapes and birds that are standing or eating fruits. The same representation of grapevine and birds appears on the external partition walls.

Among the latest discoveries is a fresco-painted tomb at 55 Ratka Pavlovica street (Fig. 30), accidentally discovered during the groundworks in 2006.⁶⁶ It is a barrel vaulted tomb which was conserved and became accessible to the public after the archaeological researches. The western end of the tomb was quite damaged by machinery work at the time of discovery. The tomb is square in plan, with internal dimensions of 2,3 x 2,3 x 2,05 m, with its entrance on the east side while on the west there was a small niche. All walls and ceiling of the tomb were fresco painted.

63 Мирковић 1956б: 58.

64 Мирковић 1956б: 59; Nikolajević 1980: 310.

65 Mirković 1956a: 93-95; Мирковић 1956б: 61-63; Мирковић 1959: 215.

66 Чершков и Алексић 2008: 102-104.

63 Мирковић 1956б: 58.

64 Мирковић 1956б: 59; Nikolajević 1980: 310.

65 Mirković 1956a: 93-95; Мирковић 1956б: 61-63; Мирковић 1959: 215.

66 Чершков and Алексић 2008: 102-104.

Сл. 31. Прилози из гробнице са Христовим монограмом
Fig. 31. Grave goods from tomb with Christogram

свод били су фреско осликани. Дуж средишњег дела зидова текла је тамноцрвена трака ширине 0,14 m, изнад које су се на северном, јужном и источном зиду налазиле представе винове лозе. На западном зиду, у зони сокла, представљена су два панела, осликана као имитација мермерних плоча са жилама, изведеним у нијансама плаве боје (јужни), и северни са представом различитих облутака на црвеној подлози. На своду гробнице, у кружном медаљону пречника 1,15 m приказан је Христов монограм златнобраон боје на плавој подлози, са апокалиптичким словима алфе и омеге, око ког је венац од ловоровог лишћа.⁶⁷ У гробници су нађени скелетни остаци три индивидуе, а од инвентара две стаклене боце, новчић (сл. 31, кат.123, 136, 189) и остаци свилене одеће

⁶⁷ Чершков и Алексић 2008: сл. 4.

Along the central part of the walls ran a dark red ribbon 0,14 m wide, above which on the northern, southern and eastern walls there were grapevine representations. On the western wall, in the socle zone, two panels are represented with imitation of marble slabs with veins, painted in shades of blue (southern), and northern with representations of various pebbles on a red background. On the ceiling of the tomb, in a circular medallion diameter of 1,15 m, the Monogram of Christ is represented in golden brown color on a blue background, with the apocalyptic letters Alpha and Omega, around which is a laurel leaves wreath.⁶⁷ In the tomb were found skeletal remains of three individuals, and the inventory found comprise two glass bottles, coin (Fig. 31, Cat. 123, 136, 189) and remnants of silk clothing

⁶⁷ Чершков and Алексић 2008: fig. 4.

са златовезом (сл. 32). Бронзани новац је у тренутку открића био опредељен као ковање Теодосија I из 393. године, што приближно датује једну од наведених сахрана у крај IV и почетак V века.⁶⁸

with gold embroidery (Fig. 32). Bronze coin, at the time of discovery determined as forging of Theodosius I in 393, which approximately dates one of the above mentioned funerals in the end of IV and beginning of the V century.⁶⁸

Сл. 32. Остаци свилене одеће са златовезом из гробнице са Христовим монограмом
Fig. 32. Remnants of silk clothing with gold embroidery from tomb with Christogram

⁶⁸ Чершков и Алексић 2008: 104.

⁶⁸ Чершков and Алексић 2008: 104.

Епиграфски споменици

О идентитету покојника сахрањених у јагодинмалској некрополи мало се зна. До данас су позната три латинска натписа који вероватно потичу из једне од ранохришћанских цркава откривених 1933. године (кат. 176, 177) и један писан грчким алфабетом, без ближих података о условима налаза.⁶⁹ На овим споменицима помињу се имена шест покојника:⁷⁰ *Antoninus*, дете преминуло у узрасту од 8 година; *Petrus*, преминуо са 16 година и сахрањен поред свог оца, викара Томе (*Thoma*), очевих сестара и два своја брата, која су живот изгубила у истом месецу - *Antoninus* и *Gentius* (*Gentio*); потом *Ma...sa*, означена као божја слушкиња - *famula dei* и извесни дошљак Μακεδόνης (варијанта Μακεδόνιος). *Petrus* и *Thoma* су честа имена међу хришћанима, док је име *Gentius* (*Gentio*) карактеристично за јужноилирске области.⁷¹ На основу палеографских карактеристика сви споменици су опредељени у V - прву половину VI века.

Epigraphic monuments

It is not much known about the identity of the deceased buried in the necropolis of Jagodin mala. Until present, three Latin inscriptions have been known which probably originate from one of the Early Christian churches discovered in 1933 (Cat. 176, 177) and one written in the Greek alphabet, with no detailed data on the findings conditions.⁶⁹ On those monuments, names of the six deceased⁷⁰ have been mentioned: *Antoninus*, a child died at the age of 8; *Petrus*, died at the age of 16 and was buried next to his father, the vicar Thomas (*Thoma*), his father's sisters and two of his brothers, who lost their lives in the same month - *Antoninus* and *Gentius* (*Gentio*), then *Ma...sa*, identified as the God's servant - *famula dei* and a certain newcomer Μακεδόνης (variant Μακεδόνιος). *Petrus* and *Thoma* are common names among Christians, while the name *Gentius* (*Gentio*) is characteristic for south-Illyrian regions.⁷¹ According to the palaeographic features all the monuments are classified to V - the first half of VI century.

⁶⁹ Petrović 1979: 91-93, cat. 50-53, са старијом литературом.

⁷⁰ Јеремић 2013 а: у припреми.

⁷¹ Petrović 1979: 92-93.

⁶⁹ Petrović 1979: 91-93, cat. 50-53, with older literature.

⁷⁰ Јеремић 2013 а: in preparation.

⁷¹ Petrović 1979: 92-93.

Сл. 33. Стаклене посуде из Јагодин мала
Fig. 33. Glass vessels from Jagodin mala

*Наис на прекретници од паганства ка хришћанству
у светлу налаза са некрополе у Јагодин мали*
*Nais at a turning point from paganism to Christianity
in the light of findings from the necropolis in Jagodin mala*

Смрт и сахрана су неминовни крај сваког живота. Код већине античких народа срећемо примере у литератури, епиграфици, у структури и начину опремања гробова, да постоје јасни трагови веровања у постојање душе после смрти и да живот и смрт могу имати утицаја једно на друго. Људски живот није само предах између два ништавила.⁷² Ранохришћанска схватања смрти, култа мртвих и загробног живота имала су своја упоришта у паганској традицији.⁷³

Римска пракса и њени законици јасно показују да је заједница водила рачуна о покопавању умрлих,⁷⁴ било да су они за живота својим схватањима и учењима одбијали то или не. Првенствено, то је било питање хигијене. Античкој медицини биле су познате опасности од заразе које је доносило мртво тело у распадању.⁷⁵ Закони појединих градова налагали су посебним колегијима гробара (*libitinarii*) да се старају о покопавању тела особа које су јавно или приватно погубљене, о посмртним остацима странаца или сиромашних становника.⁷⁶

Некропола у Јагодин мали настала је и трајала кроз један временски период од пуна три века (IV-VI век). То је време у коме доминира скелетно сахрањивање покојника. Изузетак чине гробови спаљених покојника, регистровани у улици Косовке девојке, с краја II века.⁷⁷ Скелетно сахрањивање је постало преовлађујуће од средине III века, под

Death and burial are inevitable end of everyone's life. In majority of ancient nations we encounter examples in literature, epigraphy, in structure and way of equipping the graves, that there are clear traces of belief in existence of the soul after death and that life and death can influence each other. Human life is not just a break between nothingness.⁷² The Early Christian comprehension of death, cult of the dead and the afterlife had their strongholds in the pagan tradition.⁷³

Roman practice and its codes clearly show that the community took care of burying the dead,⁷⁴ regardless that during their lives they refused that or not by their beliefs and learning. Primarily, it was a matter of hygiene. The ancient medicine was aware of danger of contagion that was brought by a dead decaying body.⁷⁵ Laws of some cities ordered to special collegiums of gravediggers (*libitinarii*) to take care of burying the bodies of people who were executed in public or private, of the remains of foreigners or poor citizens.⁷⁶

The necropolis in Jagodin mala originated and lasted through a limited time period of full three centuries (IV-VI century). That was the time of dominant skeletal burial of the deceased. The exception makes graves of the cremated deceased persons, registered at Kosovke Devojke Street, which are related to the end of II century.⁷⁷ Skeletal burial has become prevalent since the mid of III century, influenced by oriental Mithraic learning.

72 Cumont 1966: 352-353; Toynbee 1971: 34.

73 Зотовић 2000: 15.

74 Rebillard 1999: 269-282.

75 Rebillard 1999: 270, note 6.

76 Rebillard 1999: 271.

77 Зотовић 1974: 46, напомена 3. В. напомену 42 у овој књизи.

72 Cumont 1966: 352-353; Toynbee 1971: 34.

73 Зотовић 2000: 15.

74 Rebillard 1999: 269-282.

75 Rebillard 1999: 270, note 6.

76 Rebillard 1999: 271.

77 Зотовић 1974: 46, remark 3. Cf. remark 42 in this book.

утицајем оријенталних, митраистичких учења. Гроб је сматран за место где се одвајало тело од душе, а вера у поновно рађање после смрти утицала је на оријентацију гробова у правцу запад-исток, што се усталило и у хришћанској пракси. Глава је полагана на западну страну, која је симболисала крај животног пута у свету светлости, а поглед на излазеће Сунце (Sol), означавао је наду у поновно рађање после смрти.⁷⁸

Досадашњим археолошким открићима и случајним налазима, на некрополи у Јагодин мали, сагледавају се најразличитији типови гробних конструкција из касноантичког периода. Истраживања су показала да је највећи број луксузних гробних конструкција - полуобличасто засведених гробница, гробова зиданих у облику саркофага и гробнице са аркосолијама, био углавном подигнут од средине IV и у првој половини V века, како то показују налази из ових конструкција. Луксузно и солидно грађени гробови и гробнице најбоље читавају жељу живих потомака да се тело умрлог трајно обезбеди.⁷⁹

Богатство гробних прилога и инвентара указује да је становништво живело у социјално и економски просперитетном добу. Богаташи се нису одрицали свог материјалног статуса, чак ни у фунерарној пракси. Касноантички хришћански црквени оци критиковали су луксуз својих савременика. Јован Златоусти, патријарх Константинопоља 397-402. године, дао је исцрпан опис доброг живота својих савременика, помиње екстраваганцију кућа богаташа, њихове навике у исхрани и критикује одевање у луксузне тканине, свилу, као и да су жене богаташа преко сваке мере биле окићене златом и скупocenim накитом.⁸⁰

Луксузни накит, најчешће из гробова жена и деце у Јагодин мали, указује на развијену локалну касноантичку јувелирску

A grave was considered to be a place where body was separating from the soul and belief in rebirth after death influenced the graves orientation in the west-east direction, which became common also in Christian practice. The head was placed on the west side, which symbolized the end of life's journey in the world of light, and the view of the rising Sun (Sol), signified the hope for rebirth after death.⁷⁸

By present archaeological discoveries and accidental findings in the necropolis in Jagodin mala, the most various types of grave constructions from the Late Antiquity period can be observed. The researches have shown that most of the luxury grave constructions - barrel vaulted tombs, tombs built in sarcophagi shape and tombs with arcosolia, was mostly built from the middle of IV to the first half of V century, as it is indicated by the finds from these constructions. Luxuriously and solidly-built tombs and graves are the best reflection of the living descendants' desire to permanently secure the body of the deceased.⁷⁹

Richness of the grave goods and inventory indicates that population lived in socially and economically prosperous times. Rich people did not renounce their financial status even in the funerary practices. The Late Antiquity Christian church fathers criticized the luxury of their contemporaries. John Chrysostom, the Patriarch of Constantinople 397-402, gave an exhaustive description of good life of his contemporaries, mentioning extravagance of the rich people's houses, their eating habits and criticizing their clothing in luxury fabrics, silk, and that rich men's women were, beyond any measure, adorned with gold and precious jewelry.⁸⁰

Luxurious jewelry, mostly from the graves of women and children in Jagodin mala, indicates developed Late Antiquity local jeweler production, which supplied the upper classes of the society in the city. Smaller number of personal

78 Зотовић 1970: 23.

79 Зотовић 1986: 54.

80 Maguire 2001: 238.

78 Зотовић 1970: 23.

79 Зотовић 1986: 54.

80 Maguire 2001: 238.

продукцију, која је снабдевала више слојеве друштва у граду. Мањи број личних предмета припада мушким особама и углавном су у питању појасне гарнитуре и крстообразне фибуле (кат. 68-81), које су ознаке ранга у државној служби, војсци или администрацији. Једна од фибула, са царским портретима (кат. 70), могла је да припада неком од виших војних службеника, који је овај предмет добио као награду за верност (*fides*).

Стаклене посуде (сл. 33), остављане као прилози у највећем броју гробова, потицале су претежно из локалних радионичких центара мезијског подручја, као и керамичке посуде (сл. 34), нађене у нешто мањем броју. Полагање посуда у касноантичке гробове сматра се остатком старе, паганске традиције приношења течне жртве покојнику,⁸¹ која је у ранохришћанском периоду изгубила свој значај, али је надживела своје време због јаке, неискорењене традиције, лишене новог религиозног тумачења и садржаја.⁸² Исти је случај и са полагањем новца у гроб код покојника. Новац као прилог у гробу, у ранијим епохама, остављан је покојницима да плате чамцији Харону прелаз преко реке Ахеронт, где су боравиле душе умрлих и сахрањених особа.⁸³

Предмети личне религиозности до сада су изузетно ретко налажени у гробном инвентару некрополе у Јагодин мали, и реч је о само два налаза са јасним хришћанским симболима – бронзаном шестару (кат. 90), који је потицао из занимљиве гробне целине – зиданог гроба оријентисаног север-југ из средишњег дела некрополе, и остацима крста од танког сребрног лима, данас уништеног, нађеног у аркосолију гробнице са једном калотом између Кнезселске улице и цркве светог Пантелејмона.⁸⁴

О хришћанском карактеру некрополе могло би се говорити захваљујући налазу

attire items belongs to male persons and mainly they are belt sets and cruciform fibulas (Cat. 68-81) that are marks of rank in the civil service, army or administration. One of the fibulas, with imperial portraits (Cat. 70), could belong to one of the senior military officers who was given that item as a reward for loyalty (*fides*).

Glass vessels (Fig. 33), left as grave goods in most graves, mainly originated from the local workshop centers in Mezia region, as well as ceramic vessels (Fig. 34) found in slightly smaller numbers. Placing the vessels in the Late Antiquity graves is considered to be remnant of the old pagan tradition of offering liquid sacrifice to the deceased,⁸¹ which in the Early Christian period lost its significance but it outlived its time because of the strong, not eradicated tradition, deprived of a new religious interpretation and content.⁸² The same is with depositing money into the deceased person's grave. Coins as grave goods, in earlier epochs, were left to the deceased to pay the boatman Charon for crossing the river Acheron, where the souls of the dead and buried persons dwelled.⁸³

Items of personal religiosity have been rarely found by now in the grave inventory of Jagodin mala necropolis, and those were two findings with clear Christian symbols – a bronze caliper (Cat. 90) that originated from an interesting grave unit – a brick built tomb oriented north-south from the central part of the necropolis, and remains of the Cross of thin sheet silver, now destroyed, found in arcosolium of a tomb with one calotte between Knezselska street and the church of St. Panteleimon.⁸⁴

The Christian character of the necropolis could be discussed thanks to the findings of a bigger number of church buildings. Relatively large number of churches within a limited space, chronologically quite close, indicates that the grave is no longer a place of cult over which the rite is performed, as in previous epochs of the

81 Зотовић 1970: 21.

82 Зотовић 1974: 48.

83 Зотовић 1986: 49.

84 Šljivar 1975:112-113.

81 Зотовић 1970: 21.

82 Зотовић 1974: 48.

83 Зотовић 1986: 49.

84 Šljivar 1975:112-113.

већег броја црквених грађевина. Релативно велики број цркава на ограниченом простору, притом хронолошки доста блиских, указују да гроб није више место култа над којим се врши обред, као у претходним епохама раноцарског доба, и да се обред сада преноси у цркву. У црквама се одвијају они обреди којима је потребно молитвама и даровима умилистити бога да прими душу покојника и да у свом суду буде благонаклон према њему, како би ступио у Царство небеско.⁸⁵

О јасним хришћанским елементима у касноантичкој гробној архитектури у Јагодин мали најбоље сведоче остаци живописа у гробницама иза Градског поља (приказ крста), код Моста младости (небеска зона са представом два крста у горњој зони и рај у доњој), Дома средњошколске омладине (Енглеског дома) и Ратка Павловића 55 (христограм на своду гробнице). Гробница из Енглеског дома је посебно занимљива због својих фигуралних сцена. На источном и западном зиду гробнице, поред приказа христограма у венцу од палминог лишћа (симбол срећног стицања у рај), налазе се распоређене четири мушке фигуре, одевене у тоге са огртачима, међу којима се могу препознати ликови светих апостола Петра и Павла (на источном зиду), који на вратима дочекују душе праведних и уводе их у рај.⁸⁶ На супротном зиду представљене су светачке фигуре, од којих фигура лево пружа руке према монограму, односно Христу, молећи за милост и заштиту сахрањених у гробници, док фигура десно благосиља руком у правцу сахрањених покојника. На своду, као и бочним странама гробних преграда, приказом рајског врта, наговештено је да су особе сахрањене у овој гробници већ дошле до вечног блаженства.

Некропола у Јагодин мали представља јединствен споменик културе касноантичког доба, у време када је хришћанство било

early imperial period, and that the rite is now transferred to the church. In churches those rituals are performed where it is needed by prayers and gifts to propitiate God to receive the soul of the deceased and to be lenient in his judgement towards him/her, so that he/she could enter into the Heavenly Kingdom.⁸⁵

Clear Christian elements in the Late Antiquity grave architecture in Jagodin mala are best illustrated by remains of fresco paintings in the tombs behind Gradsko polje (representation of the cross), near the Most mladosti bridge (heavenly zone with representation of two crosses in the upper zone and Eden in the lower zone), near Dom srednjoskolske omladine (Engleski dom/ "the English Home") and 55 Ratka Pavlovica street (Christogram on the tomb ceiling). The tomb from Engleski dom (the English Home) is particularly interesting because of its figural scenes. On the eastern and western walls of the tomb, besides the representation of Christogram in a palm leaves wreath (a symbol of happy arrival to Paradise), there are arranged four male figures dressed in robes with cloaks, among whom one can recognize images of the Holy Apostles Peter and Paul (on the eastern wall), who at the door welcome the souls of the just and bring them into the Paradise.⁸⁶ On the opposite wall are represented the saintly figures, from which the figure on the left is stretching its hands towards the Monogram i.e. Christ, praying for mercy and protection of the buried in the tomb, while the figure on the right is blessing by its hand toward the buried dead. On the ceiling, as well as on the sides of the grave partitions, with representation of the Garden of Eden it has been suggested that the persons buried in that tomb have already reached the eternal bliss.

The necropolis in Jagodin mala represents a unique cultural monument of the Late Antiquity period, at the times when Christianity was officialized and accepted religion among

⁸⁵ Зотовић 1974: 50.

⁸⁶ Зотовић 1974: 51, са старијом литературом.

⁸⁵ Зотовић 1974: 50.

⁸⁶ Зотовић 1974: 51, with older literature.

Сл. 34. Керамичке посуде из Јагодин мале
Fig. 34. Ceramic vessels from Jagodin mala

озваничена и прихваћена вера међу становништвом. Захваљујући истраживањима, утврђено је да су истовремено неговане и старе традиције паганске антике. Остало је још много непознаница везаних за ову некрополу, али ће се слика попуњавати сваким новим открићем и новим налазом. Оно што остаје у домену спекулација, јесте једна жива слика функционисања јагодинмалске некрополе. Свакако треба помишљати да је на овакој некрополи постојала организована и институционализована брига о уређењу некрополе, додељивању гробних места, уређењу инфраструктуре на изградњи и одржавању гробљанских стаза и улица, изградњи објеката – продајних пунктова, снабдевених предметима неопходних за обреде сахрањивања и погребне ритуале, за чување некропола од пљачкаша и скрнавитеља гробова, као и организованој занатској делатности – каменорезачкој, дрводељској, опекарској, зидарској, производњи и набавци грађевинског материјала за зидање гробова, гробница, маузолеја, и могуће, уметничкој, за осликавање гробница. Ова слика, употпуњена досадашњим налазима остатака гробне архитектуре и личним предметима покојника, приближава нам једну значајну епоху из историје Наиса, у којој су, у време својих живота, активно учествовале и обликовале је особе сахрањене на овој некрополи.

the population. Thanks to the researches, it has been established that at the same time the ancient traditions of the pagan antiquity were also cherished. There is still a lot of unknown related to this necropolis, but the picture shall be completed with every new discovery and new findings. What remains within a domain of speculation is a vivid picture of functioning of the Jagodin mala necropolis. One should surely consider that in such a necropolis there was organized and institutionalized care regarding the arrangement of the necropolis, the allocation of grave sites, arrangement of infrastructure for construction and maintenance of the cementary paths and streets, construction of facilities - sale points, supplied with items necessary for burial rites and funeral rituals, for guarding necropolis from robbers and grave desecrators, as well as organized craft activities – stonecutting, carpentry, brick making, building, production and purchase of building materials for building tombs, crypts, mausoleums, and possibly artistic, for painting the tombs. This image, completed by the previous findings of remains of the tomb architecture and personal belongings of the deceased persons, brings closer to us one important epoch in the history of Nais, which was actively participated and shaped, at the time of their lives, by the persons buried in this necropolis.

Καταλογος
Catalogue

АУТОРИ КАТАЛОШКИХ ЈЕДИНИЦА
AUTHORS OF CATALOGUE ENTRIES

[С.Д.] Слободан Дрча
[В.Ц.] Весна Црноглавац
[Г.Ј.] Гордана Јеремић

Легенда /Abbreviations

инв. инвентарни број / inventory number
Н висина / height
Р пречник / diameter

1. Прстен / *Finger-ring*

IV век

Злато, стакло, ливење

R алке 2 cm, R главе 1,1 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 66.

Народни музеј Ниш, инв. 1181/Р

Златни прстен са кружном алком и наглашеном главом оивиченом са по две кружне грануле. На кружној глави од златног лима налази се лоптасти уметак од прозирног плавог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Gold, glass, casting

R. of hoop 2. cm, R. of bezel 1.1 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 66.

National Museum Niš, inv. 1181/R

Golden finger-ring with a circular hoop and raised bezel bordered with two granules. In the circular bezel of golden sheet is set a transparent blue glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

2. Прстен / *Finger-ring*

IV век

Сребро, карнеол, ливење, урезивање

R алке 2,2 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II Н-85.

Народни музеј Ниш, инв. 434/В

Фрагментован прстен од тање сребрне жице, са елипсастим лежиштем за гему од карнеола. Лежиште украшено са по две сребрне грануле на споју са алком. На гему се налази нејасна плитко урезана представа.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Silver, cornelian, casting, engraving

R. of hoop 2.2 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II Н-85.

National Museum Niš, inv. 434/V

Fragmented finger-ring consists of thinner silver wire and elliptical bezel with an inlaid cornelian with unclear shallow engraved incisions. The setting is adorned with two silver granules at the join with hoop.

Unpublished.

[Г. Ј.]

3. Прстен / Ring

II - прва половина III века
Сребро, ливење, урезивање
R алке 2,3 x 2,1 cm
Јагодин мала, Ниш, ископао Музеј.
Народни музеј Ниш, инв. 505/V
Сребрни прстен затворених крајева, наглашене елипсасте главе са лежиштем за гему, која недостаје.
Литература/Literature: Jovanović 1978, 18, kat. 3, sl. 2.
[C. D.]

2nd-first half of 3rd c.
Silver, casting, engraving
R. of hoop 2.3 x 2.1 cm
Jagodin mala, Niš, excavation of Museum.
National Museum Niš, inv. 505/V
Silver finger-ring of closed type with raised elliptical bezel and setting for stone that missing.
[C. D.]

4. Прстен / Finger-ring

IV век
Бронза, ливење
R алке 2,3 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II Н-85.
Народни музеј Ниш, инв. 435/V
Бронзани прстен са алком кружног пресека и наглашеном кружном главом. На глави урезана нејасна представа.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bronze, casting
R. of hoop 2.3 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II Н-85.
National Museum Niš, inv. 435/V
Bronze finger-ring with hoop of circular section and raised circular bezel which has engraved unclear depiction.
Unpublished.
[Г. Ј.]

5. Прстен / Finger-ring

IV век

Бронза, ливење

R алке 1,5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1957, у близини гроба II Д-26.

Народни музеј Ниш, инв. 161/В

Прстен од тање бронзане жице, полуелипсастог пресека, са главом са четвртастим лежиштем за гему, која недостаје. Лежиште оивичено низом гранула.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting

R. of hoop 1.5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1957, near grave II Д-26.

National Museum Niš, inv. 161/V

Finger-ring with hoop of thin bronze wire, of semi-elliptical section, and bezel with square setting for stone that missing. The setting is surrounded by a series of granules.

Unpublished.

[Г. Ј.]

6. Два прстена / Two finger-rings

IV век

Бронза, ливење

R алке 1,8 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 6.

Народни музеј Ниш, инв. 1128/Р

Два прстена од бронзане жице, кружног пресека, са главама кружног облика.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting

R. of hoop 1.8 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 6.

National Museum Niš, inv. 1128/R

Two finger-rings of bronze wire, of circular section, with circular bezels.

Unpublished.

[Г. Ј.]

7. Пет прстенова / Five finger-rings

IV-V век

Бронза, посребривање, ливење

R 2,4 - 2,5 cm

Јагодин мала, Ниш, ископавања 1956, гробница III АБ-1.

Народни музеј Ниш, инв. 152/V

Пет прстенова затвореног типа, ромбоидног пресека, посребрених.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Bronze silver-plated, casting

R. 2.4 - 2.5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1956, tomb III АБ-1.

National Museum Niš, inv. 152/V

Five bronze, silver-plated finger-rings of closed type, of rhomboidal section.

Unpublished.

[Г. Ј.]

8. Прстен / Finger-ring

IV век

Бронза, ливење

R 1,9 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1957, гроб II X-20.

Народни музеј Ниш, инв. 157/V

Прстен од тањег бронзаног лима, пресавијеног и спојеног на једној страни, у пресеку је троугаони.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting

R. 1.9 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1957, grave II X-20.

National Museum Niš, inv. 157/V

Finger-ring of thin bronze sheet, of triangular section, bent and joined at two opposite points.

Unpublished.

[Г. Ј.]

9. Прстен / Finger-ring

IV-V век

Бронза, ливење, урезивање

R 2,2 cm

Јагодин мала, Ниш, ископавања 1960, гроб II X-45.

Народни музеј Ниш, инв. 361/V

Бронзани прстен у облику алке, полуелипсастог пресека. Са спољне стране украшен са два паралелна хоризонтална жлеба.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Bronze, casting, engraving

R. 2.2 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1960, grave II X-45.

National Museum Niš, inv. 361/V

Bronze finger-ring in the shape of hoop of elliptical section. The outer surface is decorated with two parallel horizontal ribs.

Unpublished.

[Г. Ј.]

10. Прстен / Finger-ring

IV век

Бронза, ливење, урезивање

R 2,3 cm

Јагодин мала, Ниш, ископавања 1960, гроб II X-39.

Народни музеј Ниш, инв. 362/V

Тракасти бронзани прстен правоугаоног пресека, на спољним ивицама украшен урезивањем.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting, engraving

R. 2.3 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1960, гроб II X-39.

National Museum Niš, inv. 362/V

Bronze band finger-ring, of rectangular section, with engraved decoration at the outer edges.

Unpublished.

[Г. Ј.]

11. Прстен / Finger-ring

IV век

Бронза, ливење, урезивање

R 2,4 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште Дома средњошколске омладине, истраживања 1958, сонда II Ф.

Народни музеј Ниш, инв. 243/V

Бронзани прстен од двоструко намотане жице, која је на једном крају спљоштена и украшена кружним перфорацијама, док је на другој страни кружног пресека. Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting, engraving

R. 2.4 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of the High school students' home, excavation 1958, trench II F.

National Museum Niš, inv. 243/V

Bronze finger-ring consists of double bent wire, which is at one end flattened and decorated with circular perforations, while the other end is of circular section. Unpublished.

[Г. Ј.]

12. Прстен / Finger-ring

IV-V век

Бронза, ливење

R 2,4 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1957, гроб II J-40.

Народни музеј Ниш, инв. 165/V

Бронзани прстен у виду алке правоугаоног пресека, са плитким жлебовима на обе стране. Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Bronze, casting

R. 2.4 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1957, grave II J-40.

National Museum Niš, inv. 165/V

Bronze finger-ring in the shape of hoop, of rectangular section, with shallow ribs on both sides.

Unpublished.

[Г. Ј.]

13. Прстен / *Finger-ring*

IV-V век

Гвожђе, ливење

R 1,8 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1957, гроб II Ф-20.

Народни музеј Ниш, инв. 156/В

Прстен у облику алке од тање гвоздене жице, кружног пресека.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Iron, casting

R. 1.8 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1957, grave II Ф-20.

National Museum Niš, inv. 156/V

Finger-ring of thin iron wire, of circular section, in the shape of hoop.

Unpublished.

[Г. Ј.]

14. Прстен / *Finger-ring*

Друга половина IV – V век

Гвожђе, ливење

R 1,8 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 38/4.

Народни музеј Ниш, инв. 1166/Р

Тракасти гвоздени прстен затворених крајева.

Необјављено.

[Г. Ј.]

Second half of 4th –5th c.

Iron, casting

R. 1.8 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 38/4.

National Museum Niš, inv. 1166/R

Band iron finger-ring of closed type.

Unpublished.

[Г. Ј.]

15. Алка / Ring

IV-V век
Бронза, ливење
R 2,4 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.
Народни музеј Ниш, инв. 207/V
Бронзана алка кружног пресека.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th-5th c.
Bronze, casting
R. 2.4 cm.
Jagodin mala, Niš, excavation 1934.
National Museum Niš, inv. 207/V
Bronze ring of circular section.
Unpublished.
[Г. Ј.]

16. Алка / Ring

IV-V век
Бронза, ливење
R 2,3 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.
Народни музеј Ниш, инв. 208/V
Алка од дебље бронзане жице кружног пресека,
делимично оштећена.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th-5th c.
Bronze, casting
R. 2.3 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1934.
National Museum Niš, inv. 208/V
Ring of thick bronze wire, of circular section, partly
damaged.
Unpublished.
[Г. Ј.]

17. Алка / Ring

IV-V век

Гвожђе, ливење

R 2,2 cm

Јагодин мала, истраживања 1936. године.

Народни музеј Ниш, инв. 38/В

Тракаста алка отворених шиљатих крајева, са два наспрамна троугаона проширења на телу.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Iron, casting

R. 2.2 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1936.

National Museum Niš, inv. 38/V

Band ring with open pointed ends with two opposite triangular extensions of the body.

Unpublished.

[Г. Ј.]

18. Наруквице (пар) / Bracelets

IV век

Сребро, ливење

R 7,2 и 6,2 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 66.

Народни музеј Ниш, инв. 1185/Р

Две масивне сребрне наруквице отвореног типа, кружног пресека тела, са равно сеченим крајевима који се сужавају према врху.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Silver, casting

R. 7.2 and 6.2 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 66.

National Museum Niš, inv. 1185/R

Two open massive silver bracelets, of circular section, with flat cut off ends tapering towards the ends.

Unpublished.

[Г. Ј.]

19. Наруквица / Bracelet

IV век
Сребро, ливење
R 5,5 cm
Јагодин мала, Ниш, ископано у гробу 1936. године.
Народни музеј Ниш, инв. 6/V
Наруквица отворених благо задебљаних
неукрашених крајева, кружног пресека.
Литература/Literature: Jovanović 1978, 30, kat. 35,
sl. 45, Максимовић 2004, 218, кат. 202.
[С. Д.]

4th c.
Silver, casting
R. 5.5 cm
Jagodin mala, Niš, excavated in grave in 1936.
National Museum Niš, inv. 6/V
Silver open bracelet with slightly thickened terminals,
of circular section.
[С. Д.]

20. Наруквице (пар) / Bracelets

IV век
Бронза, ливење, урезивање
R 4 и 4,1 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1958, гроб II
Ф-34.
Народни музеј Ниш, инв. 239/V, 240/V
Две бронзане наруквице отворених крајева,
завршених у облику змијских глава.
Литература/Literature: Jovanović 1978, 29, kat.
12-13, sl. 31, Дрча 2004, 192, кат. 142.
[С. Д.]

4th c.
Bronze, casting, engraving
R. 4 and 4.1 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1958, grave II Ф-34.
National Museum Niš, inv. 239/V, 240/V.
Two bronze bracelets with open terminals shaped like
snake's head.
[С. Д.]

21. Наруквица / Bracelet

IV век

Сребро, ливење

R 7,1 cm

Јагодин мала, Ниш, ископано у гробу 1936. године.

Народни музеј Ниш, инв. 23/В

Сребрна наруквица отворених крајева, од којих је један завршен у облику стилизоване змијске главе, други је оштећен, са очуваним мрежастим украсом. Израђена од сребрне жице кружног пресека.

Литература/Literature: Jovanović 1978, 28, kat. 6, sl. 26.

[С. Д.]

4th c.

Silver, casting

R. 7.1 cm

Jagodin mala, Niš, excavated in grave in 1936.

National Museum Niš, inv. 23/V

Silver bracelet with open terminals, one shaped like stylized snake's head, the other damaged with engraved netlike motif. Made of silver wire of circular section.

[С. Д.]

22. Наруквица / Bracelet

IV век

Бронза, ливење

R 6,2 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,

истраживања 2012, гроб 21.

Народни музеј Ниш, инв. 1141/Р

Бронзана наруквица отворених крајева, један крај оштећен, док је други стањен и проширен у облику стилизоване змијске главе.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting

R. 6.2 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 21.

National Museum Niš, inv. 1141/R

A bronze bracelet with open terminals, one is damaged, the other is thinner and shaped like stylized snake's head.

Unpublished.

[Г. Ј.]

23. Наруквице (пар) / Bracelets

Друга половина IV – V век

Бронза, ливење

R 4,7 и 4,2 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 38/4.

Народни музеј Ниш, инв. 1164/P

Две бронзане наруквице отворених крајева, кружних пресека. Свака наруквица има један непрофилисан и други стањени крај, који може бити плочаст или у облику стилизоване змијске главе. Спољне стране украшене паралелним вертикалним урезима.

Необјављено.

[Г. Ј.]

Second half of 4th – 5th c.

Bronze, casting

R. 4.7 and 4.2 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 38/4.

National Museum Niš, inv. 1164/R

Two bronze bracelets with open terminals, of circular section. Each bracelet has one plain and the other thinner end, which can be flattened or in the form of stylized snake's head. On the outer side are decorated with engraved parallel vertical lines.

Unpublished.

[Г. Ј.]

24. Наруквица / Bracelet

IV век

Бронза, ливење, урезивање

R 3 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 1.

Народни музеј Ниш, инв. 1127/P

Бронзана наруквица отворених крајева, кружног пресека, са једним крајем стилизованим у облику змијске главе.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting, engraving

R. 3 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 1.

National Museum Niš, inv. 1127/R

Bronze bracelet with open terminals, of circular section, of which one is shaped like stylized snake's head.

Unpublished.

[Г. Ј.]

25. Наруквица / Bracelet

IV век

Бронза, ливење, урезивање

R 6,3 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1957. године, случајан налаз.

Народни музеј Ниш, инв. 373/V

Бронзана наруквица кружног пресека, отворених крајева у облику стилизованих змијских глава.

Литература /Literature: Jovanović 1978, 29, kat. 14, sl. 31(a).

[С. Д.]

4th c.

Bronze, casting, engraving

R. 6.3 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1957, chance find.

National Museum Niš, inv. 373/V

Bronze bracelet, of circular section, with open terminals shaped like stylized snake's heads.

[С. Д.]

26. Наруквица / Bracelet

IV век

Бронза, ливење, урезивање

R 6 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште Дома средњошколске омладине, истраживања 1961, гробница II П-83.

Народни музеј Ниш, инв. 421/V

Бронзана наруквица, кружног пресека, отворених крајева који су стањени и украшени жлебовима.

Литература /Literature: Jovanović 1978, 29, kat. 21, sl. 37.

[С. Д.]

4th c.

Bronze, casting, engraving

R. 6 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of the High school students' home, excavation 1961, tomb II П-83.

National Museum Niš, inv. 421/V

Bronze bracelet, of circular section, with open thinner terminals decorated with ribs.

[С. Д.]

27. Наруквица / Bracelet

Друга половина IV – V век
Бронза, ливење, урезивање

R 4,5 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 38/4.

Народни музеј Ниш, инв. 1163/P

Бронзана наруквица отворених крајева, кружног пресека, стањених крајева украшених паралелним вертикалним урезима.

Необјављено.

[Г. Ј.]

Second half of 4th –5th c.

Bronze, casting, engraving

R. 4.5 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 38/4.

National Museum Niš, inv. 1163/R

Bronze bracelet with open terminals, of circular section, with thinner ends decorated with parallel vertical incisions.

Unpublished.

[Г. Ј.]

28. Наруквица / Bracelet

IV век

Бронза, ливење, урезивање

R 6,1 cm

Јагодин мала, Ниш, откуп.

Народни музеј Ниш, инв. 4/V

Бронзана тракаста наруквица отворених крајева.

Спољна површина подељена на шест делова урезаним крстовима, између којих су коси урези.

Крајеви сужени, украшени мотивом рибе кости.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting, engraving

R. 6.1 cm

Jagodin mala, Niš, purchase.

National Museum Niš, inv. 4/V

Bronze band bracelet with open terminals. It is divided by engraved crosses into six fields which have engraved diagonal incisions. The terminals tapering towards the ends, decorated with engraved fish-bone motif.

Unpublished.

[Г. Ј.]

29. Наруквица / Bracelet

IV век

Бронза, ливење

R 7 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II Н-85.

Народни музеј Ниш, инв. 418/В

Наруквица од бронзане жице кружног пресека, неуједначене дебљине, са једним крајем који је сужен, док је други цилиндричног облика, двоструко профилисан.

Литература /Literature: Jovanović 1978, 30, kat. 32, sl. 44.

[С. Д.]

4th c.

Bronze, casting

R. 7 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II Н-85.

National Museum Niš, inv. 418/V

Bronze bracelet with open terminals, of circular section. It is made of wire of uneven thickness, with one terminal tapering towards the end and the other of cylindrical shape, double profiled.

[С. Д.]

30. Наруквице (пар) / Bracelets

IV век

Бронза, ливење

R 7.4 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 49.

Народни музеј Ниш, инв. 1171/Р

Две бронзане наруквице отворених крајева, елипсастог пресека, са крајевима који су благо задебљани и наглашени.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting

R. 7.4 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 49.

National Museum Niš, inv. 1171/R

Two bronze bracelets with open terminals, of elliptic section, with slightly thickened and emphasized ends.

Unpublished.

[Г. Ј.]

31. Наруквице (пар) / Bracelets

IV век

Бронза, ливење, урезивање

R 3,7 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 20.

Народни музеј Ниш, инв. 1139а/Р, 1140/Р

Две бронзане наруквице малих димензија,
полуелипсастог пресека, отворених и стањених
крајева.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting, engraving

R. 3.7 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 20.

National Museum Niš, inv. 1139a/R, 1140/R

Two small bronze bracelets with open thinner
terminals, of semi-elliptical section.

Unpublished.

[Г. Ј.]

32. Наруквица / Bracelet

IV век

Бронза, ливење, урезивање

R 6,2 cm

Јагодин мала, Ниш, ископано у гробу 1936. године.

Народни музеј Ниш, инв. 11/В

Бронзана наруквица од дебље жице, кружног
пресека, отворених крајева који су сужени и
на којима су плитки мрежасте урези, оивичени
прстенастим задебљањима.

Литература /Literature: Jovanović 1978, 30, kat. 27,
sl. 39.

[С. Д.]

4th c.

Bronze, casting, engraving

R. 6.2 cm

Jagodin mala, Niš, excavated in grave in 1936.

National Museum Niš, inv. 11/V

Bronze bracelet of thick wire, of circular section,
with open terminals tapering towards the ends and
decorated with shallow netlike incisions surrounded
by knots.

[С. Д.]

33. Наруквица / Bracelet

IV век
Бронза, ливење
R 6,2 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 53.
Народни музеј Ниш, инв. 1175/Р
Бронзана наруквица, кружног облика, отворених
крајева, који су задебљани и равно сечени.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bronze, casting
R. 6.2 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave
53.
National Museum Niš, inv. 1175/R
Bronze bracelet of circular section, with open
terminals which have thickened and flat cut off ends.
Unpublished.
[Г. Ј.]

34. Наруквица / Bracelet

IV век
Бронза, ливење
R 5,4 cm
Јагодин мала, Ниш, двориште Домасредњошколске
омладине, истраживања 1958, гробница II Б-10.
Народни музеј Ниш, инв. 249/В
Бронзана наруквица, кружног пресека, отворених
крајева који су стањени, прелазе један преко
другог, украшени представом стилизоване змијске
главе и репа.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bronze, casting
R. 5.4 cm
Jagodin mala, Niš, Courtyard of the High school
students' home, excavation 1958, tomb II Б-10.
National Museum Niš, inv. 249/V
Bronze bracelet, of circular section, with open thinner
terminals. Its ends overlap and are formed into
stylized head and tail of snake.
Unpublished.
[Г. Ј.]

35. Наруквица / Bracelet

IV век

Бронза, ливење, урезивање

R 3,9 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште Дома средњошколске омладине, истраживања 1958, гробница II Б-10.

Народни музеј Ниш, инв. 250/В

Мала бронзана дечја наруквица, кружног пресека, отворених крајева, украшена плитким урезима.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting, engraving

R. 3.9 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of the High school students' home, excavation 1958, tomb II Б-10.

National Museum Niš, inv. 250/V

Small bronze child's bracelet of circular section, with open terminals, decorated with shallow incisions.

Unpublished.

[Г. Ј.]

36. Наруквица / Bracelet

IV век

Бронза, ливење

R 3,7 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште Дома средњошколске омладине, истраживања 1960, гроб II Л-39.

Народни музеј Ниш, инв. 357/В

Мала бронзана наруквица, кружног пресека, отворених крајева који су стањени.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, casting

R. 3.7 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of the High school students' home, excavation 1960, tomb II Л-39.

National Museum Niš, inv. 357/B

Small bronze bracelet, of circular section, with open thinner terminals.

Unpublished.

[Г. Ј.]

37. Наруквица / Bracelet

IV век
Бронза, ливење
R 4,1 cm
Јагодин мала, Ниш, откуп.
Народни музеј Ниш, инв. 10/V
Мала масивна бронзана наруквица, кружног пресека, отворених крајева.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bronze, casting
R. 4.1 cm
Jagodin mala, Niš, purchase.
National Museum Niš, inv. 10/V
Small massive bronze bracelet, of circular section, with open terminals.
Unpublished.
[Г. Ј.]

38. Наруквица / Bracelet

IV век
Бронза, ливење, урезивање
R 5,5 cm, ширина траке 0,8 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.
Народни музеј Ниш, инв. 200/V
Наруквица од танког бронзаног лима, са крајевима који се спајају помоћу мање куке.
Спољна површина украшена плитко урезаним геометријским орнаментом.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bronze, casting, engraving
R. 5.5 cm, width of sheet 0.8 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1934.
National Museum Niš, inv. 200/V
Bracelet of thin bronze sheet, with ends that closing by small hook. The outer side is decorated with engraved shallow geometrical motif.
Unpublished.
[Г. Ј.]

39. Наруквица / Bracelet

IV век
Кост, резање, глачање
R 3,5 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1960, гроб II
Л-39.
Народни музеј Ниш, инв. 358/V
Тракаста коштана наруквица, фрагментована.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bone, cutting, polishing
R. 3.5 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1960, grave II
Л-39.
National Museum Niš, inv. 358/V
Band bone bracelet, fragmented.
Unpublished.
[Г. Ј.]

40. Наушнице (пар) / Earrings

Друга половина IV – почетак V века
Злато, стакло, ливење, сечење, урезивање
R карике 1,5 cm, H привеска 3,1 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гробница 34.
Народни музеј Ниш, инв. 1154/P
Пар златних наушница са привесцима. Карика
кружна, отворена, на коју је залемљена алка
са привеском од тање златне жице, са уметком
од зеленог стакла. На крају привеска је пар
кружних златних котурава, између којих је
зелена перла хексагоналног пресека.
Необјављено.
[Г. Ј.]

Second half of 4th– begining of 5th c.
Gold, glass, casting, cutting, engraving
R. of hoop 1.5 cm, H. of stem 3.1 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012,
tomb 34.
National Museum Niš, inv. 1154/R
A pair of golden earrings with stems. Each earring
consists of hoop with fixed small ring from which
hangs stem of thin golden wire. At the top of it is
spherical plaque with inlaid green glass-stone. At
the end of stem is a pair of golden annulets with
green glass bead of hexagonal section.
Unpublished.
[Г. Ј.]

41. Наушнице (пар) / Earrings

IV век

Злато, стакло, ливење

R карике 1,6 cm, H привеска 1,7 cm

Јагодин мала, Ниш, Кнезселска бб, гробница III.

Народни музеј Ниш, инв. 982/P

Пар златних наушница са кружним карикама затвореним у облику петље, на које се надовезују по једна мања кружна алка и привесак, завршен у облику петље. На привеску две мале кружне алке украшене радијалним линијама, између којих је ваљкаста перла од тамнозеленог стакла.

Литература /Literature: Jovanović 1978, 39, kat. 12, sl. 65, Дрча 2004, 194, kat. 149.

[С. Д.]

4th c.

Gold, glass, casting

R. of hoop 1.6 cm, H. of stem 1.7 cm

Jagodin mala, Niš, Knezselska bb, tomb III.

National Museum Niš, inv. 982/R

A pair of golden earrings with stems. Each earring has plain hoop with ends in the form of an eyelet and hook. To the hoop is fixed small ring from which hangs stem made of golden wire with cylindrical green glass bead surrounded by two rings.

[С. Д.]

42. Наушнице (пар) / Earrings

IV век

Злато, стакло, ливење

R карике 1,8 cm, H привеска 2,2 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 66.

Народни музеј Ниш, инв. 1182/P

Две наушнице са кружним отвореним карикама, мањим кружним алкама и привесцима од тање златне жице, на крајевима двоструко намотаним. На привесцима по три коленца од гранула и стаклена тамнозелена перла хексагоналног пресека.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Gold, glass, casting

R. of hoop 1.8 cm, H. of stem 2.2 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 66.

National Museum Niš, inv. 1182/R

Two earrings with circular open hoop, smaller circular rings and stems of thin golden wire double bent at the ends. On the each stem there are three granulated rings and dark green bead of hexagonal section.

Unpublished.

[Г. Ј.]

43. Наушнице (пар) / Earrings

IV век

Злато, стакло, ливење

R карика 1,9 и 1,7 cm, H привезака 4,2 и 2,6 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 14.

Народни музеј Ниш, инв. 1135/P

Пар наушница од златне жице, једна фрагментована. Карика је кружног облика, отворених крајева, на њу се надовезује мања кружна алка са привеском од тање златне жице, са крајем савијеним у петљу. Једна наушница има на привеску две мале кружне алке и перлу хексагоналног пресека од тамнозеленог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Gold, glass, cast

R. of hoop 1.8 and 1.7 cm, H. of stem 4.2 i 2.6 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 14.

National Museum Niš, inv. 1135/R

A pair of earrings of golden wire, one fragmented. The circular hoop has open ends and fixed small ring from which hangs stem of thin golden wire that ends in a loop. One earring has preserved dark green glass bead of hexagonal section between two rings.

Unpublished.

[Г. Ј.]

44. Наушнице (пар) / Earrings

IV век

Злато, ливење

R карика 2 и 1,8 cm, H привезака 1,8 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 12.

Народни музеј Ниш, инв. 1147/Р

Пар наушница, једна са кружном, друга са елипсастом алком отворених крајева, на којој је алка са привеском од тање златне жице завршене у облику петље, са прстенастим обручем, украшеним урезима.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Gold, cast

R. of hoop 2 and 1.8 cm, H. of stem 1.8 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 12.

National Museum Niš, inv. 1147/R

A pair of golden earrings, one has circular hoop, the other elliptical with open ends. To the hoop is fixed ring from which hangs stem of thin golden wire that ends in an eyelet with knot decorated with incisions.

Unpublished.

[Г. Ј.]

45. Наушница / Earring

IV век

Злато, ливење

R карике 1,4 cm, H привеска 1,4 cm

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића,
истраживања 2010, гроб 20.

Народни музеј Ниш, инв. 1116/Р

Наушница од златне жице, са елипсастом кариком која се завршава у облику петље и кукице за закопчавање.

На кружној алки је привезак у облику Херакловог чвора и тање равне жице са намотајима на оба краја.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Gold, cast

R. of hoop 1.4 cm, H. of stem 1.4 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard,
excavation 2010, grave 20.

National Museum Niš, inv. 1116/R

Golden earring of elliptical hoop with ends in the form of an eyelet and hook for fastening. To the hoop is fixed small ring from which hangs a pendant in the form of Hercules knot and thin plain wire with rings at the ends.

Unpublished.

[Г. Ј.]

46. Наушнице (пар) / Earrings

IV век

Злато, ливење

R карика 1,7 cm, H привезака 2,4 и 1,5 cm

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010, гроб 20.

Народни музеј Ниш, инв. 1115/Р

Пар наушница од златне жице. Карика елипсаста, са механизмом за копчање у облику петље и трна за провлачење у облику кукице. Алка тракаста, тордирана са привеском који је на доњем крају завршен у облику петље.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Gold, cast

R. of hoop 1.7 cm, H. of stem 2.4 and 1.5 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard, excavation 2010, grave 20.

National Museum Niš, inv. 1115/R

A pair of earrings of golden wire. Elliptical hoop ends in the form of an eyelet and hook. The stem is suspended from the hoop by means of a ribbed ring and its end is in the form of loop.

Unpublished.

[Г. Ј.]

47. Наушнице (пар) / Earrings

IV век

Злато, ливење, сечење

R 1,8 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 22.

Народни музеј Ниш, инв. 1143/Р

Пар златних наушница у облику једноставних карика отворених и благо стањених крајева. На карику залемљена мања алка од тање жице, отворених крајева.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Gold, cast, cut

R. 1.8 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 22.

National Museum Niš, inv. 1143/R

A pair of golden earrings. Each earring consists of plain hoop with open and slightly thinner ends. To the hoop is fixed small loop made of thin wire with open ends.

Unpublished.

[Г. Ј.]

48. Наушнице (пар) / Earrings

Друга половина IV – V век

Сребро, ливење

R карике 2,1 cm, H привеска 2,3 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 38/4.

Народни музеј Ниш, инв. 1165/P

Пар сребрних наушница са кариком са петљом од жице кружног пресека. Мањом алком је причвршћен привезак од пет кружних, пуно ливених перли у низу.

Необјављено.

[Г. Ј.]

Second half of 4th – 5th c.

Silver, cast

R. of hoop 2.1 cm, H. of stem 2.3 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 38/4.

National Museum Niš, inv. 1165/R

A pair of silver earrings. Each earrings has hoop with one end in the form of an eyelet. The stem consists of five heavily cast spherical beads in a row, and it is suspended from the hoop by means of small ring.

Unpublished.

[Г. Ј.]

49. Наушнице (пар) / Earrings

Друга половина IV – V век

Сребро, ливење

R карике 1,3 cm, H привеска 1,2 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 38/1.

Народни музеј Ниш, инв. 1161/P

Пар наушница од сребра, код једне делимично оштећен механизам за закопчавање. Карика кружна, стањених крајева, на којој се налази привезак, окачен помоћу мање алке. Привесак у облику три пуно ливене перле у низу.

Необјављено.

[Г. Ј.]

Second half of 4th – 5th c.

Silver, cast

R. of hoop 1.3 cm, H. of stem 1.2 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 38/1.

National Museum Niš, inv. 1161/R

A pair of silver earrings, one has partly damaged fastening hook. The circular hoop has thinner ends and pendant which is suspended from the hoop by means of small ring. The pendant is in the form of three full massive beads aligned.

Unpublished.

[Г. Ј.]

50. Наушница / Earring

IV век

Бронза, ливење, сечење

R алке 1,9 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 22.

Народни музеј Ниш, инв. 1162/P

Бронзана наушница у облику једноставне алке од
тање жице, отворених крајева, један крај стањен.
Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, cast, cut

R. 1.9 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave
22.

National Museum Niš, inv. 1162/R

Bronze earring in the form of plain hoop of thin wire
with open ends, one of which is thinner.

Unpublished.

[Г. Ј.]

51. Огрлица / Necklace

IV век

Злато, ливење, сечење, искуцавање

Димензије: 0,7-0,9 x 0,4-0,5 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 14.

Народни музеј Ниш, инв. 1136/P

Шеснаест перли од танког златног лима у
облику посуда, од којих су четири украшене
хоризонталним канелурама.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Gold, cast, cut, hammered

Dimension: 0.7-0.9 x 0.4-0.5 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave
14.

National Museum Niš, inv. 1136/R

Necklace is composed of sixteen vase-shaped beads
of thin golden sheet. Four beads have horizontal
grooves.

Unpublished.

[Г. Ј.]

52. Огрлица / Necklace

IV век

Злато, ливење, искуцавање

Димензије: 0,9-1 x 0,4-0,5 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 37.

Народни музеј Ниш, инв. 1156/P

Огрлица сачињена од седам перли од златног
лима, у облику лоптастих посуда, од којих једна
украшена хоризонталним ребрима.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Gold, cast, hammered

Dimension: 0.9-1 x 0.4-0.5 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 37.

National Museum Niš, inv. 1156/R

Necklace is composed of seven vase-shaped beads of
golden sheet. One bead is decorated with horizontal
grooves.

Unpublished.

[Г. Ј.]

53. Огрлица / Necklace

IV век

Злато, стакло, ливење, сечење, искуцавање

Дужина перли: 1,1 cm и мање

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 66.

Народни музеј Ниш, инв. 1183/P

Огрлица од златних перли у облику посуда и
хексагоналног пресека од тамнозеленог стакла.
Дводелни златни механизам за копчање је у
облику петље на пирамидалној основи и кукице у
виду птичје главе.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Gold, glass, cast, cut, hammered

Length of beads: 1.1 cm and smaller

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave
66.

National Museum Niš, inv. 1183/R

Necklace is composed of golden vase-shaped beads
and dark green glass beads of hexagonal section.
Two-piece golden buckle is in the form of a loop on
a pyramidal base and hook in the bird's head form.

Unpublished.

[Г. Ј.]

54. Огрлица / Necklace

Друга половина IV – почетак V века
Злато, сребро, стакло, ливење, сечење, искуцавање
Димензије перли: 0,7 x 0,4-0,5 cm, димензије
копче: 2,3 x 0,25 cm и 2,45 x 0,25 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гробница 34.
Народни музеј Ниш, инв. 1155/P
Огрлица од четири златне перле од танког лима,
израђених у облику посуда и педесет и седам
зелених стаклених перли различитих облика, са
дводелном копчом од сребра.
Необјављено.
[Г. Ј.]

Second half of 4th – beginning of 5th c.
Gold, silver, glass, cast, cut, hammered
Dimension of beads: 0.7 x 0.4-0.5 cm, dimension of
buckle: 2.3 x 0.25 cm and 2.45 x 0.25 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, tomb 34.
National Museum Niš, inv. 1155/R
Neklace is composed of two-piece silver buckle, four
vase-shaped beads of thin golden sheet and fifty-
seven green glass beads of different shape.
Unpublished.
[Г. Ј.]

55. Огрлица / Necklace

IV век
Злато, стакло, ливење, сечење, искуцавање
Димензије: 0,7 x 0,5 cm и мање
Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 22.
Народни музеј Ниш, инв. 1144/P
Огрлица од перли од златног лима у облику посуда
и од зеленог и тамнозеленог стакла хексагоналног
пресека.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Gold, glass, cast, cut, hammered
Dimension: 0.7 x 0.5 and smaller
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave
22.
National Museum Niš, inv. 1144/R
Neklace is composed of golden vase-shaped beads
and green and dark green glass beads of hexagonal
section.
[Г. Ј.]

56. Огрлица / Necklace

IV-V век

Злато, стакло, ћилибар, ливење, искуцавање

Димензије: 1 x 0,6 x 0,1 cm и мање

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 70.

Народни музеј Ниш, инв. 1191/Р

Огрлица од девет перли од злата у облику посуда, од којих су четири украшене ребрима, три хексагоналног пресека од зеленог и плавог стакла и три овалне ћилибарске перле.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Gold, glass, amber, cast, hammered

Dimension: 1 x 0.6 x 0.1 cm and smaller

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 70.

National Museum Niš, inv. 1191/R

Neklace is composed of nine golden vase-shaped beads, four of them are decorated with grooves, three green and blue glass beads of hexagonal section and three oval amber beads.

Unpublished.

[Г. Ј.]

57. Огрлица / Necklace

IV век

Стакло, кост, резање

Димензије: 0,8 x 0,7 cm и мање

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 53.

Народни музеј Ниш, инв. 1174/Р

Огрлица од тамноплавих, зелених и жућкасто-зеленкастих стаклених перли и четири коштане, различитих облика и величине.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, bone, cut

Dimension: 0.8 x 0.7 cm and smaller

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 53.

National Museum Niš, inv. 1174/R

Neklace is composed of dark blue, green and yellowish-greenish glass beads and four bone beads, different in shape and size.

Unpublished.

[Г. Ј.]

58. Огрлица / Necklace

Друга половина IV – V век
Сребро, стакло, ћилибар, ливење, сечење,
урезивање

R. привеска 1,8 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 38/4.

Народни музеј Ниш, инв. 1169/P

Огрлица од седам већих перли од ћилибара и деветнаест од стакла (светлозеленог, светложутог и светлоплавог), различитих облика, са сребрним полумесечастим привеском (lunula) од лима.

Необјављено.

[Г. Ј.]

Second half of 4th –5th c.

Silver, glass, amber, cast, cut, engraved

R. of pendant 1.8 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 38/4.

National Museum Niš, inv. 1169/R

Neklace is composed of seven larger amber beads, nineteen glass beads different in shape and color (light green, light yellow and light blue) and a pendant of silver sheet in the shape of crescent (lunula).

Unpublished.

[Г. Ј.]

59. Огрлица / Necklace

IV век

Стакло, ћилибар, дување, резање

Дужина перли 0,2 - 1,7 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II H-85.

Народни музеј Ниш, инв. 436/B

Огрлица од перли различитих облика од црног, плавог, зеленог и жућкастог стакла и ћилибара.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, amber, free-blown, cut

Lenght of beads 0.2 - 1.7 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II H-85.

National Museum Niš, inv. 436/V

Neklace is composed of beads different in shape, made of black, blue, green and yellowish glass and amber.

Unpublished.

[Г. Ј.]

60. Огрлица / Necklace

IV век
Стакло, ливење
Дужина перли 0,5 - 2 cm
Ниш, Јагодин мала, истраживања 1961, гроб II E-32.
Народни музеј Ниш, инв. 411/V
Огрлица од једанаест коленастих перли тамноплаве боје.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Glass, cast
Length of beads 0.5 - 2 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II E-32.
National Museum Niš, inv. 411/V
Necklace is composed of eleven annulet-shaped dark blue glass beads.
Unpublished.
[Г. Ј.]

61. Перле / Beads

IV век
Стакло, ћилибар, дубање
Дужина перли 0,4 - 1,4 cm
Јагодин мала, Ниш, улица Ратка Павловића, радови при постављању канализације, 1970, гроб.
Народни музеј Ниш, инв. 486/V
Четири перле од стакла и ћилибара, различитих облика и димензија, ношена око руке.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Glass, amber, free-blown
Length of beads 0.4 - 1.4 cm
Jagodin mala, Niš, Ratka Pavlovića street, due to works on water supplying network in 1970, grave.
National Museum Niš, inv. 486/V
Four beads of glass and amber, different in shape and size. They were found in grave, wrapped around hand.
Unpublished.
[Г. Ј.]

62. Перле / Beads

IV век

Стакло, дугање

Дужина перли 0,4 - 1,4 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1957, гроб III Б-3.

Народни музеј Ниш, инв. 163/В

Четири перле од тамноплавог, светлозеленог и тамнозеленог стакла, различитог облика и величине.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

Length of beads 0,4 - 1,4 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1957, grave III Б-3.

National Museum Niš, inv. 163/V

Four glass beads of dark blue, light green and dark green glass, different in size and shape.

Unpublished.

[Г. Ј.]

63. Перла / Bead

IV век

Стакло, дугање

Дужина 1,7 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1956, гробница III АБ-1.

Народни музеј Ниш, инв. 153/В

Вретенаста перла од тамноплавог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

Length 1.7 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1956, tomb III АБ-1.

National Museum Niš, inv. 153/V

Spindle-shaped bead of dark blue glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

64. Перла / Bead

IV век
Стакло, дување
Дужина 1,2 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1960, гроб II Л-39.
Народни музеј Ниш, инв. 356/В
Перла капљичастог облика од тамноплавог провидног стакла.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Glass, free-blown
Length 1.2 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1960, grave II Л-39.
National Museum Niš, inv. 356/V
Teardrop shaped bead of dark blue transparent glass.
Unpublished.
[Г. Ј.]

65. Перла / Bead

IV век
Стакло, дување
Дужина 3,5 cm, R 1,1 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II М.
Народни музеј Ниш, инв. 438/В
Већа цилиндрична перла од тамно плавог стакла, украшена паралелним хоризонталним урезима и низом издужених листова у средини.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Glass, free-blown
Length 3.5 cm, R. 1.1 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II М.
National Museum Niš, inv. 438/V
Larger cylindrical dark blue glass bead decorated with parallel horizontal incisions and series of elongated leaves in the middle.
Unpublished.
[Г. Ј.]

66. Перла / Bead

IV-V век
 Стакло, дугање
 Дужина 1,7 cm, R 2,2 cm
 Јагодин мала, Ниш, откопано у гробу 1936. године.
 Народни музеј Ниш инв. 29/В
 Полулоптаста перла од црног стакла, украшена
 окцима жућкасте, беличасте и црне боје.
 Необјављено.
 [Г. Ј.]

4th-5th c.
 Glass, free-blown
 Length 1.7 cm, R. 2.2 cm
 Jagodin mala, Niš, excavated in grave in 1936.
 National Museum Niš, inv. 29/V
 Semi-spherical black glass bead decorated with twin
 eyes composed of yellowish, whitish and black glass.
 Unpublished.
 [Г. Ј.]

67. Перла / Bead

IV-V век
 Кречњак, резање
 Димензије: 1,1 x 0,7 cm
 Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
 истраживања 2012, налаз из слоја.
 Народни музеј Ниш, инв. 1172/Р
 Биконична перла израђена од белог порозног
 кречњака.
 Необјављено.
 [Г. Ј.]

4th-5th c.
 Limestone, cut
 Dimension: 1.1 x 0.7 cm
 Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, find
 from layer.
 National Museum Niš, inv. 1172/R
 Biconical white bead made of white porous limestone.
 Unpublished.
 [Г. Ј.]

68. Фибула / Fibula

I-II век

Бронза, ливење

Дужина 3,5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.

Народни музеј Ниш, инв. 182/V

Једноставна једноделна фибула од бронзане жице, са главом од спиралних намотаја. Држач игле пун, олучаст, са дугметастиим задебљањем на крају, недостаје игла.

Литература/Literature: Jovanović 1978, 61, kat. 4, sl. 103, Petković 2010, 37, kat. 19.

[С. Д.]

1st-2nd c.

Bronze, cast

Length 3.5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1934.

National Museum Niš, inv. 182/V

Simple one-piece fibula made of bronze wire, head in the shape of spring. The catchplate solid, folded, with small knob at the end. Pin missing.

[С. Д.]

69. Крстообразна фибула / Crossbow fibula

IV век (после 337. године)

Бронза, позлата, ливење, урезивање

Дужина 5,1 cm, ширина 4,1 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II П-83.

Народни музеј Ниш, инв. 422/V

Бронзана позлаћена крстообразна фибула, недостаје једна луковица. Четвороугаона греда украшена птичјим протомима, лук трапезаст, стопа правоугаона, украшена са три пара пелти.

Литература/Literature: Јовановић 1975, кат. 4, сл. 4, Petković 2010, 280, kat. 1418.

[С. Д.]

4th c. (after 337.)

Bronze gilt, cast, engraved

Length 5.1 cm, width 4.1 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II П-83.

National Museum Niš, inv. 422/V

Bronze gilt crossbow fibula, one knob missing. Transverse bar of rectangular section has bird's head decoration, arch of trapezoidal section, foot rectangular and decorated with three pairs of peltae ornament.

[С. Д.]

70. Крстообразна фибула / Crossbow fibula

IV век

Бронза, позлата, ливење, нијело, урезивање

Дужина 7,7 cm, ширина 4,8 cm

Јагодин мала, Ниш, сектор фабрике Ратко Павловић, 1958, случајни налаз.

Народни музеј Ниш, инв. 234/V

Бронзана позлаћена крстообразна фибула са масивним луковицама, недостаје игла. Грета профилисана, лук трапезастог пресека, украшен траком ромбова и са три кружна медаљона са мушким портретима, могуће синовима Константина I (Константин II, Констанције II и Констанс). Правоугаона стопа украшена са три пара пелти и геометријским мотивима.

Литература/Literature: Јовановић 1975, кат. 7, сл. 5, 5a, Јовановић 1978, кат. 52, сл. 127, Petković 2010, 282, kat. 1433.

[С. Д.]

4th c.

Bronze gilt, cast, niello, engraved

Lenght 7.7 cm, width 4.8 cm

Jagodin mala, Niš, Sector of Ratko Pavlović Factory, 1958, chance find.

National Museum Niš, inv. 234/V

Bronze gilt crossbow fibula with massive knobs, pin missing. Transverse bar is profiled, arch of trapezoidal section, decorated with a series of rhombuses and with three round medallions with engraved male portraits, possible sons of Constantine the Great (Constantine II, Constantius and Constans). Foot rectangular, decorated with three pairs of peltae and geometrical ornament.

[С. Д.]

71. Крстообразна фибула / Crossbow fibula

IV век

Бронза, ливење, урезивање, псеудофилигран

Дужина 6,5 cm, ширина 4,4 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште фабрике Ратко Павловић, 1959, поклон.

Народни музеј Ниш, инв. 261/В

Бронзана крстообразна фибула са канелованим луковицама, недостаје игла. Грета кратка, лук трапезастог пресека, украшен псеудофилиграном на крају. Стопа правоугаона, украшена са два пара пелти и волутама.

Литература/Literature: Јовановић 1975, кат. 11, сл. 8, Јовановић 1978, кат. 56, сл. 130, Petković 2010, 303, кат. 1651.

[С. Д.]

4th c.

Bronze, cast, engraved, pseudo-filigree

Lenght 6.5 cm, width 4.4 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of Ratko Pavlović Factory, 1959, gift.

National Museum Niš, inv. 261/V

Bronze crossbow fibula with ribbed knobs, pin missing. Transverse bar short, arch of trapezoidal section, decorated with pseudo-filigree at the ends. Foot rectangular, decorated with two pairs of peltae and volutes.

[С. Д.]

72. Крстообразна фибула/ Crossbow fibula

IV век

Бронза, ливење, урезивање, бојење

Дужина 6,5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1960, гроб II А-19.

Народни музеј Ниш, инв. 633/Р

Бронзана крстообразна фибула са очуване две луковице. Стопа незнатно проширена на крају, украшена са две уздужне линије и квадратним пољем са четири урезана окца. Плаво бојена.

Литература/Literature: Јовановић 1975, кат. 30, Јовановић 1978, кат. 75.

[С. Д.]

4th c.

Bronze, cast, engraved, painted

Lenght 6.5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1960, grave II A-19.

National Museum Niš, inv. 633/V

Bronze crossbow fibula with preserved two knobs. Foot slightly broader at the end and decorated with two longitudinal lines and square field with four engraved dotted circles. Blue painted.

[С. Д.]

73. Прстенаста фибула / Ring-type fibula

IV век
Бронза, ливење
R алке 3 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.
Народни музеј Ниш, инв. 180/V
Фрагментована прстенаста фибула са луком трапезастог пресека, са очуваним једним спирално увијеним крајем.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bronze, cast
R 3 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1934.
National Museum Niš, inv. 180/V
Fragmented ring-type fibula with arch of trapezoidal section, preserved one end bent over.
Unpublished.
[Г. Ј.]

74. Фибула / Fibula

Друга половина IV - V век
Гвожђе, ливење
Дужина 3,5 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 38/4.
Народни музеј Ниш, инв. 1168/P
Гвоздена фибула тракастог лука и стопе. Раме са намотајима делимично оштећено. Држач игле олучаст, са очуваном иглом.
Необјављено.
[Г. Ј.]

Second half of 4th –5th c.
Iron, cast
Length 3.5 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 38/4.
National Museum Niš, inv. 1168/R
Iron fibula with band arch and foot. Head in the form of spring, partly damaged. The catchplate bent, pin preserved.
Unpublished.
[Г. Ј.]

75. Појасна гарнитура / Belt set

IV век

Бронза, ливење, сечење, искуцавање, урезивање
Димензије копче: 7 x 6,2 x 0,3 cm, димензије
окова: 9 x 4 x 0,3 cm и мањи.

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 19.

Народни музеј Ниш, инв. 1137/Р

Појасна гарнитура од једанаест делова израђених
од бронзаног лима, са урезаним мотивом од
низова цик-цак линија, одвојених паралелним
вертикалним тракама и низовима косих линија.
Копча у облику слова „D“ на крајевима пређице
има украс у облику животињских протома.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, cast, cut, hammered, engraved

Dimension of buckle: 7 x 6.2 x 0.3 cm, dimension
of plates: 9 x 4 x 0.3 and smaller.

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012,
grave 19.

National Museum Niš, inv. 1137/R

Belt set consists of eleven pieces made of bronze
sheet, with a series of engraved zig-zag motifs
separated by parallel vertical bands and diagonal
lines. „D“-shaped loop has ends in the form of
animal heads.

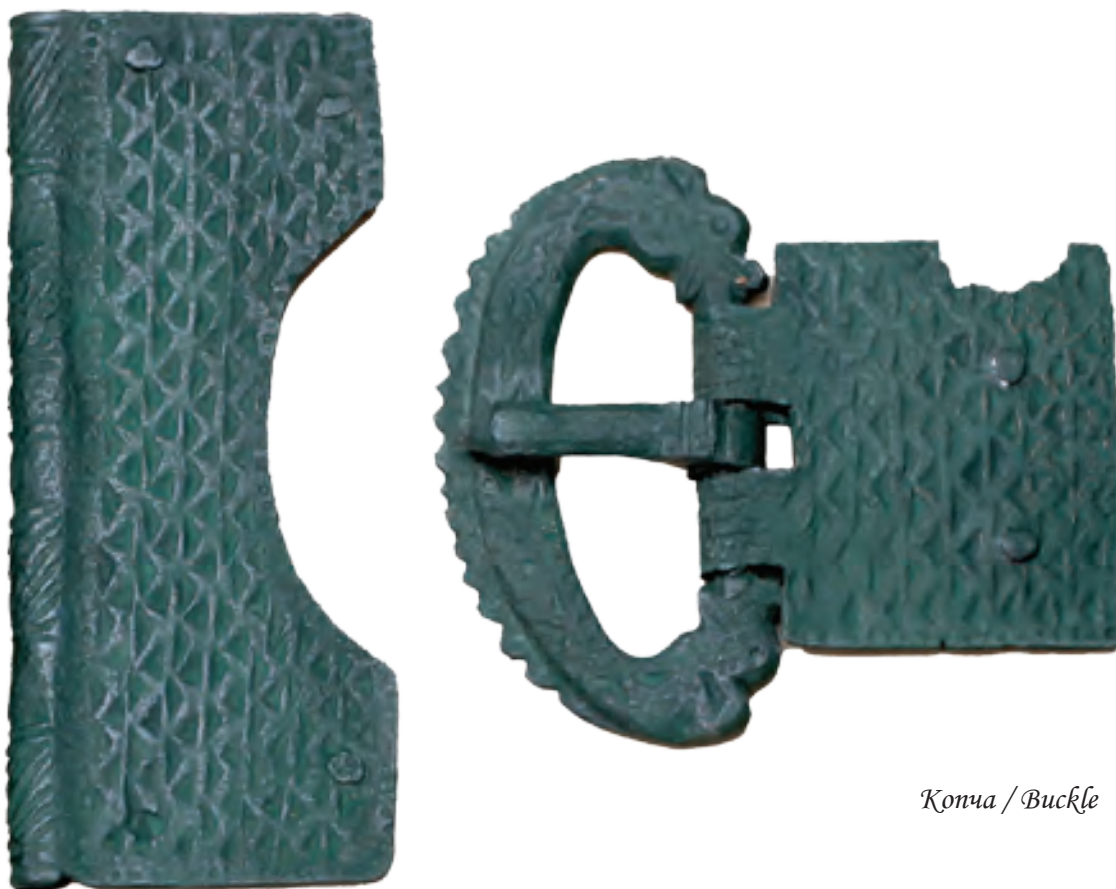
Unpublished.

[Г. Ј.]

Реконструкција појаса
Reconstruction of belt set

Копча / Buckle

76. Копча / Buckle

VI век

Бронза, ливење, проламање

Дужина 2,4 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1957, гроб II A-4.

Народни музеј Ниш, инв. 154/V

Бронзана копча малих димензија, недостаје трн.

Алка је правоугаона, оков срцолик са средишњом перфорацијом.

Литература/Literature: Jovanović 1978, 73, kat. 7, sl. 151.

[С. Д.]

6th c.

Bronze, cast, open-work

Lenght 2.4 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1957, grave II A-4.

National Museum Niš, inv. 154/V

Small bronze buckle with rectangular loop and a heart-shaped plate with perforation in the middle. The tongue missing.

[С. Д.]

77. Оков копче / Buckle plate

Крај IV - прва половина V века
Бронза, ливење
Дужина 3,2 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1967, сонда X.
Народни музеј Ниш, инв. 444/V
Дводелни полуелипсасти оков копче од бронзаног лима.
Литература/Literature: Jovanović 1978, 73, kat. 9, sl. 153.
[С. Д.]

End of 4th-first half of 5th c.
Bronze, cast
Length 3.2 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1967, sondage X.
National Museum Niš, inv. 444/V
Two-piece elliptical buckle plate of bronze sheet.
[С. Д.]

78. Копча / Buckle

IV-V век
Бронза, ливење, урезивање
Димензије: алка 4 x 1,9 x 0,4 cm, оков 3,4 x 2,7 x 0,9 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 10.
Народни музеј Ниш, инв. 1193/P
Дводелна копча са пређицом у облику осмице и правоугаоним оковом од бронзаног лима, са очуваним трном. Оков украшен геометријским мотивима на горњој површини.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th-5th c.
Bronze, cast, engraved
Dimension of loop 4 x 1.9 x 0.4 cm, dimension of plate 3.4 x 2.7 x 0.9 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 10.
National Museum Niš, inv. 1193/R
Two-piece bronze buckle with kidney-shaped loop and rectangular decorated plate with preserved tongue.
Unpublished.
[Г. Ј.]

79. Оков копче / Buckle plate

IV век

Бронза, ливење, сечење, проламање

Дужина 3,5 cm, ширина 2,6 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште фабрике Ратко Павловић, истраживања 1958, сектор IV, гроб.

Народни музеј Ниш, инв. 241/V

Елипсаста дводелни оков бронзане копче од танког лима, са две кружне перфорације за учвршћивање.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, cast, cut, open-work

Length 3.5 cm, width 2.6 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of Ratko Pavlović Factory, excavation 1958, sector IV, grave.

National Museum Niš, inv. 241/V

Elliptical two-piece buckle plate of thin bronze sheet with two circular perforations for the rivets.

Unpublished.

[Г. Ј.]

80. Копча / Buckle

IV-V век

Бронза, ливење, проламање

Дужина 4,5 cm, ширина 3,8 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.

Народни музеј Ниш, инв. 214/V

Део бронзане копче који се састоји од кружне прећице и правоугаоног дела са три кружне перфорације.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Bronze, cast, open-work

Length 4.5 cm, width 3.8 cm

Jagodin mala, Niš, excavation in 1934.

National Museum Niš, inv. 241/V

Part of bronze buckle consisting of a circular loop and rectangular plate with three circular perforations.

Unpublished.

[Г. Ј.]

81. Појасни језичак / *Belt pendant*

IV век
Бронза, ливење
Дужина 3,8 cm, ширина 1,8 cm
Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића,
истраживања 2010.
Народни музеј Ниш, инв. 1126/Р
Појасни језичак од бронзаног лима у облику
амфоре са дугметастим завршетком, перфориран
на два места.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bronze, cast
Length 3.8 cm, width 1.8 cm
Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard,
excavation 2010.
National Museum Niš, inv. 1126/V
Belt pendant of bronze sheet in the shape of amphora,
with knob at the end. It has two perforations.
Unpublished.
[Г. Ј.]

82. Апликација / *Aplique*

IV-V век
Бронза, ливење, проламање
Димензије: 3,3 x 1,9 x 0,15 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.
Народни музеј Ниш, инв. 190/В
Апликација од бронзаног лима, елипсастог
облика, са квадратном перфорацијом на средини
и две паралелне урезане линије на крајевима.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th-5th c.
Bronze, cast, open-work
Dimension: 3.3 x 1.9 x 0.15 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1934.
National Museum Niš, inv. 190/V
Aplique of bronze sheet, of elliptical shape, with
square perforation in the middle and two parallel
incised lines at the ends.
Unpublished.
[Г. Ј.]

83. Апликација / Applique

IV-V век

Бронза, ливење, урезивање

Димензије: 4,7 x 2,2 x 0,2 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.

Народни музеј Ниш, инв. 192/V

Апликација од дебљег бронзаног лима, ромбоидног облика, са повијеним и стањеним крајевима. По средини украшена је урезаном линијом.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Bronze, cast, engraved

Dimension: 4.7 x 2.2 x 0.2 cm

Jagodina mala, Niš, excavation 1934.

National Museum Niš, inv. 192/V

Applique of thick bronze sheet, of rhomboid shape, with thinner and bent over ends. The middle part is decorated with incised lines.

Unpublished.

[Г. Ј.]

84. Апликација / Applique

IV-V век

Бронза, ливење, урезивање

R 3,5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1962, сектор базилике.

Народни музеј Ниш, инв. 453/V

Калотаста бронзана апликација кружног облика са унутрашње стране има два повијена трна за причвршћивање. Спољна страна украшена урезивањем.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Bronze, cast, engraved

R. 3.5 cm

Jagodina mala, Niš, excavation 1962, sector of basilica.

National Museum Niš, inv. 453/V

Calotte bronze applique of circular shape with its interior containing two folded thorns for fastening.

The outer side is decorated with incisions.

Unpublished.

[Г. Ј.]

85. Игле (пар) / Pins

IV век
Сребро, ливење, тордирање
Дужина 6,5 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 6.
Народни музеј Ниш, инв. 1133/Р
Две украсне сребрне игле са биконичним
тордираним главама у виду пиније.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Silver, cast, ribbed
Length 6.5 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave
6.
National Museum Niš, inv. 1133/R
Two decorative silver pins with biconical ribbed pine
heads.
Unpublished.
[Г. Ј.]

86. Игла / Pin

IV век
Сребро, ливење
Дужина 4,6 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гробница 16.
Народни музеј Ниш, инв. 1151/Р
Сребрна украсна игла са полиедарском главом.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Silver, cast
Length 4.6 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, tomb
16.
National Museum Niš, inv. 1151/R
Decorative silver pin with polyhedral head.
Unpublished.
[Г. Ј.]

87. Игла / Pin

IV век
Сребро, ливење
Дужина 4,9 cm, димензије главе 0,5 x 0,5 x 0,4 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 66.
Народни музеј Ниш, инв. 1186/Р
Фрагментована сребрна украсна игла са
полиедарском главом.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Silver, cast
Lenght 4.9 cm, Dimension of head 0.5 x 0.5 x 0.4 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave
66.
National Museum Niš, inv. 1186/R
Fragmented decorative silver pin with polyhedral
head.
Unpublished.
[Г. Ј.]

88. Игла / Pin

IV век
Бронза, ливење
Дужина 12,6 cm
Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића,
истраживања 2010.
Народни музеј Ниш, инв. 1113/Р
Бронзана игла купасте главе, неукрашена,
укошница или стилус.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bronz, cast
Lenght 12.6 cm
Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard,
excavation 2010.
National Museum Niš, inv. 1113/R
Bronze pin with cone head, undecorated, hairpin or
stilus.
Unpublished.
[Г. Ј.]

89. Игла / Pin

IV-V век

Бронза, ливење, савијање

Дужина 6 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.

Народни музеј Ниш, инв. 215/V

Бронзана украсна игла, недостаје врх, са двоструком дугметастом главом.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Bronze, cast, bent

Lenght 6 cm

Jagodina mala, Niš, excavation 1934.

National Museum Niš, inv. 215/V

Decorative bronze pin with double button-shaped head, end missing.

Unpublished.

[Г. Ј.]

90. Шестар-размерник / Compass

IV век

Бронза, ливење, урезивање

Дужина крака 16 cm, R главе осовине 1,2 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961. године, гроб IIF/47.

Народни музеј Ниш, инв. 414/V

Четвороделни бронзани шестар-размерник. Састоји се од два издужена крака, попречне осовине и механизма за фиксирање кракова. Краци украшени урезивањем геометријских мотива, крста и алатки. Попречна осовина има масивну дугметасту главу на једној страни, док је на другој мања биконична глава. Механизам за фиксирање је издуженог листоликог облика.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, cast, engraved

Lenght of legs 16 cm, R. of head 1.2 cm

Jagodina mala, Niš, excavation 1961, grave IIF/47.

National Museum Niš, inv. 414/V

Four-piece bronze compass is composed of two elongated legs, transverse axis and fixing mechanism. The legs are decorated with engraved geometrical ornament and motifs of crosses and tools. Transverse axis has a massive knob-shaped head on the one side and small biconical head to the other side. The fixing mechanism is in the shape of elongated leaf.

Unpublished.

[Г. Ј.]

91. Нож / Knife

IV-V век
Гвожђе, ливење
Димензије: 17,5 x 3,5 x 0,3 cm
Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића,
истраживања 2010, гроб 17.
Народни музеј Ниш, инв. 1121/Р
Једносекли масивни гвоздени нож са трапезастим
усадником.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th-5th c.
Iron, cast
Dimension: 17.5 x 3.5 x 0.3 cm
Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard,
excavation 2010, grave 17.
National Museum Niš, inv. 1121/R
One-blade massive iron knife with trapezoidal thorn.
Unpublished.
[Г. Ј.]

92. Пиксида / Pyxis

IV век
Бронза, ливење, сечење, савијање
R отвора 2,9 cm, H 4,5 cm, R дна 2,9 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1960, гроб II
X-45.
Народни музеј Ниш, инв. 364/В
Цилиндрична кутија од танког бронзаног лима, са
кржним поклопцем који прелази обод и који има
малу кружну алку за качење на ланац.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bronze, cast, cut, bent
R. of rim 2.9 cm, H. 4.5 cm, R. of base 2.9 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1960, grave II X-45.
National Museum Niš, inv. 364/V
Cylindrical box made of thin bronze sheet with a
round lid that exceeds rim and has a small circular
ring for hanging on a chain.
Unpublished.
[Г. Ј.]

93. Пиксида / Pyxis

IV век

Бронза, ливење, савијање, сечење

R отвора 3,4 cm, H 3,4 cm, R дна 3 cm

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010, гроб 18.

Народни музеј Ниш, инв. 1125/Р

Цилиндрична кутија од бронзаног лима, са тракастим ојачањем на ободу, са кружним поклопцем са перфорацијом у средини.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, cast, cut, bent

R. of rim 3.4 cm, H. 3.4 cm, R. of base 3 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard, excavation 2010, grave 18.

National Museum Niš, inv. 1125/R

Cylindrical box of bronze sheet, reinforced with bent sheet on the rim, and with circular lid with perforation in the middle.

Unpublished.

[Г. Ј.]

94. Пиксида / Pyxis

IV век

Бронза, ливење, сечење

Димензије 4,2 x 3,2 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 10.

Народни музеј Ниш, инв. 1152/Р

Посуда од бронзаног лима, цилиндричног облика, са равним кружним дном.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, cast, cut

Dimension 4.2 x 3.2 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 10.

National Museum Niš, inv. 1152/R

Cylindrical container of bronze sheet with flat circular base.

Unpublished.

[Г. Ј.]

95. Тас / Pan of balance

IV век

Бронза, ливење, искуцавање

R обода 5,5 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012.

Народни музеј Ниш, инв. 1150/P

Тас од дебљег бронзаног лима, калотастог реципијента, са три кружне перфорације за качење на ланац и једном перфорацијом на дну.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Bronze, cast, hammered

R. of rim 5.5 cm

Jagodina mala, Niš, Benetton, excavation 2012.

National Museum Niš, inv. 1150/R

Pan of balance made of thick bronze sheet, with round body and three circular perforations for fastening to chain and one perforation on bottom.

Unpublished.

[Г. Ј.]

96. Кашика / Spoon

IV-VI век

Бронза, ливење

Дужина 13,3 cm, ширина 6,4 cm

Јагодин мала, Ниш, ископано у гробу 1936. године, откуп.

Народни музеј Ниш, инв. 57/B

Бронзана кашика (simpulum) од тањег лима, неправилног плитког реципијента и трапезасте дршке која се сужава према врху и савија према унутрашњости.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-6th c.

Bronze, cast

Length 13.3 cm, width 6.4 cm

Jagodina mala, Niš, excavated in grave in 1936, purchase.

National Museum Niš, inv. 57/V

Bronze spoon (simpulum) made of thin sheet, with irregular shallow recipient and trapezoidal handle tapering towards the top and bent inward.

Unpublished.

[Г. Ј.]

97. Кључ / Key

III-IV век (?)

Гвожђе, ливење, проламање

Дужина 6,7 cm

Јагодин мала, Ниш, откуп.

Народни музеј Ниш, инв. 88/V

Гвоздени кључ са дужом дршком са петљом, елипсастим телом са средишњом перфорацијом облика слова „Т“ и кружним крајем, чији је горњи део у облику чекића.

Необјављено.

[Г. Ј.]

3rd-4th c. (?)

Iron, cast, open-work

Length 6.7 cm

Jagodin mala, Niš, purchase.

National Museum Niš, inv. 88/V

Iron key has longer handle with loop, elliptical body with T-shaped perforation in the middle and round end. Upper part is in the shape of hammer.

Unpublished.

[Г. Ј.]

98. Кључ / Key

III-IV век

Бронза, ливење

Дужина 11 cm

Јагодин мала, Ниш, откуп.

Народни музеј Ниш, инв. 90/V

Масиван бронзани кључ шестоугаоног шупљег тела са дугим стопом. Горњи крај четворостран, канелован, степенасто се сужава према кружној алки, на којој се налази правоугаони пуно ливени део украшен канелурама.

Необјављено.

[Г. Ј.]

3rd-4th c.

Bronze, cast

Length 11 cm

Jagodin mala, Niš, purchase.

National Museum Niš, inv. 90/V

Massive bronze key with hollow body, of hexagonal section, and long foot. Upper part rectangular, ribbed, stepped narrows towards ring with rectangular heavily cast part decorated with ribs.

Unpublished.

[Г. Ј.]

99. Огледало / Mirror

IV век
Олово, ливење
Димензије: 4,5 x 4,5 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 6.
Народни музеј Ниш, инв. 1132/Р
Четвороугаони оловни оквир за огледало,
оштећен. Обод украшен бобицама и вертикалним
и хоризонталним линијама.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Lead, cast
Dimension: 4.5 x 4.5 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 6.
National Museum Niš, inv. 1132/R
Fragmented square iron mirror-plate. The rim is
decorated with berries and vertical and horizontal
lines.
Unpublished.
[Г. Ј.]

100. Коцка / Dice

IV век
Кост, сечење, урезивање
Димензије: 1,2 x 1,3 x 1,3 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 39.
Народни музеј Ниш, инв. 1170/Р
Коштана коцкица за игру, са урезаним
концентричним круговима и окцима.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Bone, cut, engraved
Dimension: 1.2 x 1.3 x 1.3 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave
39.
National Museum Niš, inv. 1170/R
Bone gaming dice with engraved concentric circles
and dots.
Unpublished.
[Г. Ј.]

101. Врх копља / Spearhead

IV век
Гвожђе, ливење
Дужина 27,5 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.
Народни музеј Ниш, инв. 216/В
Издужено листолико гвоздено копље и купасти
шупљи тулац за усађивање у дршку.
Необјављено.
[С. Д.]

4th c.
Iron, cast
Length 27.5 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1934.
National Museum Niš, inv. 216/V
Elongated leaf-shaped iron spearhead with conical
split socket for shaft.
Unpublished.
[С. Д.]

102. Врх копља / Spearhead

IV век
Гвожђе, ливење
Дужина 36,5 cm
Јагодин мала, Ниш, поклон.
Народни музеј Ниш, инв. 454/В
Листолико гвоздено копље са шупљим тулцем за
усађивање у дршку.
Необјављено.
[С. Д.]

4th c.
Iron, cast
Length 36.5 cm
Jagodin mala, Niš, gift.
National Museum Niš, inv. 454/V
Leaf-shaped iron spearhead with conical split socket
for shaft.
Unpublished.
[С. Д.]

103. Стрела типа плумбате / *Plumbata type of throwing dart*

IV-V век
Гвожђе, ливење
Дужина 9,7 cm
Јагодин мала, Ниш, двориште Дома средњошколске омладине, истраживања 1958, сонда II X.
Народни музеј Ниш, инв. 238/V
Гвоздена стрела са оловним тегом типа плумбате. Очуван листолики пробојац са два бочна крилца и дужим трном.
Необјављено.
[С. Д.]

4th-5th c.
Iron, cast
Length 9.7 cm
Jagodin mala, Niš, Courtyard of the High school students' home, excavation 1958, trench II X.
National Museum Niš, inv. 238/V
Plumbata type of throwing dart has preserved leaf-shaped three-bladed head with two angled barbs and longer thorn.
Unpublished.
[С. Д.]

104. Врх стреле / *Arrowhead*

IV-VI век
Гвожђе, ливење
Дужина 6,6 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934. године.
Народни музеј Ниш, инв. 177/V
Гвоздена тробридна стрела са трном који се сужава према крају.
Необјављено.
[С. Д.]

4th-6th c.
Iron, cast
Length 6.6 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1934.
National Museum Niš, inv. 177/V
Three-bladed iron arrowhead with thorn tapering towards the end.
Unpublished.
[С. Д.]

105. Саркофаг / *Sarcophagus*

IV-V век

Олово, ливење, сечење, гравирање

Димензије: 85 × 45 × 25 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1962, базилика, јужни део нартекса.

Народни музеј Ниш, инв. 51/В

Оловни саркофаг с поклопцем који прелази преко доњег правоугаоног дела. По средини горње површине поклопца пластично је изведен крст, на чијим крајевима хоризонталног крака су по једна стојећа фигура у дугој хаљини, док се на крајевима вертикалног крака налазе *tabula ansata* и три бисте. Исте представе налазе се и на ужим, бочним странама саркофага. Доњи део је перфориран кружним отворима.

Литература/Literature: Петровић 1976, 87, сл. 37, Nikolajević 1989, 2447, Buschhausen, Buschhausen 1991, 45-59, Taf. 3-4, Дрча 1993, 343, бр. 155, Golubović 2002, 630, Fig. 4, Дрча 2004, 184, кат. 128, Дрча 2013, 155, кат. 5.

[С. Д.]

4th-5th c.

Iron, cast, cut, engraved

Dimension: 85 x 45 x 25 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1962, basillica, southern part of nartex.

National Museum Niš, inv. 51/V

Lead sarcophagus with a lid that exceeds over the rectangular coffin. In the middle of the upper surface of the lid is cross worked in relief, on which ends of horizontal arms are a standing figure in a long robe, and at the ends of the vertical arm are *tabula ansata* and three busts. The same are to be found on the short lateral sides of the sarcophagus. The bottom of coffin is perforated with circular holes.

[С. Д.]

106. Чаша – пехар / Beaker

I век

Стакло, ливење, калуп

R 3 cm

Јагодин мала, Ниш, ископано у гробу 1936. године.

Народни музеј Ниш, инв. 68/V

Калотасти трбух и равно дно посуде од тамноплавог стакла, украшено у техници millefiori белом и жутом бојом.

Литература/Literature: Дрча 1999-2000, 219, кат. 17, сл. 17.

[С. Д.]

1st c.

Glass, mould-blown

R. 3 cm

Jagodin mala, Niš, excavated in grave in 1936.

National Museum Niš, inv. 68/V

Fragment of callotte beaker with flat base, decorated with millefiori technique with white and yellow color. Dark blue glass.

[С. Д.]

107. Чаша – пехар / Beaker

IV – прва половина V века

Стакло, дување, брушење

R обода 10 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1956, сонда III А.

Народни музеј Ниш, инв. 150/V

Фрагмент левкастог обода и калотастиог трбуха посуде од зеленкастог стакла, украшене брушењем и аплицираним тамноплавим бобицама.

Литература /Literature: Дрча 1999-2000, 218, кат. 3, сл. 3.

[С. Д.]

4th - first half of 5th c.

Glass, free-blown, ground

R. 10 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 195, trench III A.

National Museum Niš, inv. 150/V

Fragment of funnel-shaped rim and callotte-shaped body decorated with ground lines and applied berries of dark blue glass. Greenish glass.

[С. Д.]

108. Чаша – пехар / Beaker

Друга половина IV века
Стакло, дување
R обода 7,6 cm, H 6,7 cm
Јагодин мала, Ниш, двориште фабрике Ратко Павловић, истраживања 1958, на месту бившег магацина за хемикалије, у близини западне гробнице.
Народни музеј Ниш, инв. 224/V
Мања чаша – пехар благо левкастог обода и коничног трбуха који се шпицасто завршава. Испод обода се налазе две шире хоризонталне канелуре. Безбојно стакло.
Литература /Literature: Ružić 1994, 52, kat. 1047, Дрча 1999–2000, 218, кат. 6, сл. 6, Дрча 2004, 201, кат. 164.
[С. Д.]

Second half of 4th c.
Glass, free-blown
R. 7.6 cm, H. 6.7 cm
Jagodin mala, Niš, In the yard of Ratko Pavlović Factory, excavation in 1958, on the site of the former storage for chemicals, near the western tomb.
National Museum Niš, inv. 224/V
Small beaker with slightly funnel-shaped rim, conical pointed body with two wide horizontal ribs bellow the rim. Colorless glass.
[С. Д.]

109. Чаша-пехар / Beaker

IV век
Стакло, дување, брушење
R обода 9,5 cm, H 9 cm
Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 72.
Народни музеј Ниш, инв. 1189/P
Конични пехар левкастог обода, са брушеним тракама и заобљеног дна, израђена од светлоплавог стакла.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Glass, free-blown, ground
R. of rim 9.5 cm, H. 9 cm
Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 72.
National Museum Niš, inv. 1189/R
Conical beaker with funnel-shaped rim, with ground bands and rounded base. Light blue glass.
Unpublished.
[Г. Ј.]

110. Пехар-столовача / *Beaker with stem*

VI век

Стакло, дување, калуп

Р обода 9,5 cm, Н 8,4 cm, Р дна 3,5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1954. године.

Народни музеј Ниш, инв. 124/В

Пехар-столовача широког, левкасто разгнутаг обода и калотастог трбуха на коничној, прстенасто задебљаној стопи. Стакло жућкасто-зеленкасте боје. Литература /Literature: Ružić 1994, 52, kat. 1048, Дрча 1999–2000, 218, kat. 7, сл. 7, Дрча 2004, 201, kat. 165.

[С. Д.]

6th c.

Glass, mould-blown

R. of rim 9.5 cm, H. 8.4 cm, R. of base 3.5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1954.

National Museum Niš, inv. 124/V

Beaker with stem that has wide everted funnel-shaped rim and conical body on annular thickened foot. Yellowish-green glass.

[С. Д.]

111. Боца / *Bottle*

Средина IV века

Стакло, дување, калуп

Р отвора 6,5 cm, Н 11,2 cm, Р дна 6,5 cm

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010, сонда 3.

Народни музеј Ниш, инв. 1112/Р

Боца косо разгнутаг обода, кратког врата украшеног пластичном траком, крушколиког трбуха са косим канелурама и конкавног дна, израђена од зеленог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

Middle of 4th c.

Glass, mould-blown

R. of rim 6.5 cm, H. 11.2 cm, R. of base 6.5 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard, excavation 2010, trench 3.

National Museum Niš, inv. 1112/R

Bottle with slanting everted rim, short neck decorated with rib and pear-shaped body with diagonal ribs. Base concave. Green glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

112. Боца / Bottle

IV век

Стакло, дување

R обода 5 cm, H 14,7 cm, R дна 5,2 cm

Јагодин мала, Ниш, улица Ратка Павловића 59а, 1970. године, радови на постављању канализације, гробница.

Народни музеј Ниш, инв. 491/V

Левкасти обод, цилиндрични врат, лоптасти трбух украшен плићим косим канелурама и конкавно дно боце од светлозеленог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 15, kat. 66, Дрча 1999-2000, 218, кат. 13, сл. 13.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 5 cm, H. 14.7 cm, R. of base 5.2 cm

Jagodin mala, Niš, Ratka Pavlovića street 59a, due to works on water supplying network in 1970, tomb.

National Museum Niš, inv. 491/V

Bottle with funnel-shaped rim, cylindrical neck, globular body decorated with shallow diagonal ribs and concave base. Light green glass.

[С. Д.]

113. Боца / Bottle

IV век

Стакло, дување

R обода 4,3 cm, H 14 cm, R дна 4,3 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II Л-59.

Народни музеј Ниш, инв. 413/V

Боца прстенасто наглашеног левкастог обода, цилиндричног врата, лоптастог трбуха, украшеног косим канелурама, и увученог дна. Израђена од беличастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 15, kat. 65, Дрча 1999-2000, 218, кат. 12, сл. 12, Дрча 2004, 202, кат. 166.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 4.3 cm, H. 14 cm, R. of base 4.3 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II Л-59.

National Museum Niš, inv. 413/V

Bottle with ring-like prifiled rim, cylindrical neck, globular body decorated with diagonal ribs and concave base. Whitish glass.

[С. Д.]

114. Боца / Bottle

IV век

Стакло, дување

Н 11,5 cm, R дна 3,5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, у близини гроба II Ф-43.

Народни музеј Ниш, инв. 412/В

Боца којој недостаје обод, врат је цилиндричан, сужен при дну, трбух сферичан, дно равно. Израђена од плавичастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 15, kat. 74, Дрча 1999-2000, 218, кат. 12, сл. 12.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

H. 11.5 cm, R. of base 3.5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, near grave II Ф-43.

National Museum Niš, inv. 412/V

Bottle with cylindrical neck that narrows toward globular body and flat base. Rim missing. Bluish glass.

[С. Д.]

115. Крчаг / Jug

IV-V век

Стакло, дување, калуп

R обода 6,3 cm, Н 20,5 cm, R дна 10,2 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште фабрике Ратко Павловић, 1954. година, хала доградње, гробница.

Народни музеј Ниш, инв. 127/В

Већи крчаг од зеленкастог стакла са оштећеним цилиндричним вратом, без обода. На врату аплицирана стаклена трака. Трбух биконичан са плићим косим канелурама. Стопа ниска, кружна, дно конкавно.

Литература /Literature: Haevernick 1963, 118, Taf. 20, 1, Дрча 1999-2000, 219, кат. 16, сл. 16, Дрча 2004, 203, кат. 169.

[С. Д.]

4th-5th c.

Glass, mould-blown

R. of rim 6.3 cm, H. 20.5 cm, R. of base 10.2 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of Ratko Pavlović Factory, annexed hall, excavation 1954, tomb.

National Museum Niš, inv. 127/V

Larger jug with fragmented cylindrical neck, rim missing. The neck decorated with applied glass trail. The biconical body decorated with shallow diagonal ribs. The foot short and round, base concave. Greenish glass.

[С. Д.]

116. Крчаг / Jug

IV век

Стакло, дување, калуп

R обода 6,2 cm, H 16,2 cm, R дна 5,5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1957, гроб II Д-38.

Народни музеј Ниш, инв. 148/В

Крчаг профилисаног и разгнутаг обода, цилиндричног врата, лоптастог трбуха и дна на прстенастој стопи. Дршка тракаста, жлебљена. Врат украшен тањом спиралном траком, док су на трбуху косе широке канелуре. Израђен од маслинастозеленкастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 19, kat. 115, Дрча 1999-2000, 219, кат. 15, сл. 15.

[С. Д.]

4th c.

Glass, mould-blown

R. of rim 6.2 cm, H. 16.2 cm, R. of base 5.5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1957, grave II Д-38.

National Museum Niš, inv. 148/V

Jug with profiled everted rim, cylindrical neck, globular body on annular foot. The neck is decorated with applied thin spiral trail, body has diagonal ribs. Olive-green glass.

[С. Д.]

117. Крчаг / Jug

IV век

Стакло, дување

R обода 5,5 cm, H 20,5 cm, R дна 4,3 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1954. године.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 126/В

Крчаг профилисаног и левкастог обода, цилиндричног врата, вретенастог трбуха, дна на прстенастој краткој стопи и тракасте дршке са двоструком петљом. На врату аплициране спиралне траке, на трбуху плитке косе канелуре. Израђен од зеленог стакла.

Литература/Literature: Ružić 1994, 18, kat. 106, Дрча 1999-2000, 219, кат. 14, сл. 14, Дрча 2004, 203, кат. 168.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 5.5 cm, H. 20.5 cm, R. of base 4.3 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1954.

National Museum Niš, inv. 126/V

Jug with profiled funnel-shaped rim, cylindrical neck, spindle-shaped body on short annular foot and band handles. The neck is decorated with applied spiral trails, body has shallow diagonal ribs. Green glass.

[С. Д.]

**118. Вретенасти балсамаријум /
*Spindle-shaped balsarium***

IV век

Стакло, дување

R обода 2 cm, H 22 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II Л-59.

Народни музеј Ниш, инв. 402/В

Хоризонтални и прстенасто наглашени обод, вретенасто тело и заобљено дно балсамаријума израђеног од зеленкастог провидног стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 32, kat. 453, Дрча 1999-2000, 219, кат. 23, сл. 23.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2 cm, H. 22 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II Л-59.

National Museum Niš, inv. 402/V

Balsarium with horizontal profiled ring-like rim, spindle-shaped body and rounded base. Greenish transparent glass.

[С. Д.]

**119. Вретенасти балсамаријум /
*Spindle-shaped balsarium***

IV век

Стакло, дување

H 22 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II Л-59.

Народни музеј Ниш, инв. 403/В

Вретенасто тело са проширењем, четворострано обликовано, и заобљено дно балсамаријума од зеленкастомрког провидног стакла. Недостају обод и део врата.

Литература /Literature: Ružić 1994, 32, kat. 454, Дрча 1999-2000, 219, кат. 24, сл. 24.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

H. 22 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II Л-59.

National Museum Niš, inv. 403/V

Balsarium with spindle-shaped body with indentions and rounded base. The rim and part of neck missing. Dark green transparent glass.

[С. Д.]

**120. Вретенести балсамаријум /
*Spindle-shaped balsamarium***

IV век
Стакло, дување
R обода 2 cm, H 22 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1957, гроб II A/37.
Народни музеј Ниш, инв. 147/V
Прстенасти обод, вретенасто тело и заобљено дно
балсамаријума од зеленкастог мутног стакла.
Литература /Literature: Ružić 1994, 32, kat. 452,
Дрча 1999-2000, 219, кат. 22, сл. 22.
[С. Д.]

4th c.
Glass, free-blown
R. of rim 2 cm, H. 22 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1957, grave II A/37.
National Museum Niš, inv. 147/V
Balsamarium with ring-like rim, spindle-shaped body
and rounded base. Greenish opaque glass.
[С. Д.]

121. Балсамаријум / *Balsamarium*

III-IV век
Стакло, дување
R обода 3,4 cm, H 12,7 cm, R дна 7,5 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1967, гроб 2.
Народни музеј, Ниш, инв. бр. 445/V
Балсамаријум прстенастог обода, дугог цевастог
врата, крушколиког трбуха и равног дна, од
плавичастог стакла.
Литература /Literature: Ružić 1994, 23, kat. 161,
Дрча 1999-2000, 221, кат. 46, сл. 46.
[С. Д.]

3rd-4th c.
Glass, free-blown
R. of rim 3.4 cm, H. 12.7 cm, R. of base 7.5 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1967, grave 2.
National Museum Niš, inv. 445/V
Balsamarium with ring-like rim, long tubular neck,
pear-shaped body and flat base. Bluish glass.
[С. Д.]

122. Балсамаријум / *Balsamarium*

III-IV век

Стакло, дување

Н 6,8 cm, R дна 2,3 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гробница II О-81.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 427/В

Балсамаријум којем недостаје део обода. Врат је дуг, цеваст, реципијент благо звонолик, дно благо удубљено. Израђен од зеленкастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 27, kat. 355, Дрча 1999–2000, 221, кат. 44, сл. 44.

[С. Д.]

3rd-4th c.

Glass, free-blown

H. 6.8 cm, R. of base 2.3 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, tomb II О-81.

National Museum Niš, inv. 427/V

Balsamarium with long tubular neck, slightly bell-shaped body and concave base. The part of rim missing. Greenish glass.

[С. Д.]

123. Балсамаријум / *Balsamarium*

Друга половина IV века

Стакло, дување

Н 6,8 cm, R дна 2,3 cm

Јагодин мала, Ниш, ул. Ратка Павловића 55, истраживања 2006, гробница.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 1109/Р

Балсамаријум којем недостаје обод. Врат је цеваст, искривљен, трбух благо звонолик, а дно благо удубљено. Израђен од зеленкастог стакла.

Литература /Literature: Чершков, Алексић 2008, 104, сл. 5.

[Г. Ј.]

Second half of 4th c.

Glass, free-blown

H. 6.8 cm, R. of base 2.3 cm

Jagodin mala, Niš, Ratka Pavlović street no 55, excavation 2006, tomb.

National Museum Niš, inv. 1109/V

Balsamarium with long slanting tubular neck, slightly bell-shaped body and concave base. Rim missing. Greenish glass.

[Г. Ј.]

124. Балсамаријум / *Balsamarium*

III-IV век

Стакло, дување

H 7,5 cm, R дна 2,1 cm

Јагодин мала, Ниш, Кнезселска бб, 1975. година, гробница III.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 979/Р

Балсамаријум којем недостаје обод. Врат је дуг, цеваст, трбух благо звонолик, а дно равно. Израђен од зеленкастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999–2000, 220, кат. 26, сл. 26.

[С. Д.]

3rd-4th c.

Glass, free-blown

H. 7.5 cm, R. of base 2.1 cm

Jagodin mala, Niš, Knezselska bb, 1975, tomb III.

National Museum Niš, inv. 979/R

Balsamarium with long tubular neck, slightly bell-shaped body and flat base. Rim missing. Greenish glass.

[С. Д.]

125. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

H 8 cm, пречник дна 2,5 cm

стакло, дување

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010, гроб 32.

Народни музеј Ниш, инв. 1120/Р

Балсамаријум са цевастим вратом, ниским звоноликим трбухом и благо заобљеним дном.

Обод недостаје. Израђен од зеленкастог стакла.

Необјављено.

4th c.

Glass, free-blown

H. 8 cm, R. of base 2.5 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard, excavation 2010, grave 32.

National Museum Niš, inv. 1120/R

Balsamarium with tubular neck, low bell-shaped body and slightly rounded base. Rim missing. Greenish glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

126. Балсамаријум / *Balsamarium*

III-IV век

Стакло, дување

Н 8,3 cm, R дна 2 cm

Јагодин мала, Ниш, Кнезселска бб, 1975. година, гробница III.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 978/Р

Балсамаријум којем недостаје обод, цевастог врата, лоптастог трбуха и благо конкавног дна. Израђен од зеленкастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999–2000, 220, кат. 25, сл. 25.

[С. Д.]

3rd-4th c.

Glass, free-blown

H. 8.3 cm, R. of base 2 cm

Jagodin mala, Niš, Knezselska bb, 1975, tomb III.

National Museum Niš, inv. 978/R

Balsamarium with tubular neck, globular body and slightly concave base. Rim missing. Greenish glass.

[С. Д.]

127. Балсамаријум / *Balsamarium*

III-IV век

Стакло, дување

Н 5,8 cm, R дна 2,2 cm

Јагодин мала, Ниш, Кнезселска бб, 1975. година, гробница III.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 980/Р

Фрагментован балсамаријум, очуван део врата, трбух лоптаст, дно благо конкавно, израђен од зеленкастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999–2000, 220, кат. 27, сл. 27.

[С. Д.]

3rd-4th c.

Glass, free-blown

H. 5.8 cm, R. of base 2.2 cm

Jagodin mala, Niš, Knezselska bb, 1975, tomb III.

National Museum Niš, inv. 980/R

Balsamarium with preserved part of neck, globular body and slightly concave base. Greenish glass.

[С. Д.]

128. Балсамаријум / *Balsamarium*

III-IV век

Стакло, дување

Н 8,9 cm, R обода 2,9 cm, R дна 2,9 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1958, гроб II Ц-28.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 226/V

Балсамаријум прстенастог обода, цевастог врата, лоптастог трбуха и конкавног дна, од зеленкастобраон стакла.

Литература / Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999-2000, 220, кат. 33, сл. 33, Дрча 2004, 204, кат. 171.

[С. Д.]

3rd-4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2.9 cm, H. 8.9 cm, R. of base 2.9 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1958, grave II Ц-28.

National Museum Niš, inv. 226/V

Balsamarium with ring-like rim, tubular neck, globular body and concave base. Green-brown glass.

[С. Д.]

129. Балсамаријум / *Balsamarium*

III-IV век

Стакло, дување

Н 7 cm, R дна 2,3 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гробница II О-81.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 426/V

Балсамаријум којем недостаје обод. Врат је дуг, цеваст, трбух благо лоптаст, а дно равно. Израђен од зеленкастог стакла.

Литература: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999-2000, 221, кат. 43, сл. 43.

[С. Д.]

3rd-4th c.

Glass, free-blown

H. 7 cm, R. of base 2.3 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II О-81.

National Museum Niš, inv. 426/V

Balsamarium with long tubular neck, slightly globular body and flat base. Rim missing. Greenish glass.

[С. Д.]

130. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

H 8,3 cm, R дна 2,2 cm

Јагодин мала, Ниш, улица Ратка Павловића 73, 1970. година, случајан налаз.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 484/В

Балсамаријум којем недостаје обод. Врат је цеваст, трбух лоптаст, а дно равно. Израђен од светлозеленкастог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

H. 8.3 cm, R. of base 2.2 cm

Jagodin mala, Niš, Ratko Pavlović street no 73, 1970, chance find.

National Museum Niš, inv. 484/V

Balsamarium with tubular neck, globular body and concave base. Rim missing. Light green glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

131. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 2 cm, H 7,7 cm, R дна 2 cm

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010, гроб 15.

Народни музеј Ниш, инв. 1119/Р

Прстенасто профилисани и неправилно разгнрути обод, цеваст врат, лоптасти трбух и удубљено дно балсамаријума од жућкастог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2 cm, H. 7.7 cm, R. of base 2 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard, excavation 2010, grave 15.

National Museum Niš, inv. 1119/R

Balsamarium with profiled ring-like everted rim, tubular neck, globular body and concave base. Yellowish glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

132. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 2,1 cm, H 8,8 cm, R дна 3,1 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1962, гробница III A-3.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 441/V

Балсамаријум прстенастог обода, цевастог врата, високог лоптастог трбуха и благо удубљеног дна, израђен од жућкастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999–2000, 220, сл. 45.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2.1 cm, H. 8.8 cm, R. of base 3.1 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1962, tomb III A-3.

National Museum Niš, inv. 441/V

Balsamarium with ring-like rim, tubular neck, high globular body and slightly concave base. Yellowish glass.

[С. Д.]

133. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 2,4 cm, H 7,8 cm, R дна 2,7 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гробница 16.

Народни музеј Ниш, инв. 1153/P

Прстенасто задебљани, неправилни, обод, цеваст врат, лоптасти трбух и удубљено дно балсамаријума од зеленкастог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2.4 cm, H. 7.8 cm, R. of base 2.7 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, tomb 16.

National Museum Niš, inv. 1153/R

Balsamarium with thickened irregularly shaped rim, tubular neck, globular body and concave base. Greenish glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

134. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 3,2 cm, H 7,8 cm, R дна 2,8 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II J-31.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 399/V

Балсамаријум прстенасто наглашеног обода, ширег цевастог врата, лоптастог трбуха и изразито удубљеног дна. Израђен од зеленкастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999–2000, 220, kat. 38, сл. 38.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 3.2 cm, H. 7.8 cm, R. of base 2.8 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II J-31.

National Museum Niš, inv. 399/V

Balsamarium with profiled ring-like rim, wide tubular neck, globular body and emphasized concave base. Greenish glass.

[С. Д.]

135. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 1,5 cm, H 6,5 cm, R дна 2,2 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 72.

Народни музеј Ниш, инв. 1188/P

Балсамаријум малих димензија, прстенастог обода, цевастог врата, лоптастог трбуха и конкавног дна, израђен од светлоплаво-зеленог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 1.5 cm, H. 6.5 cm, R. of base 2.2 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 72.

National Museum Niš, inv. 1188/R

Small balsamarium with ring-like rim, tubular neck, globular body and concave base. Light blue-green glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

136. Балсамаријум / *Balsamarium*

Друга половина IV века

Стакло, дување

R обода 2,5 cm, H 6,2 cm, R дна 2,5 cm

Јагодин мала, Ниш, ул. Ратка Павловића 55, истраживања 2006, гробница.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 1110/Р

Балсамаријум прстенастог обода, краћег врата и лоптастог трбуха, са благо удубљеним дном.

Израђен од светлозеленог стакла

Литература /Literature: Чершков, Алексић 2008, 104, сл. 5.

[Г. Ј.]

Second half of 4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2.5 cm, H. 6.2 cm, R. of base 2.5 cm

Jagodin mala, Niš, Ratka Pavlović street no 55, excavation 2006, tomb.

National Museum Niš, inv. 1110/R

Balsamarium with ring-like rim, short neck, globular body and slightly concave base. Light green glass.

[Г. Ј.]

137. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 2 cm, H 7,5 cm, R дна 1,5

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010, гроб 18.

Народни музеј Ниш, инв. 1124/Р

Прстенасто профилисан и ка унутрашњости увучен обод, краћи цевасти врат, високи лоптасти трбух и благо удубљено дно балсамаријума од светлоплавог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2 cm, H. 7.5 cm, R. of base 1.5 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard, excavation 2010, grave 18.

National Museum Niš, inv. 1124/R

Balsamarium with profiled ring-like and bent inwards rim, short tubular neck, high globular body and slightly concave base. Light blue glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

138. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 3,5 cm, H 9,2 cm, R дна 3,5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гробница II М-77.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 419/В

Балсамаријум прстенасто наглашеног, неправилно моделованог обода, цилиндричног врата, високог лоптастог трбуха и удубљеног дна. Израђен од зеленкастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999–2000, 220, kat. 40, сл. 40.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 3.5 cm, H. 9.2 cm, R. of base 3.5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, tomb II M-77.

National Museum Niš, inv. 419/V

Balsamarium with emphasized ring-like irregularly formed rim, cylindrical neck, high globular body and concave base. Greenish glass.

[С. Д.]

139. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

H 7,5 cm, R дна 1,2 cm

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010, јужно од гроба 16.

Народни музеј Ниш, инв. 1118/R

Балсамаријум са цевастим вратом, лоптастим трбухом и благо заобљеним дном. Обод недостаје. Израђен од маслинастозеленог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

H. 7.5 cm, R. of base 1.2 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard, excavation 2010, south of the grave 16.

National Museum Niš, inv. 1118/R

Balsamarium with tubular neck, globular body and slightly rounded base. Rim missing. Olive-green glass. Unpublished.

[Г. Ј.]

140. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

Н 7,7 cm, R дна 2,05 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гробница Г-15

Народни музеј Ниш, инв. 1158/R

Балсамаријум са цевастим вратом, лоптастим
трбухом и благо дубљеним дном. Обод недостаје.

Израђен од зеленог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

H. 7.7 cm, R. of base 2.05 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, tomb
Г-15.

National Museum Niš, inv. 1158/R

Balsamarium with long tubular neck, globular body
and slightly concave base. Rim missing. Green glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

141. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 3 cm, Н 8 cm, R дна 2 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб Г-55.

Народни музеј Ниш, инв. 1179/R

Балсамаријум са прстенастим ободом, увучен ка
унутрашњости, дужим цевастим вратом, ниским
лоптастим трбухом и равним дном. Израђен од
жућкастозеленкастог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 3 cm, H. 8 cm, R. of base 2 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave Г-55.

National Museum Niš, inv. 1179/R

Balsamarium with ring-like everted rim, long tubular
neck, low globular body and flat base. Yellowish-
greenish glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

142. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

H 8 cm, R дна 2,7 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гробница Г-10

Народни музеј Ниш, инв. 1149/R

Балсамаријум са дугим левкастим вратом, трбух
низак и коничан, док је дно незнатно увучено.
Обод недостаје. Израђена од маслинастозеленог
стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

H. 8 cm, R. of base 2.7 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, tomb
Г-10.

National Museum Niš, inv. 1149/R

Balsamarium with long funnel-shaped neck, low
conical body and slightly concave base. Rim missing.
Olive-green glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

143. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 2,2 cm, H 9,8 cm, R дна 3,6 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште фабрике Ратко
Павловић, истраживања 1958, гробница IV-2.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 228/V

Балсамаријум прстенастог обода, врата, који се
шири према ниском трбуху са четири удубљења,
и конкавним дном, израђен од зеленкастог стакла.
Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-
407, Дрча 1999–2000, 220, кат. 34, сл. 34.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2.2 cm, H. 9.8 cm, R. of base 3.6 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of Ratko Pavlović
Factory, excavation 1958, sector IV, tomb 4-2.

National Museum Niš, inv. 228/V

Balsamarium with ring-like rim and neck flaring
towards square body with indentions, concave base.
Greenish glass.

[С. Д.]

144. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 2,2 cm, H 9,8 cm, R дна 3,6 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште фабрике Ратко Павловић, истраживања 1958, гроб II М-79.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 425/В

Прстенасти обод, дуг цилиндрични врат, ниски трбух са четири удубљења и увучено дно балсамаријума од плавичастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999–2000, 221, кат. 42, сл. 42.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2.2 cm, H. 9.8 cm, R. of base 3.6 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of Ratko Pavlović Factory, excavation 1958, sector IV, grave II M-79.

National Museum Niš, inv. 425/V

Balsamarium with ring-like rim, long tubular neck, low square body with four indentions and concave base. Bluish glass.

[С. Д.]

145. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 1,5 cm, H 7,5 cm, R дна 1,5 cm

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010.

Народни музеј Ниш, инв. 1117/Р

Прстенасто наглашен неправилни обод, цевasti врат, четвртасти трбух са удубљењима и удубљено дно балсамаријума од светлозеленог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 1.5 cm, H. 7.5 cm, R. of base 1.5 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard, excavation 2010.

National Museum Niš, inv. 1117/R

Balsamarium with ring-like irregularly formed rim, tubular neck, square body with indentions and concave base. Light green glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

146. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 2,5 cm, H 7,3 cm, R дна 2,5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1958, гроб II Ц-2.

Народни музеј, Ниш, инв. 230/В

Неправилни прстенасти обод, цилиндрични врат, четвртасто моделован трбух са удубљењима и удубљено дно балсамаријума од плавичастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999–2000, 220, kat. 36, сл. 36.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2.5 cm, H. 7.3 cm, R. of base 2.5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1958, grave II Ц-2.

National Museum Niš, inv. 230/V

Balsamarium with ring-like irregularly formed rim, tubular neck, square body with indentions and concave base. Bluish glass.

[С. Д.]

147. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 2,5 cm, H 7,5 cm, R дна 1,2 cm

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010, четвртасти отвор на северном зиду гробнице II.

Народни музеј Ниш, инв. 1111/Р

Балсамаријум прстенастог обода, цевастог врата који се благо шири у правоугаоно моделован реципијент и равног дна. Израђен од жућкастог стакла. Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2.5 cm, H. 7.5 cm, R. of base 1.2 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard, excavation

2010, tomb II, in rectangular niche on the north wall.

National Museum Niš, inv. 1111/R

Balsamarium with ring-like rim, tubular neck that slightly flaring towards rectangular body and flat base. Yellowish glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

148. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R отвора 2,7 cm, H 9 cm, R дна 2,7 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 19.

Народни музеј Ниш, инв. 1142/Р

Прстенасти обод, цевasti врат, четвртасти реципијент са увученим странама и увучено дно посуде од жућкастозеленкастог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2.7 cm, H. 9 cm, R. of base 2.7 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 19.

National Museum Niš, inv. 1142/R

Balsamarium with ring-like rim, tubular neck, square body with indentions and concave base. Yellowish-greenish glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

149. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 3,5 cm, H 7,5 cm, R дна 2,3 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1957, гроб II X-43.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 144/В

Прстенасти обод, шири цилиндрични врат, четвртасто обликован трбух са удубљењима и конкавно дно балсамаријума од светлоплавог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999–2000, 220, кат. 30, сл. 30.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 3.5 cm, H. 7.5 cm, R. of base 2.3 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1957, grave II X-43.

National Museum Niš, inv. 144/V

Balsamarium with ring-like rim, wide tubular neck, square body with indentions and concave base. Light blue glass.

[С. Д.]

150. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дубање

R обода 2,4 cm, H 8 cm, R дна 3 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 12.

Народни музеј Ниш, инв. 1148/P

Прстенасти обод, цилиндрични врат, четвртасти
трбуха са удубљењима и конкавно дно
балсамаријума од жућкастог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 2.4 cm, H. 8 cm, R. of base 3 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave
12.

National Museum Niš, inv. 1148/R

Balsamarium with ring-like rim, cylindrical neck,
square body with indentions and concave base.
Yellowish glass.

Unpublished.

[Г. Ј.]

151. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дубање

R отвора 3,7cm, H 9 cm, R дна 3,7 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 39.

Народни музеј Ниш, инв. 1160/P

Левкасти обод, цилиндрични врат, четвртасти
конкавни трбух и конкавно дно балсамаријума од
светлозеленастог стакла.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 3.7 cm, H. 9 cm, R. of base 3.7 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave
39.

National Museum Niš, inv. 1160/R

Balsamarium with funnel-shaped rim, cylindrical
neck, square body with indentions and concave base.
Light green glass.

[Г. Ј.]

152. Балсамаријум / *Balsamarium*

IV век

Стакло, дување

R обода 4,4 cm, H 7,3 cm, R дна 2,3 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1958, гроб 34.

Народни музеј, Ниш, инв. бр. 225/В

Прстенасти обод, кратак врат, четвртасто обликован трбух са удубљењима и конкавно дно балсамаријума од беличастог стакла.

Литература /Literature: Ružić 1994, 30, kat. 397-407, Дрча 1999–2000, 220, kat. 32, сл. 32.

[С. Д.]

4th c.

Glass, free-blown

R. of rim 4.4 cm, H. 7.3 cm, R. of base 2.3 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1958, grave 34.

National Museum Niš, inv. 225/V

Balsamarium with ring-like rim, short neck, square body with indentions and concave base. Whitish glass.

[С. Д.]

153. Вретенаста амфора / *Spindle-shaped amphora*

Друга половина IV века

Печена глина

R обода 2,6 cm, H 28,6 cm, R дна 2,5 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште фабрике Ратко Павловић, истраживања 1954, гробница на делу где је подигнута хала доградње.

Народни музеј Ниш, инв. 128/В

Вретенаста амфора, цилиндричног дужег врата, наребреног трбуха и ваљкастог дна. Тракаста дршка спаја врат и раме суда. Жућкастоцрвено печена глина, превучена беличастом енгобом.

Литература /Literature: Haevernick 1963, 119, Taf. 20, 3.

[Г. Ј.]

Second half of 4th c.

Baked clay

R. of rim 2.6 cm, H. 28.6 cm, R. of base 2.5 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of Ratko Pavlović Factory, annexed hall, excavation 1958.

National Museum Niš, inv. 128/V

Spindle-shaped amphora with long cylindrical neck, ribbed body and tubular base. Band handle connects neck and shoulder. Yellowish-red pottery with whitish coat.

[Г. Ј.]

154. Вретенаста амфора / *Spindle-shaped amphora*

Друга половина IV века
Печена глина
R обода 2,7 cm, H 33,5 cm, R дна 2,5 cm
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1956, гробница
III АБ-1.
Народни музеј Ниш, инв. 141/В
Вретенаста амфора дужег врата и дна, трбух шири,
са ширим хоризонталним канелурама. Тракаста
дршка спаја доњи део врата и раме суда. Црвено
печена глина, средње пречишћена.
Необјављено.
[Г. Ј.]

Second half of 4th c.
Baked clay
R. of rim 2.7 cm, H. 33.5 cm, R. of base 2.5 cm
Jagodin mala, Niš, excavation 1956, tomb III AB-1.
National Museum Niš, inv. 141/V
Spindle-shaped amphora with longer neck and base, wide
body with horizontal ribs. Band handle connects lower
part of neck and shoulder. Red pottery, medium refined.
Unpublished.
[Г. Ј.]

155. Крчаг / *Jug*

IV век
Печена глина, глеђосање
R обода 9 cm, H 18,5 cm, R дна 5,5 cm
Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића,
истраживања 2010, сонда 5.
Народни музеј Ниш, инв. 1114/Р
Крчаг тролисног широког отвора, дугог цилиндричног
врата, ниског трбуха, равног дна, са дршком
елипастог пресека. На прелазу рамена у трбух две
плитке канелуре. Израђен од црвено печене глине,
средње пречишћене, споља браон глеђосан.
Необјављено.
[Г. Ј.]

4th c.
Baked clay, glazed
R. of rim 9 cm, H. 18.5 cm, R. of base 5.5 cm
Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard,
excavation 2010, trench 5.
National Museum Niš, inv. 1114/R
Jug with wide trefoil mouth, long cylindrical neck,
low body, flat base and handle of elliptical section.
Two shallow ribs on the transition from shoulder to
body. Red pottery, medium refined, brown glazed.
Unpublished.
[Г. Ј.]

156. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина, глеђосање

R обода 4,9 cm, H 17, 2 cm, R дна 5,3 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште фабрике Ратко Павловић, истраживања 1958. године.

Народни музеј Ниш, инв. 231/V

Крчаг тролисног отвора, цилиндричног врата украшеног пластичним хоризонталним тракама, лоптастог трбуха, тракасте дршке и равног дна, на прстенастој стопи. Израђен од сиво печене песковите глине, маслинасто глеђосан.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay, glazed

R. of rim 4.9 cm, H. 17.2 cm, R. of base 5.3 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of Ratko Pavlović Factory, excavation 1958.

National Museum Niš, inv. 231/V

Jug with trefoil mouth, cylindrical neck decorated with horizontal ribs, globular body, band handle and flat base on annular foot. Grey pottery, olive-green glazed.

Unpublished.

[Г. Ј.]

157. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина

R обода 5 cm, H 15 cm, R дна 5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гробница II О-81.

Народни музеј Ниш, инв. 405/V

Крчаг од тамносиве печене глине, средње пречишћене. Обод разгнут, са пластичним ребром, цилиндричним вратом, лоптастим трбухом и равним дном. Дршка тракаста, спаја обод са трбухом суда.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay

R. of rim 5 cm, H. 15 cm, R. of base 5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, tomb II O-81.

National Museum Niš, inv. 405/V

Jug made of dark grey pottery, medium refined. The rim everted with rib, cylindrical neck, globular body and flat base. Band handle connects rim and body.

Unpublished.

[Г. Ј.]

158. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина

R обода 5 cm, H 22 cm, R дна 6,8 cm

Јагодин мала, Ниш, двориште фабрике Ратко Павловић, истраживања 1958. године.

Народни музеј Ниш, инв. 232/V

Крчаг косо разгрнутог обода и врата наглашеног ребром. Трбух је јајолик, дно прстенасто наглашено, дршка која спаја раме и трбух суда. Израђен од светлосиве печене глине.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay

R. of rim 5 cm, H. 22 cm, R. of base 6.8 cm

Jagodin mala, Niš, Courtyard of Ratko Pavlović Factory, excavation 1958.

National Museum Niš, inv. 232/V

Jug with slanting everted rim and neck emphasized with rib. Ovoid body, ring base and handle that connects shoulder and body. Light grey pottery.

Unpublished.

[Г. Ј.]

159. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина

R обода 6 cm, H 17,5 cm, R дна 9,5 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 72.

Народни музеј Ниш, инв. 1187/P

Лоптасти крчаг прстенастог обода и благо левкастог врата. Дно је увучено, дршка тракаста и жлебљена. Хоризонталне канелуре на трбуху и врату. Израђен од мрке, лошије печене глине.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay

R. of rim 6 cm, H. 17.5 cm, R. of base 9.5 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 72.

National Museum Niš, inv. 1187/R

Globular jug with ring-like rim and slightly funnel-shaped neck. Concave base, band profiled handle. Neck and body decorated with horizontal ribs. Dark brown pottery, poor baked.

Unpublished.

[Г. Ј.]

160. Крчаг / Jug

IV - прва половина V века

Печена глина, глеђосање

R обода 3,3 cm, H 15,3 cm, R дна 6,5cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гробница 8.

Народни музеј Ниш, инв. 1134/Р

Лоптасти крчаг прстенасто профилисаног обода,
кратког врата украшеног са два паралелна жлеба,
равног дна и тракасте дршке, израђен од мрко печене
глине песковите фактуре, браонмаслинасто глеђосане.
Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay, glazed

R. of rim 3.3 cm, H. 15.3 cm, R. of base 6.5 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, tomb 8.

National Museum Niš, inv. 1134/R

Globular jug with ring-like profiled rim, short neck
decorated with two parallel ribs, flat base and band
handle. Dark brown pottery, sandy fabric, brown-
green glazed.

Unpublished.

[Г. Ј.]

161. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина, глеђосање

R обода 4 cm, H 13,5 cm, R дна 6 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон,
истраживања 2012, гроб 4.

Народни музеј Ниш, инв. 1145/Р

Крчаг прстенасто задебљаног обода, цилиндричног
врата, прстенасто наглашеног, биконичног реципијента,
равног дна и тракасте жлебљене дршке. Израђен од
црвенкастомрко печене глине, са примесама песка и
ситног камена, споља маслинастомрко глеђосан.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay, glazed

R. of rim 4 cm, H. 13.5 cm, R. of base 6 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 4.

National Museum Niš, inv. 1145/R

Jug with ring-like thickened rim, cylindrical neck,
biconical body, flat base and band profiled handle.
Red-brown pottery with addition of sand and small
pebbles, dark green glazed.

Unpublished.

[Г. Ј.]

162. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина, глеђосање

R обода 3,8 cm, H 26 cm, R дна 2,7 cm

Јагодин мала, Ниш, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010, гроб 18.

Народни музеј Ниш, инв. 1122/P

Крчаг левкастог обода, биконичног врата и две наспрамне дршке кружног пресека. Трбух висок, лоптаст, дно равно. Израђен од сиво печене глине, песковите фактуре, споља и на унутрашњој страни код отвора маслинастозелено глеђосан.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay, glazed

R. of rim 3.8 cm, H. 26 cm, R. of base 2.7 cm

Jagodin mala, Niš, Vojvode Mišića Boulevard, excavation 2010, grave 18.

National Museum Niš, inv. 1122/R

Jug with funnel-shaped rim, biconical neck and two opposing handles of circular section. The body is high, globular, the base flat. Dark grey pottery, sandy fabric, outer surface and inside the mouth olive-green glazed.

Unpublished.

[Г. Ј.]

163. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина, глеђосање

R отвора 3,3 cm, H 16 cm, R дна 4,5 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гробница II М-79.

Народни музеј Ниш, инв. 424/V

Прстенасти обод, дужи врат, наглашени трбух и прстенасто дно крчага од црвено печене глине, маслинастобраон глеђосане.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay, glazed

R. of rim 3.3 cm, H. 16 cm, R. of base 4.5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, tomb II M-79.

National Museum Niš, inv. 424/V

Jug with ring-like rim, long neck, emphasized body and ring base. Red pottery, olivegreen-brown glazed.

Unpublished.

[Г. Ј.]

164. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина, глеђосање

R обода 3 cm, H 15 cm, R дна 4 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1960, гроб II Л-38.

Народни музеј Ниш, инв. 353/V

Прстенасти обод, кратак врат, крушколики реципијент, равно дно на прстенастој стопи и тракаста дршка крчага, израђеног од црвено печене, песковите глине, маслинасто глеђосане.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay, glazed

R. of rim 3 cm, H. 15 cm, R. of base 4 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1960, grave II Л-38..

National Museum Niš, inv. 353/V

Jug with ring-like rim, short neck, pear-shaped body, flat base on annular foot and band handle. Red pottery, sandy fabric, olive-green glazed.

Unpublished.

[Г. Ј.]

165. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина

R отвора 3 cm, H 12, 6 cm, R дна 3,5 cm

Јагодин мала, Ниш, у близини Дома средњошколске омладине. Поклон.

Народни музеј Ниш, инв. 354/V

Прстенасти обод, цилиндрични врат, лоптаст трбух, равно дно и тракаста дршка крчага израђеног од црвено печене, песковите глине, маслинастобраон глеђосане.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay, glazed

R. of rim 3 cm, H. 12.6 cm, R. of base 3.5 cm

Jagodin mala, Niš, Near courtyard of the High school students' home, gift.

National Museum Niš, inv. 354/V

Jug with ring-like rim, cylindrical neck, globular body, flat base and band handle. Red pottery, sandy fabric, olivegreen-brown glazed.

Unpublished.

[Г. Ј.]

166. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина, глеђосање

R обода 3,5 cm, H 14,8 cm, R дна 3,8 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гроб 52.

Народни музеј Ниш, инв. 1173/P

Мањи лоптасти керамички крчаг, прстенасто профилисаног обода, крушколиког трбуха, равног дна и тракасте жлебљене дршке. Израђен од оранжцрвено печене глине, песковите фактуре, браонмаслинасто глеђосан.

Необјављено.

[Г. Ј.]

Jug

4th c.

Baked clay, glazed

R. of rim 3,5 cm, H. 14,8 cm, R. of base 3,8 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, grave 52.

National Museum Niš, inv. 1173/R

Small globular jug with ring-like profiled rim, pear-shaped body, flat base and band ribbed handle. Orange-red pottery, sandy fabric, brown-green glazed.

Unpublished.

[Г. Ј.]

167. Крчаг / Jug

IV век

Печена глина, глеђосање

R обода 4 cm, H 20 cm, R дна 7 cm

Јагодин мала, Ниш, случајни налаз у гробу 1957. године.

Народни музеј Ниш, инв. 380/V

Прстенасти обод, крушколики трбух, равно дно и тракаста дршка крчага израђеног од црвено печене, песковите глине, маслинасто глеђосане.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay, glazed

R. of rim 4 cm, H. 20 cm, R. of base 7 cm

Jagodin mala, Niš, chance find from grave in 1957.

National Museum Niš, inv. 380/V

Jug with ring-like rim, pear-shaped body, flat base and band handle. Red pottery, sandy fabric, olive-green glazed.

Unpublished.

[Г. Ј.]

168. Поклопац / Lid

IV век

Печена глина

R поклопаца 16 cm, H 7,7 cm, R дршке 3,3 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1960, у ниши гробнице II A-3.

Народни музеј Ниш, инв. 452/V

Дубљи поклопац жлебљеног обода и косих зидова трбуха, са дугметастом дршком, израђен од сиво печене песковите глине.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay

R. of lid 16 cm, H. 7.7 cm, R. of handle 3.3 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1960, in niche of tomb II A-3.

National Museum Niš, inv. 452/V

Deep lid with ring-like profiled rim and slanting walls of body with button-shaped handle. Grey pottery, sandy fabric.

Unpublished.

[Г. Ј.]

169. Поклопац / Lid

IV-V век

Печена глина

R обода 13,4 cm, H 5,5 cm

Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012, гробница 43, централна одаја.

Народни музеј Ниш, инв. 1192/P

Конични поклопац, хоризонтално разгнута жлебљеног и увученог обода, са дугметастом дршком. Израђен од тамносиво печене глине.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Baked clay

R. of rim 13.4 cm, H. 5.5 cm

Jagodin mala, Niš, Benetton, excavation 2012, tomb 43, central room.

National Museum Niš, inv. 1192/R

Conical lid with horizontal everted profiled rim bent inwards, with button-shaped handle. Dark grey pottery. Unpublished.

[Г. Ј.]

170. Пехар / Beaker

III-IV век

Печена глина

R обода 7 cm, H 6,2 cm, R дна 4,2 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1961, гроб II Е-2.

Народни музеј Ниш, инв. 926/Р

Биконични пехар прстенастог обода, са две наспрамне дршке, израђен од светломрке печене глине.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Baked clay

R. of rim 7 cm, H. 6.2 cm, R. of base 4.2 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1961, grave II E-2.

National Museum Niš, inv. 926/R

Biconical beaker with ring-like rim and two opposing handles, made of light brown pottery.

Unpublished.

[Г. Ј.]

171. Суд са једном дршком / One-handled vessel

IV век

Печена глина

R 6,7 cm, H 2,2 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1967, сонда А.

Народни музеј Ниш, инв. 443/В

Непрофилисани обод, широки реципијент, равно дно и мала дршка у облику ушице посуде израђене од мрко печене глине, песковите фактуре.

Необјављено.

[Г. Ј.]

4th c.

Baked clay

R. 6.7 cm, H. 2.2 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1967, trench A.

National Museum Niš, inv. 443/V

Vessel with plain rim, wide body, flat base and small knob-shaped handle. Dark brown pottery, sandy fabric.

Unpublished.

[Г. Ј.]

172. Лампа / Oil-lamp

IV-V век

Печена глина

R диска 5,5 cm, H 4 cm, R стопе 3 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1956, пронађена на каменој плочи поред гробнице III АБ-1.

Народни музеј Ниш, инв. 142/V

Биконична лампа кружног диска, широк отвора и наглашене стопе. Израђена од мрко печене и лошије пречишћене глине.

Литература/Literature: Јовановић 1976а, 74-75, кат. 22, сл. 21.

[Г. Ј.]

4th-5th c.

Baked clay

R. of disc 5.5 cm, H. 4 cm, R. of foot 3 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1956, found on stone slab by tomb III AB-1.

National Museum Niš, inv. 142/V

Biconical oil-lamp with round disc, wide opening and emphasized foot. Dark brown pottery, poor refined.

Unpublished.

[Г. Ј.]

173. Два псеудо-капитела / Two pseudo-capitels

V век

Печена глина, калуп

Димензије: 40 x 34-46 x 8 cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1933, базилика са мартиријумом.

Народни музеј Ниш, инв. 99/E

Две четвороугаона псеудо-капитела, фрагментована, рељефно украшена волутама, акантусовим лишћем и палметатама, са маркерима у облику кружних перфорација. Израђене од мркоцрвене печене глине, средње пречишћене.

Необјављено.

[Г. Ј.]

5th c.

Baked clay, mould

Dimension: 40 x 34-46 x 8 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1933, basilica with a martyr.

National Museum Niš, inv. 99/E

Two rectangular ceramic pseudo-capitals, fragmented, decorated with volutes, acanthus leaves and palmettes, with markers in the form of circular perforations. Dark red pottery, medium refined.

Unpublished.

[Г. Ј.]

174. Фреске / Frescoes

V-VI век

Димензије рамова: 40 x 30 cm

Јагодин Мала, Ниш, истраживања 1953, базилика са мартирijумом.

Народни музеј Ниш, инв. 349/В

Фрагменти фресака са црвеном, жутом, окер, плавом и зеленом бојом. Од орнамената се јављају уже и шире једнобојне траке, ширине 0,8-5,0 cm, полукругови, а на једном фрагменту је видљив део троструких елипсастих поља.

Необјављено.

[Г. Ј.]

5th-6th c.

Dimension of frame: 40 x 30 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1953, basilica with a martyr.

National Museum Niš, inv. 349/V

Fragments of frescos painted in red, yellow, ochre, blue and green color. From ornaments appear wide and monochrome bands (0.8-5 cm wide), semi-circles and triple elliptical fields.

Unpublished.

[Г. Ј.]

175. Фреске / Frescoes

V-VI век

Димензије рама: 40 x 30 cm

Јагодин Мала, Ниш, истраживања 1954, базилика са мартирijумом.

Народни музеј Ниш, инв. 350/В

Фрагменти фресака изведених црвеном, жутом, окер, плавом, белом и зеленом бојом. Мотиве представљају паралелне уже и шире траке, међу којима је једна беле боје украшена низом црних тачака.

Необјављено.

[Г. Ј.]

5th-6th c.

Dimension of frame: 40 x 30 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1954, basilica with a martyr.

National Museum Niš, inv. 350/V

Fragments of frescos painted in red, yellow, ochre, blue, white and green color. Motifs are parallel narrow and broad bands, including white band decorated with a series of black dots.

Unpublished.

[Г. Ј.]

176. Надгробна плоча / Gravestone

V- VI век

Мермер, урезивање

Димензије: 59 x 42 x 2,5 cm, висина слова 3,5-5 cm

Јагодин мала, Ниш, базилика, истраживања 1933. године.

Народни музеј Ниш, инв. 109/Е

Мермерна надгробна плоча, неправилног облика, писана словима неједнаке величине.

† *Fili meus dul/ cis Antonine, qu/em fata tulerunt cum / octavo carperet anno, / disripuit mors invida vi/tae, fecit vero terminum vite (!) m(en)s(e) se/pt(embri) ind(ictione) nona* †.

Превод: Сину мом слатком Антонину, кога судбина узе кад је узео осму годину и прекиде га смрт завидна животу и окончавши његов живот месеца септембра деветог индикта.

Литература /Literature: Петровић 1975, 135, бр. 26, Т. X, Petrović 1979, 91-92, n° 50, са старијом литературом.

[Г. Ј.]

5th-6th c.

Marble, engraved

Dimension: 59 x 42 x 2.5 cm, height of letters 3.5-5 cm

Jagodin mala, Niš, excavation 1933, basilica.

National Museum Niš, inv. 109/E.

Marble gravestone irregularly shaped with inscription written in letters of unequal size.

Translation: To my sweet son Antoninus who was taken by fate when he was eight years old and that envious to life death interrupted his life in September of ninth indiction.

[Г. Ј.]

177. Надгробна плоча / Gravestone

V- VI век

Мермер, урезивање

Димензије: 67 x 58 x 7 cm, висина слова 3-7cm

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1933, базилика.

Народни музеј Ниш, инв. 94, 102, 108/E

Мермерна надгробна плоча, оштећеног једног краја, на којој је секундарно угравиран текст словима неједнаке величине.

† *Hic requiescit Petrus / filius Thomae vicario an/norum XVI iuxta patre / et sororis patri et duo / germanos suos Anto/nino et Gentione qui in / uno mense simul vita / finirunt et maximo luc/to matris dereliquerunt / mens(e) sept(embri) indict(ione) / nona XIII (?)*.

Превод: Овде почива Петар, син Томе викара, поживе 16 година. Почива поред оца и очеве сестре и два старија брата, Антонина и Генција, који су умрли у исто време, истог месеца и оставили мајку у највећој жалости месеца септембра деветог индикта.

Литература/Literature: Петровић 1975, бр. 24, Т. IX, Petrović 1979, 92, n° 51, са старијом литературом. [Г. Ј.]

5th-6th c.

Marble, engraved

Dimension: 67 x 58 x 7 cm, heigh of letters 3-7 cm

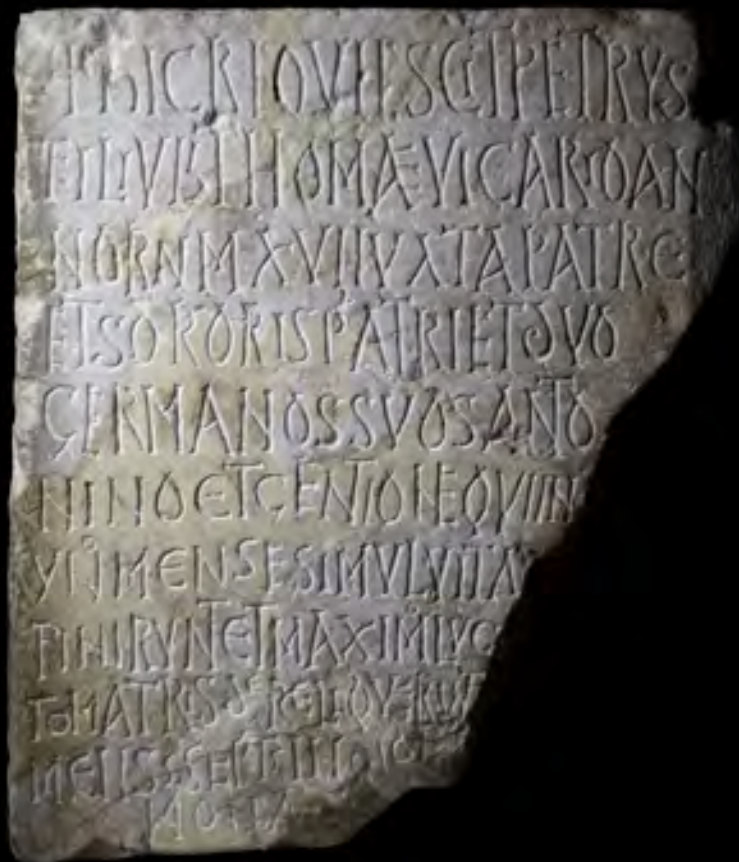
Jagodin mala, Niš, excavation 1933, basilica.

National Museum Niš, inv. 94, 102, 108/E.

Marble gravestone, damaged at one end, with secondary engraved inscription in letters of unequal size.

Translation: Here lies Petrus, son of Thoma vicar, lived for 16 years. He is buried next to his father and his father's sister and two older brothers, Antoninus and Gentius, who died at the same time, the same month and left his mother to the greatest sorrow in September of ninth indiction.

[Г. Ј.]

178. *Новац Константина I /*
Coin of Constantine I

317-318.

Солун

·TS·A·

Av. IMP CONSTANTINVS PF AVG

Глава императора с лавровим венцем надесно.

Rv. IOVI CONS – ERVATORI

Јупитер стоји окренут налево. У десној руци држи Викторију на глобу, а у левој скиптар. Код десне ноге орао.

Фолис, пречник 22 mm, тежина 2,70 g, оса N

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1956, гробница III АВ/1.

Народни музеј Ниш, инв. 2402/R

Референца: RIC VII, p. 501, no. 19.

Необјављено.

[В. Ц.]

317-318.

Thessalonica

·TS·A·

Ob. IMP CONSTANTINVS PF AVG

Laureate head right.

Rv. IOVI CONSERVATORI

Jupiter standing left, Victory on globe in right, long scepter in left, eagle at feet to left.

Follis, diameter 22 mm, weight 2.70 g, die axis N

Jagodin mala, Niš, excavation 1956, tomb III АВ/1.

National museum Niš, inv. 2402/R

Reference: RIC VII, p. 501, no. 19.

Unpublished.

[В. Ц.]

179. *Новац Константина I /*
Coin of Constantine I

321.

Аквилеја

·AQP·

Ав. CONSTAN – TINVS AVG

Глава императора с лавровим венцем надесно.

Рв. DN CONSTANTINI MAX AVG

У венцу: VOT/ XX

АЕЗ, пречник 19 mm, тежина 2,74 g, оса N

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1956, гробница
 III АВ/1.

Народни музеј Ниш, инв. 2403/R

Референца: RIC VII, p. 404, no. 85.

Необјављено.

[B. Ц.]

321.

Aquileia

·AQP·

Ob. DN CONSTANTINI MAX AVG

Laureate head right.

Rv. In wreath: VOT/ XX

АЕЗ, diameter 19 mm, weight 2.74 g, die axis N

Jagodin mala, Niš, excavation 1956, tomb III АВ/1.

National museum Niš, inv. 2403/R

Reference: RIC VII, p. 404, no. 85(b).

Unpublished.

[B. Ц.]

180. *Новац Константина I /*
Coin of Constantine I

325.

Тицинум

$\frac{V}{PT}$

Ав. CONSTAN – TINVS AVG

Глава императора с лавровим венцем надесно.

Рв. DN CONSTANTINI MAX AVG

У венцу: VOT/XXX

Фолис, пречник 20 mm, тежина 3,97 g, оса N

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934, гробље I.

Народни музеј Ниш, инв. 1048/R

Референца: RIC VII, p. 382, no. 174.

Необјављено.

[В. Ц.]

325.

Ticinum

$\frac{V}{PT}$

Ob. CONSTAN – TINVS AVG

Laureate head right.

Rv. DN CONSTANTINI MAX AVG

In wreath: VOT/XXX

AE3, diameter 20 mm, weight 3.97 g, die axis N

Jagodin mala, Niš, excavation 1933, necropolis I.

National museum Niš, inv. 1048/R

Reference: RIC VII, p. 382, no. 174.

Unpublished.

[В. Ц.]

181. Новац Констанција II /
Coin of Constantius II

330-333.

Константинополъ

CONSS

Ав. FL IVL CONSTANTIVS NOB C

Попрсје императора у палудаменту и оклопу, с ловоровим венцем, надесно.

Рв. GLOR – IAEXERC – ITVS

Два војника стоје окренути спреда, у рукама држе копље. Између њих два војничка знака.

АЕЗ, пречник 19 mm, тежина 2,05 g, оса N

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1935, гробница XXXX iv.

Народни музеј Ниш, инв. 1626/R

Референца: RIC VII, p. 579, no. 61.

Необјављено.

[B. Ц.]

330-333.

Constantinople

CONSS

Ob. FL IVL CONSTANTIVS NOB C

Laureate, draped and cuirassed bust right.

Rv. GLOR – IAEXERC – ITVS

Two soldiers standing facing, flanking two standards in center, each holds a spear.

АЕЗ, diameter 19 mm, weight 2.05 g, die axis N

Jagodin mala, Niš, excavation 1935, tomb XXXX iv.

National museum Niš, inv. 1626/R

Reference: RIC VII, p. 579, no. 61.

Unpublished.

[B. Ц.]

182. *Новац Констанса /*
Coin of Constans

337-341.

Солун

SMTSA

Ав. CONSTANS – PF AVG

Попрсе императора у палудаменту и оклопу, с ловоровим венцем, надесно.

Рв. GLORI – AEXER – CITVS

Два војника стоје окренути спреда, у рукама држе копље. Између њих један војнички знак.

АЕЗ, пречник 17 mm, тежина 1,37 g, оса NW

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1952, гроб vi у базилици.

Народни музеј Ниш, инв. 1157/R

Референца: LRBC I, 856.

Необјављено.

[В. Ц.]

337-341.

Thessalonica

SMTSA

Ob. CONSTANS – PF AVG

Laureate, draped and cuirassed bust right.

Rv. GLOR – IAEXERC – ITVS

Two soldiers standing facing, flanking one standard in center, each holds a spear.

АЕЗ, diameter 17 mm, weight 1.37 g, die axis NW

Јагодин мала, Ниш, excavation 1952, grave vi in basilica.

National museum Niš, inv. 1157/R

Reference: LRBC I, 856.

Unpublished.

[В. Ц.]

364-367.

Солун

TESA

Ав. DN VALEN – S PF AVG

Попрсеје императора у палудаменту и оклопу, са дијадемом, надесно.

Рв. SECVRITAS – REIPVBLICAE

Викторија корача налево. У десној руци држи венац, а у левој палмину грану.

АЕ3, пречник 18 mm, тежина 2 g, оса S

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1933, гробница 28.

Народни музеј Ниш, инв. 1153/R

Референца: RIC IX, p. 176, no. 18(b).

Необјављено.

[B. Ц.]

364-367.

Thessalonica

TESA

Ob. DN VALEN – S PF AVG

Pearl-diademed, draped and cuirassed bust right.

Rv. SECVRITAS – REIPVBLICAE

Victory walking left, wreath in right, palm frond in left.

АЕ3, diameter 18 mm, weight 2 g, die axis S

Јагодин мала, Ниш, excavation 1933, tomb 28.

National museum Niš, inv. 1153/R

Reference: RIC IX, p. 176, no. 18(b).

Unpublished.

[B. Ц.]

367-375.

Сисак —

D
*TSISC

Ав. DN VALEN – S PF AVG

Попрсје императора у палудаменту и оклопу, са дијадемом, надесно.

Рв. GLORIARO – MANORVM

Император корача надесно. У левој руци држи лабарум, а десном руком вуче заробљеника.

АЕЗ, пречник 18 mm, тежина 2,55 g, оса NE

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1956, гроб III В/3.

Народни музеј Ниш, инв. 2401/R

Референца: RIC IX, р. 147, no. 14(b).

Необјављено.

[В. Ц.]

367-375.

Сисциа

D
*TSISC

Об. DN VALEN – S PF AVG

Pearl-diademed, draped and cuirassed bust right.

Рв. GLORIARO – MANORVM

Imperator advancing left, labarum in left hand, dragging captive with right.

АЕЗ, diameter 18 mm, weight 2.55 g, die axis NE

Јагодин мала, Ниш, excavation 1956, grave III В/3.

National museum Niš, inv. 2401/R

Reference: RIC IX, p. 147, no. 14(b).

Unpublished.

[В. Ц.]

185. *Новац Валентинијана I /*
Coin of Valentinianus I

364-367.

Сисак

TSISC

Av. DN VALENTINI –ANVS PF AVG

Попрсеје императора у палудаменту и оклопу, са дијадемом, надесно.

Rv. GLORIARO – MANORVM

Император корача надесно. У левој руци држи лабарум, а десном руком вуче заробљеника.

AE3, пречник 19 mm, тежина 2,57 g, оса SW

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1958, гробница III A1.

Народни музеј Ниш, инв. 2438/R

Референца: RIC IX, p. 146, no. 5(a).

Необјављено.

[B. Ц.]

364-367.

Siscia

TSISC

Ob. DN VALENTINI –ANVS PF AVG

Pearl-diademed, draped and cuirassed bust right.

Rv. GLORIARO – MANORVM

Imperator advancing left, labarum in left hand, dragging captive with right.

AE3, diameter 19 mm, weight 2.57 g, die axis SW

Jagodin mala, Niš, excavation 1958, tomb III A1.

National museum Niš, inv. 2438/R

Reference: RIC IX, p. 146, no. 5(a).

Unpublished.

[B. Ц.]

*186. Новац кован између 364-378. године /
Coin issued between 364. and 378.*

Неодређена ковница.
Ав. Нечитак натпис.
Попрсје императора у палудаменту и оклопу, са
дијадемом, надесно.
Рв. [GLORIA ROMANORVM]
Император корача надесно. У левој руци држи
лабарум, а десном руком вуче заробљеника.
АЕ3, пречник 16 mm, тежина 2.35 g, оса S
Јагодин мала, Ниш, Бенетон, истраживања 2012,
гроб 19.
Народни музеј Ниш, студ. збирка бр. 1900.
Необјављено.
[В. Ц.]

Undefined mint.
Ob. Obscure letters.
Pearl-diademed, draped and cuirassed bust right.
Rv. [GLORIARO – MANORVM]
Imperator advancing left, labarum in left hand,
dragging captive with right.
АЕ3, diameter 16 mm, weight 2.35 g, die axis S
Јагодин мала, Ниш, Бенетон, excavation 2012, grave
19.
National museum Niš, stud.inv. 1900.
Reference: RIC IX, p. 246, no. 26(b).
Unpublished.
[В. Ц.]

388-393.

Солун

TESB

Av. DN THEODO – SIVS PF AVG

Попрсе императора у палудаменту и оклопу, са дијадемом, надесно.

Rv. SALVS REI – PVBLICAE

Викторија корача налево, преко рамена носи трофеј и вуче заробљеника. У пољу лево христогорам.

AE4, пречник 14 mm, тежина 1,43 g, оса S

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1935, гроб I.

Народни музеј Ниш, инв. 3333/R

Референца: RIC IX, p. 188, no. 65 (b).

Необјављено.

[B. Ц.]

388-393.

Thessalonica

TESB

Ob. DN THEODO – SIVS PF AVG

Pearl-diademed, draped and cuirassed bust right.

Rv. SALVS REI – PVBLICAE

Victory walking left, trophy of arms over shoulder and dragging captive.

AE4, diameter 14 mm, weight 1.43 g, die axis N

Jagodin mala, Niš, excavation 1935, grave I.

National museum Niš, inv. 3333/R

Reference: RIC IX, p. 188, no. 65 (b).

Unpublished.

[B. Ц.]

388-392.

Кизик

SMKA

Ав. [DN THE] ODO – SIVS PF AV[G]

Попрсје императора у палудаменту и оклопу, са дијадемом, надесно.

Рв. SALV[S] REI - [P]VBLICAE

Викторија корача налево, преко рамена носи трофеј и вуче заробљеника. У пољу лево христограм.

АЕ4, пречник 14 mm, тежина 0,80 g, оса S

Јагодин мала, Ниш, истраживања 1933, гроб I.

Народни музеј Ниш, инв. 3325/R

Референца: RIC IX, p. 246, no. 26 (b).

Необјављено.

[В. Ц.]

388-392.

Cyzicus

SMKA

Об. [DN THE] ODO – SIVS PF AV[G]

Pearl-diademed, draped and cuirassed bust right.

Рв. SALV[S] REI - [P]VBLICAE

Victory walking left, carrying trophy over shoulder and dragging captive, Chi-Rho left.

АЕ4, diameter 14 mm, weight 0.80 g, die axis S

Јагодин мала, Ниш, excavation 1933, grave I.

National museum Niš, inv. 3325/R

Reference: RIC IX, p. 246, no. 26 (b).

Unpublished.

[В. Ц.]

189. *Новац Теодосија I (?)* /
Coin of Theodosius I (?)

Аквилеја / Рим
 393-395. (?)
 Ав. Натпис нечитак.
 Глава императора са дијадемом, надесно.
 Рв. Излизан.
 АЕ4, пречник 12 mm, тежина 0.63 g
 Јагодин мала, Ниш, ул. Ратка Павловића 55,
 истраживања 2006, гробница.
 Народни музеј Ниш, студ. збирка бр. 1893.
 Необјављено.
 [В. Ц.]

Aquileia / Roma (?)
 393-395. (?)
 Ob. Obscure letters.
 Pearl-diademed head left.
 Rv. Obscure.
 АЕ4, diameter 12 mm, weight 0.63 g
 Jagodin mala, Niš, Ratka Pavlovića no. 55, excavation
 2006, tomb.
 National museum Niš, stud. inv. 1893.
 Unpublished.
 [В. Ц.]

190. *Новац Јустинијана I /*
Coin of Iustinianus I

532-537.

Константинопољ

CON

Ав. DN IVSTINI – ANVS PP AVC

Попрсје императора у палудаменту и оклопу, са дијадемом, надесно.

Рв. М, изнад крст, лево звезда, десно крст, испод Г.
 Фолис, пречник 31 mm, тежина 18,07 g, оса S
 Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934, гробница vi.

Народни музеј Ниш, инв. 38/В

Референца: MIB I, 84, DOC I, 28c.

Литература /Literature: Црноглавац 2005, 92, кат. 95.

[В. Ц.]

532-537.

Constantinople

CON

Ob. DN IVSTINI – ANVS PP AVC

Diademed, draped and cuirassed bust right.

Rv. M, cross above, star left, cross right, below Г.

Follis, diameter 31 mm, weight 18.07 g, die axis S

Jagodin mala, Niš, excavation 1934, tomb vi.

National museum Niš, inv. 38/V

Referece: MIB I, 84, DOC I, 28c.

[В. Ц.]

570-571.

Константинополъ

CON

Av. DN IV[STI – N]VS PP AV[C]

Јустин (лево) и Софија (десно) седе на престолу, спреда. Носе хламиде и круне, око глава нимб.

Јустин држи глоб са крстом, а Софија скиптар.

Рв. М, изнад крст, лево A/N/N/O, десно ч, испод Е.

Фоллис, пречник 30 mm, тежина 13,44 g, оса N Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934, у цркви.

Народни музеј Ниш, инв. 37/В

Референца: МИБ II, 43а, DOC I, 28d.

Литература /Literature: Црноглавац 2005, 102, кат. 137.

[В. Ц.]

570-571.

Constantinople

CON

Ob. DN IV[STI – N]VS PP AV[C]

Justin II (on left) and Sophia seated facing on throne, both nimbate, he holds a globus cruciger, she holds a cruciform scepter.

Rv. M, cross above, A/N/N/O left, ч right, E below.

Follis, diameter 30 mm, weight 13,44 g, die axis N Јагодин мала, Ниш, excavation 1934, in church.

National museum Niš, inv. 37/V

Referece: MIB II, 43a, DOC I, 28d.

[В. Ц.]

192. *Новац Мавриџија (?) / Coin of Maurice (?)*

583-584. (?)

Солун

TES

Ав. Натпис нечитак.

Попрсје императора у оклопу, спреда. На глави круна са крстом. У десној руци држи крст.

Рв. К, изнад крст, лево А/Н/Н/О, десно II.

Полуфолис, пречник 22 mm, тежина 6,03 g, оса S
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934, гробница бр.1 – маузолеј.

Народни музеј Ниш, инв. 36/В

Референца: МИБ II, 112D (?).

Литература /Literature: Црноглавац 2005, 107, кат. 157.

[В. Ц.]

583-584 (?)

Thessalonica

TES

Ob. Obscure letters.

Crowned and cuirassed bust facing, globus cruciger in right hand.

Rv. Large K between ANNO and II, cross above.

Half-follis, diameter 22 mm, weight 6.03 g, die axis S
Јагодин мала, Ниш, excavation 1934, tomb 1-mausoleum.

National museum Niš, inv. 36/V

Referece: MIB II, 112D (?).

[В. Ц.]

595-596.

Солун

TES

Ав. [D]N MAVRC – Tib PP [A]VC

Попреје императора у оклопу, спреда. На глави шлем са перјаницом. У десној руци држи крст.

Рв. К, изнад крст, лево A/N/N/O, десно ХΔ.

Полуфолис, пречник 23 mm, тежина 5,41 g, оса S
Јагодин мала, Ниш, истраживања 1934, гробница бр.1 – маузолеј.

Народни музеј Ниш, инв. 35/В

Референца: МИБ II, 113D.

Литература/Literature: Црноглавац 2005, 107, кат. 156.

[В. Ц.]

595-596

Thessalonica

TES

Ob. [D]N MAVRC – Tib PP [A]VC

Helmeted and cuirassed bust facing, globus cruciger in right hand.

Rv. Large K between ANNO and ХΔ, cross above.

Half-follis, diameter 23 mm, weight 5.41 g, die axis S
Јагодин мала, Ниш, excavation 1934, tomb 1-mausoleum.

National museum Niš, inv. 35/V

Referece: MIB II, 113D.

[В. Ц.]

Списак илустрација / List of illustrations
Литература / Literature

Списак илустрација / List of illustrations

1. Бронзани портрет Константина Великог, пронађен у Нишу 1900. године
Bronze portrait of Constantine the Great, discovered in Nis in 1900
2. Наис - топографска карта (С. Павловић према Петровић 1976)
Nais - topographic map (S. Pavlovic after Петровић 1976)
3. Ситуациони план некрополе (план: Александар Вукојевић)
Situational plan of necropolis (plan by Aleksandar Vukojevic)
4. Гробница са фрескама откривена 1886. (према Валтровић 1888: 118)
Tomb with frescoes discovered in 1886 (after Валтровић 1888: 118)
5. Ситуациони план некрополе након истраживања 1932-1933. године (према Оршић Славетић 1934: сл. 1)
Situational plan of necropolis after excavations in 1932-1933 (after Оршић Славетић 1934: сл. 1)
6. Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010. године (фото Тони Чершков)
Vojvode Misica Boulevard, excavation in 2010 (photo Toni Cerskov)
7. „Бенетон“, истраживања 2012. године (фото Зоран Радосављевић)
„Benetton“, excavation in 2012 (photo Zoran Radosavljevic)
8. Црква бр. 8 (према Оршић Славетић 1934: сл. 2)
Church no.8 (after Оршић Славетић 1934: сл. 2)
9. Гробница унутар цркве бр. 20 (фото-документација Археолошког института, Београд)
Tomb in the church no. 20 (photo-documentation of Archaeological Institut Belgrade)
10. Базилика са мартријумом (С. Павловић према В. Томашевић)
Basilica with martyrium (S. Pavlovic after V. Tomasevic)
11. Гроб 4, „Бенетон“, истраживања 2012 (фото Зоран Радосављевић)
Grave 4, „Benetton“, excavation in 2012 (photo Zoran Radosavljevic)
12. Накит из гроба 66, „Бенетон“, истраживања 2012 (фото Жељко Цајић)
Jewelry from grave 66, „Benetton“, excavation in 2012 (photo Zeljko Cajic)
13. Налаз из гроба 19, „Бенетон“, истраживања 2012 (фото Жељко Цајић)
Finds from grave 19, „Benetton“, excavation in 2012 (photo Zeljko Cajic)
14. Гроб са конструкцијом од опека (фото-документација Народног музеја Ниш)
Grave with brick construction (photo-documentation of National Museum Nis)
15. Гроб 20, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010 (фото Зоран Радосављевић)
Grave 20, Vojvode Misica Boulevard, excavation in 2010 (photo Zoran Radosavljevic)
16. Гроб 31, „Бенетон“, истраживања 2012 (фото Зоран Радосављевић)
Grave 31, „Benetton“, excavation in 2012 (photo Zoran Radosavljevic)
17. Гроб 38, „Бенетон“, истраживања 2012 (фото Зоран Радосављевић)
Grave 38, „Benetton“, excavation in 2012 (photo Zoran Radosavljevic)
18. Налаз из гроба 38, „Бенетон“, истраживања 2012 (фото Зоран Радосављевић)
Finds from grave 38, „Benetton“, excavation in 2012 (photo Zoran Radosavljevic)
19. Гробница II, Булевар Војводе Мишића, истраживања 2010 (фото Зоран Радосављевић)
Tomb II, Vojvode Misica Boulevard, excavation in 2010 (photo Zoran Radosavljevic)
20. Гробница 3, „Бенетон“, истраживања 2012 (фото Зоран Радосављевић)
Tomb 3, „Benetton“, excavation in 2012 (photo Zoran Radosavljevic)
21. Гробница 34, „Бенетон“, истраживања 2012 (фото Зоран Радосављевић)
Tomb 34, „Benetton“, excavation in 2012 (photo Zoran Radosavljevic)

22. Накит из гробнице 34, „Бенетон“, истраживања 2012 (фото Зоран Радосављевић)
Jewelry from tomb 34, „Benetton“, excavation in 2012 (photo Zoran Radosavljevic)
23. Двојна гробница, истраживања 1961 (фото-документација Археолошког института, Београд)
Double tomb, excavation in 1961 (photo-documentation of Archaeological Institut Belgrade)
24. Гробница 70, „Бенетон“, истраживања 2012 (фото Зоран Радосављевић)
Tomb 70, „Benetton“, excavation in 2012 (photo Zoran Radosavljevic)
25. Камени саркофаг из Јагодин мале (фото-документација Археолошког института, Београд)
Stone sarcophagus from Jagodin mala (photo-documentation of Archaeological Institut Belgrade)
26. Детаљ фреске из гробнице откривене 1886. године (према Валтровић 1888:118)
Detail of fresco from tomb discovered in 1886 (after Valtrovic 1888: 118)
27. Гробница код Моста младости, откривена 1933. године (према Оршић Славетић 1934: сл. 6)
Tomb near Most mladosti bridge discovered in 1933 (after Orsic-Slavetic 1934: fig. 6)
- 28 а. Копије фресака са представама Св. Петра и Св. Павла (фото Жељко Цајић)
28 а. Copy of frescoes with representations of St. Peter and St. Paul (photo Zeljko Cajic)
- 28 б. Гробница са фигуралним представама, реконструкција. (фото Зоран Радосављевић)
28 б. Tomb with figural representations, reconstruction. (photo Zoran Radosavljevic)
- 29 а/б. Копије фресака из гробнице, приказ рајског врта и ограде са хермама (photo Zeljko Cajic)
29 а/б. Copy of frescoes from tomb, depiction of garden of Eden and fence with herms (photo Zeljko Cajic)
30. Гробница са Христовим монограмом откривена 2006. године (фото Зоран Радосављевић)
Tomb with Christogram discovered in 2006 (photo Zoran Radosavljevic)
31. Прилози из гробнице са Христовим монограмом (фото Жељко Цајић)
Grave goods from tomb with Christogram (photo Zeljko Cajic)
32. Остаци свилене одеће са златовезом из гробнице са Христовим монограмом (фото Жељка Темерински)
Remnants of silk clothing with gold embroidery (photo Zeljka Temerinski)
33. Стаклене посуде из Јагодин мале (фото Жељко Цајић)
Glass vessels from Jagodin mala (photo Zeljko Cajic)
34. Керамичке посуде из Јагодин мале (фото Жељко Цајић)
Ceramic vessels from Jagodin mala (photo Zeljko Cajic)

Ајдић, Р. 1974

Античке некрополе у Нишу, *Нишки зборник* I: 33-45.

Buschhausen, H., Buschhausen H. 1991

Der imperiale Bleisarkophag aus dem Martyrium zu Niš, *Römisches Österreich* 17-18 (1989-1990): 45-59.

Валтровић, М. 1888

Белешке с пута, *Старинар* V-4: 118-120, Т. X.

Vasić, M. 2008

Prolasci i boravci rimskih imeperatora u Nišu krajem III i u IV veku, *Naissus* I: Narodni muzej, Arheološki institut: 9-23.

Golubović, S. 2002

Decorated lead sarcophagi in Moesia Superior, in: *Limes XVIII. Proceedings of the XVIIIth International Congress of Roman Frontier Studies held in Aman, Jordan (September 2000)*, ed. Ph. Freeman, J. Bennett, Z. T. Fiema, B. Hoffmann, BAR International Series 1084 (II), Oxford: Archaeopress: 629-640.

Гушић, С. 1977

Објекат са мозаицима на Винуку, *Нишки зборник* 4: 91-96.

Дрча, С. 1983

Naissus, у: *Наисус-Сирмијум. Обрада метала / Naissus-Sirmium. Metal processing*, Ниш: Народни музеј: 9-31.

Дрча, С. 1993

Оловни саркофаг, у: *Римски царски градови и палате у Србији*, приредио Д. Срејовић, Галерија САНУ, књига 73, Београд: САНУ, 343.

Дрча, С. 2000

Римско стакло у Нишком музеју, *Гласник САД (Journal of the SAS)* 15-16 (1999-2000): 209-223.

Дрча, С. 2004

Naissus, у: *Археолошко благо Ниша од неолита до средњег века / Archaeological Treasure of Niš from the Neolithic to the Middle Ages*, Београд: САНУ, 49-58, 89-98, 155-161.

Дрча, С. 2013

Хришћани Ниша од почетака до Јустинијана, у: *Хришћанство у Нишу кроз векове*, Ниш: Народни музеј, 7-18, 152-155.

Dušanić, S. 1977

Aspects of Roman mining in Noricum, Pannonia, Dalmatia and Moesia Superior, in: *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt. Prinzipat*, Bd. II, 6, Hrsg. H. Temporini, Berlin, New York: Walter de Gruyter, 52-94.

Zotović, Lj. 1961

Izveštaj sa iskopavanja kasnoantičke nekropole u Nišu, у: *Limes u Jugoslaviji* I, Beograd: Savez arheoloških društava Jugoslavije, 171-175.

Zotović, Lj. 1962

Jagodin mala, Niš - kasnoantička nekropola, *Arheološki pregled* 4: 230-233.

Зотовић, Љ. 1970

Промене у формама сахрањивања забележене на територији Југославије у времену од I до VI века, *Лесковачки зборник* X: 19-24.

Зотовић, Љ. 1974

Погребни ритуал и схватање загробног живота у свету касноантичке некрополе Наиса, *Нишки зборник* 1: 46-51.

Zotović, Lj. 1975

Niš - lokacija autobuske stanice, *Arheološki pregled* 17: 73-77.

Зотовић, Љ. 1986

Јужне некрополе Виминација и погребни обреди, *Viminacium. Зборник радова Народног музеја Пожареваца* 1: 41-59.

Зотовић, Љ. 2000

Промене погребних ритуала током пет векова историје Виминација, *Саопштења XXX-XXXI* (1998-1999): 7-18.

Zotović, Lj. i Petrović, N. 1960

Niš - kasnoantička nekropola, *Arheološki pregled* 2: 130-133.

Зотовић, Љ. и Петровић-Спремо, Н. 1968

Некропола. Водич, Ниш: Народни музеј.

Zotović, Lj., Petrović, N. i Petrović, P. 1967

Niš, Jagodin mala - kasnoantička nekropola, *Arheološki pregled* 9: 115-116.

Јасановић, Д. 1981

Medijana, železnička stanica Čele kula - kasnoantička nekropola, *Arheološki pregled* 23 (1980): 97-98.

Јерemiћ, Г. 2007

Мозаици грађевине са октогоном из античког Наиса (Summary: Mosaics of the structure with octagon from the ancient Naissus), у: *Ниш и Византија. Зборник радова V* (уредник М. Ракоција) / *Niš and Byzantium. The Collection of Scientific Works V* (ed. M. Rakocija), Ниш: Град Ниш, ИГП „Просвета“, 87-97.

Јерemiћ, Г. 2013 а

Поводом осамдесетогодишњице систематских истраживања источне градске некрополе Наиса – досадашњи резултати, *Пеишаник IV*, Ниш 2013, у припреми.

Јерemiћ, Г. 2013 б

Сахрањивање у касној антици у Наису – пример некрополе у Јагодин мали, у: *Константин Велики и Милански едикт 313. Рађање хришћанства у римским провинцијама на тлу Србије*, ур. И. Поповић, Б. Борић-Брешковић, Београд: Народни музеј, 2013, 126-135.

Јовановић, А. 1975

Крстообразне фибуле из античке збирке Народног музеја у Нишу, *Зборник Народног музеја* (Београд) 8: 235-245.

Јовановић, А. 1976 а

Земљане светилке из античке збирке Народног музеја у Нишу, *Нишки зборник* 2: 61-82.

Јовановић, А., 1976 б

О проблему фибула са портретима, *Зборник Филозофског факултета XIII-1*: 43-51.

Јовановић, А. 1978

Nakit u rimskoj Dardaniji, Dissertationes et monographiae, tome XXI, Beograd: Savez arheoloških društava Jugoslavije.

Јовановић, А. 2006

Тло Србије - завичај римских царева (Serbia. Homeland of the Roman Emperors), Београд: Принцип Бонарт Прес.

Kanitz, F. 1909

Das Königreich Serbien und das Serbenvolk. Von der Römerzeit bis zur Gegenwart. Land und Bevölkerung, Bd. 2, durchgesehen und ergänzt von Bogoljub Jovanović, Leipzig: Verlag von Bernhard Meyer.

LRBC I

Hill P.V.- Kent J.P.C., *Late Roman bronze coins*, Part I, London 1972.

Летпис Народног музеја у Нишу I, прир. А. Ненадовић, Ниш: Народни музеј, рукопис.

Maguire, H. 2001

The good life, in: *Interpreting Late Antiquity. Essays on the Postclassical World*, eds. G. W. Bowersock, P. Brown, O. Grabar, Cambridge MA-London: Harvard University Press.

Мано-Зиси, Ђ. и Јовановић, Д. 1952

Археолошко испитивање Нишке тврђаве и Јагодин мале у Нишу, *Гласник Српске академије наука IV- 2*: 365-367.

MIB Moneta Imperii Byzantini

MIB I Hahn W, Von Anastasius I bis Justinianus I (491-565), Wien 1973.

MIB II Hahn W, Von Justinus II bis Phocas (565-610), Wien 1975.

Милошевић, Г. 2004

Мартиријум и гробљанска базилика у Јагодин мали у Нишу, у: *Ниш и Византија. Зборник радова II* (уредник М. Ракоција) / *Niš and Byzantium. The Collection of Scientific Works II* (ed. M. Rakocija), Ниш: Град Ниш, ИГП „Просвета“, 121-140.

Mirković, L. 1956 а

La nécropole paléochrétienne de Niš, *Archaeologia Iugoslavica II*: 85-100.

Мирковић, Ј. 1956 б

Старохришћанска гробница у Нишу (Résumé: Le sépulcre vieux-chrétien de Niš), *Старинар V-VI* (1954-1955): 53-72.

Мирковић, Ј. 1959

Ограда на сликама раја у катакомбама Рима и ранохришћанским гробницама у Печују и Нишу, *Старинар IX-X* (1958-1959): .

Мирковић, Ј. 1967

Да ли на фрескама у нишкој гробници (крај IV века) имамо портрете сахрањених у њој ?, *Зборник Народног музеја* (Београд) V: 217-236.

Mirković, M. 1977

Einheimische Bevölkerung und römische Städte in der Provinz Obermösien, in: *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt. Prinzipat*, Bd. II, 6, Hrsg. H. Temporini, Berlin, New York: Walter de Gruyter, 811-848.

Ненадовић, С. М. и Панић-Суреп, М. 1956

Заштита ранохришћанске гробнице са фрескама у Нишу, *Саопштења I*, Конзерваторски и испитивачки радови: 142-146.

Nikolajević, I. 1980

Grabanlagen und Begräbniskulte in Moesien aus frühchristlicher Zeit, *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* 29: 303-314.

Nikolajević, I. 1984

Necropoles et tombes chrétiennes en Illyricum oriental, *Actes du Xe congrès international d'archéologie chrétienne*, vol. I, Thessalonique 28. septembre - 4. octobre 1980, Citta del Vaticano – Thessalonique, 519-535.

Nikolajević, I. 1989

Recherches nouvelles sur les monuments chrétiens de Serbie et du Monténégro, *Actes du XIe congrès international d'archéologie chrétienne*, vol. III, Lyon, Vienne, Grenoble, Geneve, Aoste 21-28 septembre 1986, Rome, 2441-2462.

Оршић-Славетић, А. 1934

Археолошка истраживања у Нишу и околини, *Старинар VIII-IX* (1933-34): 305-310.

Перић, С. 2001

Налази латенске керамике са Медијане код Ниша, *Зборник Народног музеја* (Ниш) 10: 11-18.

Petković, S. 2010

Rimske fibule u Srbiji. Od I do V veka n.e., Posebna izdanja, knj. 50, Beograd: Arheološki institut.

Петровић, Н. 1959

Заштита неких ранохришћанских гробница у Нишу, *Зборник заштите споменика културе X*: 167-172.

Петровић, П. 1975

Палеографија римских натписа у Горњој Мезији, Посебна издања, књ. ???, Београд: Археолошки институт.

Петровић, П. 1976

Ниш у античко доба, Ниш: Градина.

Петровић, П. 1993

NAISSUS - задужбина цара Константина, у: *Римски царски градови и палате у Србији*, приредио Д. Срејовић, Галерија САНУ, књига 73, Београд: САНУ, 57-81.

Petrović, P. 1979

Naissus-Remesiana-Horreum Margi, Inscriptions de la Mésie Supérieure vol. IV, Beograd: Centre d'études épigraphiques et numismatiques de la Faculté de philosophie de l'Université de Beograd.

Popović, I. 1997

Les productions officielles et privées des ateliers d'orfèvrerie de Naissus et de Sirmium, *Antiquité Tardive* 5: 133-134.

Popović, I. 2006

The activity of the Naissus workshop in the fourth century and the finds of the valuable objects from the western provinces of the empire, in: *Ниш и Византија IV*, Ниш 2006, 113-126.

Popović, V. 1975

Les témoins archéologiques des invasions avaro-slaves dans l'Illyricum byzantin, *MEFRA* (Antiquité) 87-1: 445-504.

Rebillard, É. 1999

Les formes de l'assistance funéraire dans l'Empire romain et leur évolution dans l'antiquité tardive, *Antiquité tardive* 7: 269-282.

RIC The Roman Imperial coinage

RIC VII Bruun P.M, Constantine and Licinius (A.D. 313-337), London 1966.

RIC IX Pearce J.W.E, Valentinian I – Theodosius I, London 1972.

Спремо-Петровић, Н. 1971

Пропорцијски односи у базиликама Илирске префектуре, Посебна издања, књ. 7, Београд: Археолошки институт.

Стойчева, С. 1998

Представата за отвџниј живот в декорацијата на една несъществуваща вече гробница от Ниш (VI в.), *Минало V-3*: 5-14.

Toynbee, J. M. C., 1971

Death and Burial in the Roman World, Ithaca, New York: Cornell University Press, London: Thames and Hudson.

Црноглавац, В. 2005

Византијски новац (491-1078) из збирке Народног музеја у Нишу, *Збоник Народног музеја* (Ниш) 13-14: 61-119.

Cumont, F. 1966

Recherches sur le symbolisme funéraire des Romains, 2. éd., Paris: Académie des inscriptions et belles-lettres.

Чершков, Т. и Алексић, А. 2008

Заштитна археолошка истраживања ранохришћанске гробнице у Улици Ратка Павловића 55, Град Ниш, *Археолошки преглед* н. с. 4 (2006): 102-104.

Чершков, Т. и Јеремић, Г. 2011

Заштитна археолошка истраживања југоисточног дела ранохришћанске некрополе у Јагодин мали у Нишу на траси Булеvara Војводе Мишића, *Српско археолошко друштво. XXXIV годишњи скуп. Програм, извештаји и апстракти, Краљево, 26-28. мај 2011.* године, Београд: Српско археолошко друштво, 53-54.

Šljivar, D. 1975

Jagodin Mala, Niš - zaštitni radovi na kasnoantičkoj nekropoli, *Arheološki pregled* 17: 111-113.

Садржај / Content

<i>Naissus у доба касне антике</i> <i>Naissus in the Late Antiquity</i>	5
<i>Касноантичка некропола у Јагодин мали</i> <i>Late Antiquity Necropolis in Jagodin Mala</i>	11
<i>Каталог</i> <i>Catalogue</i>	59
<i>Списак илустрација</i> <i>List of illustrations</i>	173
<i>Литература</i> <i>Literature</i>	175